
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Gili Hoyo, Marta; Pont i Castejón, Isabel, dir. Règim jurídic de cooperació intermunicipal i interadministrativa en matèria energètica; en especial, les comunitats energètiques. 2022. 111 pag. (949 Grau en Dret)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/264865>

under the terms of the license

**RÈGIM JURÍDIC DE COOPERACIÓ
INTERMUNICIPAL I INTERADMINISTRATIVA EN
MATÈRIA ENERGÈTICA;
EN ESPECIAL, LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES**

Autora: Marta Gili Hoyo

Tutora: Isabel Pont Castejón

Treball de Fi de Grau de Dret

16 de juny del 2022

Curs 2021 - 2022

A la meva mare, que m'ha recolzat sempre i sense ella aquest grau no hagués estat possible.

A la meva tutora, la Dra. Isabel Pont, per tot. El seu temps, la seva dedicació, els seus consells, els seus coneixements...;

Dones a les que admiro.

Abreviatures

AAPP: *Administracions Públiques.*

AMEP: *Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública.*

BOE: *Butlletí Oficial de l'Estat.*

CCAA: *Comunitats Autònomes.*

CCE: *Comunitat Ciutadana d'Energia.*

CECA: *Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer.*

CEE: *Comunitat Econòmica Europea.*

CER: *Comunitat d'Energies Renovables.*

CNMC: *Comisión Nacional de los Mercados y de la Competencia*

DOGC: *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.*

DOUE: *Diari Oficial de la Unió Europea.*

EAC: *Estatut d'Autonomia de Catalunya.*

EEMM: *Estats Membres.*

ICAEN: *Institut Català d'Energia.*

IDAE: *Instituto para la diversificación y ahorro de energía.*

LBRL: *Llei de Bases de Règim Local.*

LRJSP: *Ley Régimen Jurídico del Sector Público.*

LRJPAPC: *Llei de Règim Jurídic i de Procediment de les AAPP de Catalunya.*

PXGL: *Pla Xarxa de Governns Locals.*

TFUE: *Tractat de Funcionament de la Unió Europea.*

TUE: *Tractat de la Unió Europea.*

TRLMRLC: *Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya.*

Resum

El Treball de Fi de Grau present té el propòsit d'analitzar el règim jurídic actual de la cooperació interadministrativa en matèria energètica a Catalunya, a través de l'estudi de la normativa i altres instruments de nivell local, autonòmic, estatal i de la Unió Europea. En particular, s'estudiaran fórmules de cooperació vigents entre les Administracions Locals en matèria energètica i, en especial, es dedica un capítol a les comunitats energètiques, les mancances i reptes que es plantegen.

ÍNDEX

Objecte del treball	7
Metodologia	8
Consideracions preliminars	9
CAPÍTOL I. Règim Jurídic: Aspectes competencials i el seu desenvolupament	13
Preliminar	13
1.1 Competències en matèria Energètica	14
1.1.1 A nivell Europeu.....	14
1.1.2 A nivell Estatal	17
1.1.3 A nivell Autonòmic	22
1.1.4 A nivell Local	28
1.2 Competències en matèria Mediambiental	36
1.2.1 A nivell Europeu.....	36
1.2.2 A nivell Estatal	39
1.2.3 A nivell Autonòmic	39
1.2.4 A nivell Local	40
CAPÍTOL II. Experiències de col·laboració intermunicipal i interadministrativa	42
Preliminar	42
2.1. La col·laboració i la cooperació entre les AAPP	43
2.2. El paper de la Generalitat, la Diputació Provincial i el Consell Comarcal com a dinamitzadors de la col·laboració dels ens locals en matèria energètica	46
2.3 Exercici de les modalitats de col·laboració actuals	56
CAPÍTOL III Les comunitats energètiques des d'una perspectiva de l'Administració Local	63
Preliminar	63
3.1 Una nova eina organitzativa en matèria energètica. Les comunitats energètiques	64
Règim jurídic de les comunitats energètiques	64
3.1.1 Acords internacionals	64
3.1.2 Règim jurídic europeu	65
3.1.3 Règim jurídic estatal.....	68
3.1.4 Règim autonòmic i local.....	70

3.2 Conceptes clau d'una comunitat en energètica	71
Conclusions i propostes de <i>lege ferenda</i>	76
Fonts consultades	79
ANNEX I: Organització Administrativa estatal en matèria energètica	94
ANNEX II: Organigrama del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural	96
ANNEX III: Modalitats de col·laboració i cooperació possibles	97
ANNEX IV : Entrevistes realitzades	102

Objecte del treball

El present Treball de Final de Grau té per objecte analitzar, en matèria energètica, quin és actualment el règim jurídic aplicable a Catalunya i les principals formes de cooperació intermunicipal i interadministrativa existents. Es proporcionen també, en aquest sentit, quines són les experiències més rellevants en la matèria.

Particularment, es parlarà esment sobre quines són les fórmules associatives eventualment utilitzables i que poden servir a la cooperació i les bases jurídiques que les legitimen. També s'examinaran els ens locals que les constitueixen, els seus objectius i les actuacions concretes que ja duen a terme.

Per aquest motiu, el treball que es presenta s'inicia pel desgranament del règim jurídic competencial de les Administracions Públiques en matèria d'energia i també el relatiu a d'altres sectors materials que hi tenen incidència, especialment en matèria mediambiental. S'efectua un estudi piramidal dels diferents nivells de les Administracions territorials, a fi d'esquematitzar des de quines competències aquestes actuen i poden continuar actuant en un futur. Seguidament, s'exposen models de cooperació interadministrativa i intermunicipal existents en l'actualitat. I finalment, es dedica un capítol a les comunitats energètiques.

La finalitat d'aquest treball és, mitjançant l'esquema exposat, localitzar i contraposar les diferents formes de cooperació interadministrativa. També ponderar d'una banda punts clau i, d'altra banda, mancances. Tot això sempre partint d'un context que actualment cal entendre que és molt favorable a la utilització d'aquest tipus d'experiències i instruments jurídics.

Metodologia

Els recursos emprats per a elaborar aquest treball de fi de grau han estat diferents fonts jurídiques, des d'anàlisis doctrinals, també llibres i manuals accessibles a la biblioteca de Ciències Socials de la Universitat, així com documents institucionals accessibles online i plans estratègics previstos en matèria energètica. S'han utilitzat fonts jurídiques tant de l'àmbit europeu, estatal com local. Endemés, s'han realitzat entrevistes a diferents entitats i institucions per tal de realitzar un estudi real i actual de la matèria.

Havent utilitzat aquestes eines, el treball es distribueix en tres capítols separats: el primer capítol es dedica a l'àmbit competencial. S'estudiaran les competències de que disposen els diferents nivells d'Administracions Públiques. En aquest mateix capítol es distingeixen dues parts; en primer lloc, les competències energètiques i en segon lloc, les competències en matèria de medi ambient. El segon capítol versa sobre les modalitats de cooperació interadministrativa susceptibles de ser adoptades per les diferents AAPP, ja sigui entre elles o amb altres entitats privades, per tal d'assolir de forma més satisfactòria l'exercici de les seves competències. Aquest segon capítol consta, inicialment, d'una exposició de les possibles fórmules associatives i el seus respectius règims jurídics i, posteriorment, d'experiències vigents de formes de cooperació interadministrativa en matèria energètica. Per últim, el tercer capítol està dedicat a les comunitats energètiques. En aquest capítol s'explica el règim jurídic actual d'aquesta forma de cooperació de creació europea, s'analitzen els punts característics de la figura i s'acaba amb l'exposició d'exemples de comunitats energètiques actuals a Catalunya. Per concloure aquest treball d'investigació, es realitza un apartat de conclusions.

Consideracions preliminars

El consum d'energia mundial a l'any 2000 va ser de 394,5 exajoules, l'any 2020 el consum va augmentar fins a 556,63 exajoules¹. Tot i que el consum energètic va caure un -4% degut a les mesures de confinament i a les restriccions del transport causades pel COVID, la tendència de consum energètic a nivell mundial, europeu, estatal i local, des de la perspectiva del territori català, és sense dubte, exponencialment ascendent².

La producció i el consum de l'energia generen un impacte mediambiental alarmant; les emissions de gasos d'efecte hivernacle i altres contaminants atmosfèrics, la generació de residus i l'ocupació de sòl són fets que incideixen considerablement de forma negativa en el canvi climàtic, l'ecosistema natural i la salut de les persones³. Els problemes mediambientals que afecten al nostre planeta són latents. Les pròpies paraules de la Unió Europea sobre com afrontar aquest repte han canviat. Passem de parlar de combatre el canvi climàtic a parlar de mitigar i adaptar-nos a la situació actual. Els problemes mediambientals estan íntimament lligats amb les activitats econòmiques, l'estil de vida, especialment l'alimentació; des del procés productiu fins al procés d'eliminació, l'energia i la mobilitat⁴.

El VIII PMA posa de relleu les prioritats en matèria mediambiental que estan directament vinculades amb les polítiques energètiques. Un ús eficient dels recursos naturals, l'acceleració per la transició ecològica, el que comporta una transició energètica i l'abandonament dels combustibles fòssils, i la implantació d'una

---

¹ Statista. (2022). *Consumo mundial de energia primaria de 1998 a 2020*. Energía y Medio ambiente. Recuperat de: <https://es.statista.com/estadisticas/635499/volumen-de-energia-primaria-consumido-a-nivel-mundial/>

² Enerdata. (2022). *Consumo energético total.Tendencia durante 1998-2020*. Recuperat de: <https://datos.enerdata.net/energia-total/datos-consumo-internacional.html>

³ Agencia Europea de Medio Ambiente. (2021). *Energía*. AEMA. Recuperat de: <https://www.eea.europa.eu/es/themes/energy/intro>

⁴ Decisión (UE) 2022/591 del Parlamento Europeo y del Consejo de 6 de abril de 2022 relativa al Programa General de Acción de la Unión en materia de Medio Ambiente hasta 2030. *DOUE*, 114, 12.04.2022. Considerando 4. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:32022D0591>

economia circular, basada en energies renovables és imprescindible⁵. El canvi per a la subsistència no és una opció. L'activitat econòmica ha de desenvolupar-se de forma sostenible, de manera que es retorni a la natura allò que s'utilitza, mitjançant una gestió circular dels recursos.

La utilització de l'energia de forma eficient, el canvi a una economia circular i l'ús d'energies renovables són activitats clau per a la sostenibilitat i l'existència humana.

Els models de mercat d'energies en els països europeus, tot i haver sofert processos de liberalització, han estat històricament marcats per una forta intervenció pública⁶. A través de les Administracions es presten multitud de serveis que necessàriament comporten la gestió de l'energia. A més, l'Administració, en el seu sentit més ampli, no només actua com a servei, és a dir com a servidora de l'interès general, sinó també com a ens regulador del mercat energètic, ja que estableix el marc normatiu en aquest sector, i com a sensibilitzador social respecte la gestió de l'energia de cara a la ciutadania. Motius pels que l'Administració esdevé un actor clau en matèria energètica.

Cadascun dels 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (en endavant ODS) de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible⁷ tenen una relació directa o indirecta respecte com gestionem, produïm i consumim, l'energia. El pla establert en l'Agenda per assolir aquests objectius compta amb un actuació conjunta, basada en les aliances entre les mateixes institucions públiques, també amb l'esfera públic-privada i, per suposat, la societat⁸. És per això que ara, més que mai, la cooperació

---

⁵ Decisión (UE) 2022/591 del Parlamento Europeo y del Consejo de 6 de abril de 2022 relativa al Programa General de Acción de la Unión en materia de Medio Ambiente hasta 2030. *DOUE* 114, 12.04.2022. Article 1.

⁶ Energía y Sociedad. (2022). *Los modelos de mercado para la energía*. Recuperat de: <https://www.energiaysociedad.es/manual-de-la-energia/1-1-energia-y-sociedad/>

⁷ Resolución aprobada por la Asamblea General el 25 de septiembre de 2015. Transformar nuestro mundo: la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. A/RES/70/1, 21.10.2015. Recuperat de: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=S

⁸ Resolución aprobada por la Asamblea General el 25 de septiembre de 2015. Transformar nuestro mundo: la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. A/RES/70/1, 21.10.2015. 17.17 Coherencia normativa e institucional.

i la col·laboració interadministrativa en matèria energètica esdevé un element que necessàriament ha de ser explorat.

A més de la crisi climàtica, en aquests moments es posa de relleu la dependència energètica que els EEMM tenen de països tercers. En particular de Rússia. En aquest sentit, la UE ha desenvolupat el *REPowerEU Plan*; un pla que pretén reduir la dependència energètica de combustibles fòssils de Rússia i accelerar la transició ecològica a fi de crear una veritable Unió Europea de l'energia. Una de les accions principals per aquests objectius és el desenvolupament d'energies renovables. Per a aquest propòsit, entre d'altres, s'estableix la iniciativa *European Solar Rooftop initiative*, la qual contempla a les Administracions Públiques com a actors clau en aquest canvi de gestió i ús de l'energia, i proposa que com a màxim l'any 2026, tots els edificis públics i comercials nous amb una superfície superior a 250 m² hauran d'estar dotats d'instal·lacions que permetin la generació d'energia solar⁹.

Una cooperació forta, estructurada i dirigida a un objectiu comú, ha de ser l'eina que permeti promoure i dur a terme les actuacions necessàries cap a un model de gestió de l'energia diferent i en sintonia amb la situació actual.

El món local com a Administració més propera al ciutadà, encomanada a assegurar la prestació i gestió dels serveis mínims és un actor imprescindible en aquesta transició energètica i la seva actuació es fonamenta en la col·laboració, la cooperació i l'assistència entre els Administracions que la conformen. En aquest sentit, la proposta de la Llei de Transició energètica de Catalunya i transformació de l'Institut Català d'Energia en l'Agència d'Energia de Catalunya posiciona a l'Administració local com a un actor central en l'estratègia per a la transició

---

⁹ Propuesta de la Directiva del Parlamento Europeo y del Consejo por la que se modifican la Directiva 2018/2001, relativa al fomento del uso de energía procedente de fuentes renovables, la Directiva 2010/31/UE, relativa a la eficiencia energética de los edificios, y la Directiva 2012/27/UE, relativa a la eficiencia energética. Comisión Europea 2022/0160 (COD), 18.05.2022. L'article 2 introdueix un nou article 9 bis a la Directiva 2010/31/UE respecte l'obligació dels EEMM de garantir que els edificis nous estiguin preparats per instal·lacions d'energia solar. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0222&from=EN>

energètica que col·labori amb la futura Agència de l'Energia i cooperi amb altres administracions¹⁰.

Pels motius exposats, aquest treball realitza un estudi sobre les formes de cooperació interadministratives locals en matèria energètica. Tanmateix, tenint en compte el context actual, aquest treball ofereix una mirada a les comunitats energètiques, figura que, tot i no estar completament definida, es vol preguntar les seves capacitats de desenvolupament.

---

¹⁰ Proposta de Llei de Transició energètica de Catalunya i transformació de l'Institut Català d'Energia en l'Agència d'Energia de Catalunya. (2020). Institut Català de l'Energia. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/web/.content/35_Participacio/Llei_Transcio_AEC/arxius/20191219_ICAE_N_-EstrategiesLLEI.pdf

CAPÍTOL I. Règim Jurídic: Aspectes competencials i el seu desenvolupament

---

Preliminar

En aquest capítol es realitzarà una anàlisi del règim jurídic actual respecte les competències en matèria energètica de que disposa cada institució desgranada per nivells per tal de, posteriorment, en els següents capítols, poder determinar quines són les relacions entre les diferents organitzacions públiques i privades i les relacions intermunicipals que estan vigents en matèria energètica.

Així mateix és essencial realitzar una puntualització en matèria de competència energètica i és que, degut a la incondicional interconnexió que l'àmbit energètic presenta amb el medi ambient, es farà referència posteriorment també a les competències en matèria mediambiental per tal d'analitzar des de quina legitimació actuen les institucions públiques. Lògicament, l'àmbit energètic està lligat a multitud d'altres aspectes com l'urbanisme, el teixit productiu, el transport, l'àmbit domèstic, el desenvolupament social, el progrés econòmics, etc. pel que aquest treball no pretén realitzar un llistat exhaustiu de totes les possibles habilitacions competencials dels ens públics en matèria energètica. Però com hem esmentat sí es creu rellevant fer referència a les competències en l'àmbit mediambiental.

A continuació s'estructura l'anàlisi competencial, en primer lloc s'analitzen les competències en matèria energètica i, posteriorment, les competències en matèria Mediambiental. En les dues matèries es segueix una estructura piramidal, això és, a través de l'ordre: nivell europeu, estatal, autonòmic i local.

1.1 Competències en matèria Energètica

1.1.1 A nivell Europeu

L'energia era a l'any 1948, i és avui en dia a l'any 2022, un pilar estructural social, econòmic i productiu de la societat i és que les bases de la constitució de l'actual Unió Europea varen fonamentar-se en la necessitat de crear una interdependència econòmica que garantís l'estabilitat social, abandonés al guerra com a opció i finalitzés en cert grau amb la confrontació persistent entre Alemanya i França¹¹. Pel que aquesta unió havia de fonamentar-se necessàriament en l'àmbit energètic. Aquest vincle va ser possible amb la promulgació de dos tractats referents a l'energia. En primer lloc la creació de la CECA¹² (Comunidad Económica del Carbón y del Acero) el qual va entrar en vigor el 1952, i que va expirar l'any 2002. I en segon lloc, l'EURATOM (Tratado Constitutivo de la Comunidad Europea de la Energía Atómica), que es va signar el 1957 juntament amb el Tractat Constitutiu de la Comunitat Econòmica Europea (CEE). L'EURATOM cercava tenir un control respecte la producció i la destinació dels materials nuclears, per protegir la seguretat tant civil en general, com la dels mateixos treballadors de les centrals.

Cal dir que la CECA va integrar-se en el CEE, i posteriorment quan aquest va expirar, el Protocol nº 37 del TFUE explica les conseqüències econòmiques i de patrimoni que ostentava la Comunitat Europea fins el moment respecte el sector de la siderúrgia.

No obstant, tot i que aquests acords en matèria energètica foren la clau per salvaguardar l'estabilitat mundial, **l'energia ha estat sempre un àmbit competencialment estatal. La UE no va inserir un títol dedicat a aquesta**

---

¹¹ Torres Espinosa, E. (2008). La Comunidad Europea Del Carbón y Del Acero. Un exitoso y aún inacabado experimento Institucional. *Anuario Mexicano de Derecho Internacional*, 8. Recuperat de: http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1870-46542008000100021

¹² Tratado Constitutivo de la Comunidad Europea del Carbón y del Acero (1952-2002). Alemanya, Bèlgica, Itàlia, Luxemburg, Països Baixos i França van signar la CECA per tal d'evitar la destrucció desmesurada de les guerres, en el tractat es van establir bases comunes a través de la unió dels interessos essencials, això és de les matèries primeres del carbó i l'acer, per contribuir al manteniment de la pau.

matèria fins al segle XXI, exactament va ser amb la promulgació del Tractat de Lisboa (en endavant TFUE)¹³ que va entrar en vigor l'1 de desembre del 2009 i a través del qual que l'UE va dedicar un títol propi a l'energia. Anteriorment, sense dubte que l'energia constituïa un element essencial de les relacions entre els països integrants de la Unió per assolir l'objectiu del mercat comú, és a dir, la lliure circulació de mercaderies, persones, serveis i capitals, però, en tot cas, s'havia abordat la matèria o bé des d'una perspectiva sectorial concreta, com els tractats anteriorment esmentats, o com un element més per a la consecució d'objectius respecte l'assoliment d'un mercat interior o, inclús, de la política mediambiental¹⁴.

És important realitzar un incís en el fil d'aquesta explicació ja que, com veurem en tots els nivells competencials, la matèria energètica està fortament vinculada amb l'àmbit mediambiental. Per aquest motiu és cabdal partir de la base que tot i que l'Administració disposa d'algunes competències específiques fortament vinculades en matèria energètica, és habitual l'actuació i la incidència en el sector energètic mitjançant, sobretot, l'exercici de competències mediambientals, entre d'altres.

Seguint amb l'explicació de les competències de la UE en matèria energètica; durant el procés d'elaboració del Tractat de Lisboa¹⁵, diversos van ser els esforços que la UE va emprendre en direcció a un mercat comú de l'energia, per exemple, l'adopció del *Libro Verde* per part de la Comissió l'any 2006 referent a “*Una estratègia europea para una energia sostenible, competitiva y segura*”, el paquet

---

¹³ Tratado de Funcionamiento La Unión Europea. (2010). *Diario Oficial de La Unión Europea*, C 83, 26.10.2012.

¹⁴ Urrea Corres, M. (2011). La Política Energética de La Unión Europea a La Luz Del Tratado de Lisboa. *Seguridad, Modelo Energético y Cambio Climático*, 115–144. Fins al Tractat de Lisboa, la visió proteccionista havia impedit la creació d'una base jurídica competencial respecte la UE en matèria energètica.

¹⁵ TFUE. (2010).

d'Energia i Clima 20-20-20¹⁶ al 2007, o la Directiva 2003/55/CE¹⁷ que pretenia ajustar i delimitar la regulació jurídica respecte el sector del gas, mercat, que com el de l'electricitat, assolia la liberalització. Pel que **la manca d'una competència directa en l'àmbit energètic no va suposar un impediment a l'hora d'establir normes en direcció a la creació d'una política europea referent a l'energia**. No obstant, un cop adoptada la base jurídica, aquesta ha permès una consolidació de la política en matèria energètica de la Unió Europea.

En l'**actualitat**, la **competència de la Unió Europea en matèria energètica s'estableix a l'article 4.2 apartat i) del TFUE**. Es tracta d'una **competència compartida**, és a dir que els Estats Membres poden legislar en aspectes de matèria energètica en tant que la Unió no ho hagi fet i sempre d'acord amb els principis establerts en l'ordenament jurídic europeu, de conformitat amb el principi de primacia¹⁸. Altrament, en el mateix tractat, en concret en el Títol XXI relatiu a l'energia, l'article 194¹⁹ enumera els objectius de la política energètica, objectius que únicament es poden aconseguir a través d'una estratègia energètica basada en energies renovables, l'eficiència i l'ús sostenible de les mateixes. Aquest article suposa un gran pas cap a una política energètica europea, ja que algunes de les competències energètiques esdevenen ara competències compartides entre els EEMM i la UE. No obstant, cada Estat Membre manté el seu dret a "determinar les condicions d'explotació dels seus recursos energètics, les seves possibilitats

---

¹⁶ European Commission. *Paquete de Medidas Sobre Clima y Energía Hasta 2020*, Estrategias y objetivos climáticos. Recuperat de: https://ec.europa.eu/clima/eu-action/climate-strategies-targets/2020-climate-energy-package_es. El paquet de mesures tenia com a objectius principals: la reducció d'un 20% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle respecte els nivells de 1990, que la Unió Europea s'abastís en un 20% del total de l'energia d'energies renovables i s'incrementés en un 20% l'eficiència energètica.

¹⁷ Directiva 2003/55/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 26 de junio de 2003, sobre normas comunes para el mercado interior del gas natural y por la que se deroga la Directiva 98/30/CE. *Diario Oficial de la Unión Europea* nº L 176 de 15.07.2003. Considerando nº18. Algunes de les pretensions que introduïa la Directiva era la del dret dels consumidors a escollir "lliurement" el seu proveïdor de gas. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0055&from=ES>

¹⁸ Sentencia Del Tribunal de Justicia de Las Comunidades Europeas de 15 de Julio de 1964. Flaminio Costa/ENEL. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=celex%3A61964CJ0006>. El Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, l'actual Tribunal de Justícia de la Unió Europea, a través d'aquesta sentència va establir un dels principis generals imprescindibles del dret Europeu, i és que l'ordenament jurídic europeu és part integrant dels ordenaments jurídics dels Estats Membres motiu pel que els hi és vinculant.

¹⁹ Tratado de Funcionamiento La Unión Europea. (2010). *DOUE*, article 194.

d'escollir entre diferents fonts d'energia i l'estructura general del seu abastament energètic²⁰ tal i com estableix el segon apartat de l'article 194.

El procediment general del que disposa la UE per adoptar legislació referent als objectius de l'article 194 és l'ordinari, això és la Comissió proposa una Directiva, un Reglament o una Decisió i, posteriorment, el Parlament i el Consell adopten conjuntament l'aprovació de la proposta a través d'un procediment compost de fins a dues lectures, preveient, en última instància, la conciliació en cas que l'acord no hagi culminat de forma satisfactòria. Únicament en les decisions relatives a la matèria energètica amb caràcter "essencialment fiscal", és el Consell qui ha de pronunciar-se per unanimitat.

Nogensmenys, cal dir que l'article 122 del mateix text normatiu habilita a la Unió Europea a prendre mesures particulars en ares de garantir l'abastiment de determinats productes, especialment l'energètic. Avui, aquest precepte pren una especial rellevància; la dependència energètica dels Estats Membres envers Estats tercers, sotmet a la ciutadania europea a la incertesa i a la captivitat d'aquells. Realitat que esdevé pesada quan el deslliga'm està a les pròpies mans de la Unió, tot i que comporta un treball a llarg termini, i contribuiria a la limitació d'actes abusius.

A nivell europeu doncs es disposaria de competències en matèria energètica, però l'objecte precís que ens ocupa encara podria ser definit per les competències que exerceixin els EEMM en aquesta matèria i que s'explicarà a continuació.

1.1.2 A nivell Estatal

En aquest apartat ens endinsem en quines són les competències de l'estat en matèria energètica. En primer lloc tractarem allò que determina la **Constitució i la seva**

---

²⁰ Ciucci, M. (2021). *La Política Energètica: Principios Generales, Fichas Temáticas sobre la Unión Europea. Parlamento Europeo.* Recuperat de <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/es/sheet/68/la-politica-energetica-principios-generales>

interpretació. En segon lloc, com ha estat exercida aquesta competència i si ens afecta a l'àmbit d'estudi objecte d'aquest treball. I, en tercer lloc, tot i que ens centrarem en l'àmbit local, farem **esment a les polítiques i a l'organització administrativa estatal que afecti a les relacions de col·laboració en matèria energètica.**

a) La Constitució

La Constitució espanyola com a norma suprema de l'ordenament jurídic espanyol preveu el **repartiment competencial entre l'Estat i les Comunitats Autònomes.**

D'una banda l'article 149.1²¹ estableix les matèries en relació les quals l'Estat hi té competència exclusiva, entre elles, l'apartat 25, fa referència a “les bases del règim miner i energètic”. Altrament, en l'apartat 22 s'atorga competència exclusiva a l'Estat sobre “la legislació, l'ordenació i concessió de recursos i aprofitaments hidràulics si les aigües passen per més d'una Comunitat Autònoma, i l'autorització de les instal·lacions elèctriques si l'aprofitament afecta una altra Comunitat o si l'energia és transportada fora del seu àmbit territorial”. I d'altra banda, l'article 148 enumera aquelles matèries en les que les Autonomies podran assumir competències, article que en l'actualitat ha quedat desfasat, doncs les Comunitats Autònomes han assumit la major part de les possibles competències d'aquest precepte.

Per aquests motius, en base als articles 149.1 22 i 25 l'Estat es reserva la competència exclusiva “per dictar el marc vinculant que haurà de servir de primera referència a tota regulació energètica²²”.

---

²¹ Constitució Espanyola. *BOE* n° 311, 29.12.1978.

²² Feliu i Torrent, D. (1994). *La Conflitivitat Competencial: Indústria i Energia* (Primera ed.). Barcelona: VIENA Serveis Editorials, pp. 101–139. La necessitat de concreció sobre què conforma “el règim bàsic” en quant a la regulació energètica, ha desencadenat en múltiples sentències del Tribunal Constitucional i conseqüentment en una delimitació d'aquest concepte a través de la jurisprudència i segons cada tipus energètic. Per exemple, la STC 24/1985 sobre PETRONOR, per la qual el TC declara un acte pel que s'autoritza a l'empresa PETRONOR a modificar el projecte inicial, competència de l'Estat i no de la Comunitat autònoma Basca que entenia erròniament aquest com un acte d'execució “no bàsic”.

Tanmateix és necessari esmentar la reserva de llei prevista a l'article 128.2. El sector energètic, està conformat, entre d'altres, per elements o bé de domini públic: l'aigua o les mines, o bé pel servei públic: l'electricitat i el gas. Pel que aquests recursos i serveis essencials, podran ser reservats al sector públic mitjançant una llei estatal.

b) Com ha estat exercida aquesta competència?

L'Estat ha dictat multitud de legislació i polítiques en relació amb la competència estatal en matèria energètica que estableix la Constitució **pel que aquest treball no pretén realitzar una recopilació de tota la normativa estatal en matèria energètica**. Per aquest motiu, a efectes d'exemplificació enumerarem aquelles normes que creiem que són més rellevants. Per exemple, en el cas concret de l'energia elèctrica, la normativa estatal bàsica i que per tant, estableix el marc regulador comú en el sector elèctric i que és el següent:

- *Ley 24/2013, de 26 de diciembre del Sector Eléctrico* (BOE 27/12/2013).
- *El Real Decreto 1955/2000, de 1 de diciembre* (BOE 27/12/2000) *Por el que se regulan las actividades de transporte, distribución, comercialización, suministro y procedimientos de autorización de instalaciones de energía eléctrica.*
- *Disposición adicional duodécima del Real Decreto 738/2015, de 31 de julio* (BOE 01/08/2015) *por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares.*
- *La Orden ECO/797/2002, de 22 de marzo* (BOE 13/04/2002) *por la que se aprueba el procedimiento de medidas y control de la continuidad del suministro eléctrico.*

En aquests moments està previst en els últims plans integrals d'energia, la implementació de les comunitats energètiques com a mecanisme idoni per a l'assoliment d'eficiència, sostenibilitat i apoderament ciutadà, això és que les persones prenguin importància i capacitat de presa de decisions en la gestió de l'energia. Tal és la importància d'aquest fenomen de les **comunitats energètiques** que s'ha decidit dedicar un capítol a les mateixes, pel que, posteriorment, en el **Capítol III** es profunditza en la naturalesa i capacitats d'aquesta figura.

En conjunt, tal i com es pot comprovar mitjançant aquestes lleis, **l'Estat ha exercit la seva competència i ha regulat el marc vinculant relatiu al sector de l'energia elèctrica.**

c) Organització administrativa estatal bàsica

Els propòsits establerts en la normativa estatal, els duen a terme, entre d'altres, els **ens que configuren l'escenari energètic en l'àmbit estatal**. En aquest epígraf s'exposarà el Ministeri encarregat de gestionar les qüestions energètiques, així com aquelles entitats més rellevants i que incideixen molt fortament en les relacions de cooperació interadministrativa.

Indispensable és el MITECO:

- El *Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico* és el Ministeri el qual li correspon **l'elaboració de la legislació estatal en matèria d'energia**. També elabora els plans estratègics per al desenvolupament estructural energètic del país, la legislació en matèria de costes i aigua i li correspon la gestió directa del domini públic hidràulic²³. Motius pels que aquest Ministeri és el que **determina la direcció en que pretenen desenvolupar-se les polítiques estatals en el**

---

²³ Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico. (2021). *Funciones y Estructura*. Recuperat de: <https://www.miteco.gob.es/es/ministerio/funciones-estructura>

conjunt de les energies: ja siguin energies renovables o no renovables.
Per tal de visualitzar l'organització del MITECO, s'adjunta l'organigrama a l'annex I.

Aquest ministeri està conformat i dividit per la Secretaria d'Estat d'Energia i la Secretaria d'Estat de Medi Ambient.

A part del propi Estat que actua directament a través del Ministeri, hi ha altres agents clau que contribueixen al correcte funcionament d'aquest sector. Com veurem, alguns d'ells realitzen funcions d'inspecció, altres de subvenció, etc.

- ***El Instituto para la Diversificación y Ahorro de la Energía*** (en endavant **IDAE**) és un organisme adscrit el Ministeri per a la Transició Ecològica i depèn de la **Secretaria d'Estat d'Energia**. L'IDAE contribueix a la consecució d'objectius d'eficiència energètica a través de diferents accions; la més destacada per aquest treball és la **funció de finançament dels projectes en matèria d'energies renovables i la gestió dels programes d'ajudes públiques per a aquests projectes**²⁴. D'altra banda, l'IDAE també realitza una acció de divulgació d'informació actualitzada a l'abast dels ciutadans i les empreses mitjançant el seu web i contribueix a la promoció de les empreses espanyoles en el mercat internacional.
- ***La Comisión Nacional de los Mercados y de la Competencia (CNMC)***. El 2019, amb motiu de les Directives 2009/72/CE²⁵ i 2009/73/CE²⁶ del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009 sobre normes comunes al mercat interior de l'electricitat i del gas natural, es va dictar

---

²⁴ Instituto para la Diversificación y Ahorro de la Energía (2021). *Ayudas y Financiación*. Recuperat de: <https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion>

²⁵ Directiva 2009/72/CE del Parlamento y del Consejo de 13 de julio de 2009 sobre normas comunes para el mercado interior de la electricidad y por la que se deroga la Directiva 2003/54/CE *Diario Oficial de la Unión Europea*, n° L 211 (14.08.2009).

²⁶ Directiva 2009/73/CE del Parlamento y del Consejo de 13 de julio de 2009 sobre normas comunes para el mercado interior del gas natural y por la que se deroga la Directiva 2003/55/CE, *Diario Oficial de la Unión Europea* n° L211 (14.08.2009).

el Reial Decret-Llei 1/2019 de mesures urgents per adequar les competències de la *Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia* (CNMC) que tenia per objecte transposar les esmentades directives. Mitjançant aquest text normatiu estatal s'atribueixen a aquesta Comissió diverses competències relatives al sector elèctric i del gas. Es tracta de **competències “controladores”; de seguiment o de supervisió de les activitats de transport de gas i electricitat**²⁷. L'objectiu és identificar un **òrgan independent i extern, amb funcions inspectores**, desvinculat del sistema energètic per tal que sigui imparcial a l'hora de supervisar les actuacions dels diferents agents en l'àmbit energètic²⁸.

En definitiva, l'Estat, observant la normativa Europea, exerceix la seva competència en l'àmbit energètic mitjançant l'aprovació de lleis i plans que configuren el marc vinculant d'actuació en aquest sector, i per tant, que són la base per als posteriors reglaments i normatives que, com es veurà en el següent apartat, concreten les Comunitats Autònomes. Normatives que, totes elles, acaben incidint en al gestió de l'energia per part dels ens locals que són l'objecte precís d'aquest estudi.

1.1.3 A nivell Autonòmic

En aquest apartat es farà referència a les competències en matèria energètica de que disposa la Comunitat Autònoma de Catalunya i com s'han desenvolupat. Per

---

²⁷ Calancha, F. (2019). *Novedades Regulatorias Del Real Decreto-Ley 1/2019 y Nuevas Competencias de La CNMC, Periscopio Fiscal y Legal*. Recuperat de: <https://periscopiofiscalylegal.pwc.es/novedades-regulatorias-del-real-decreto-ley-1-2019-y-nuevas-competencias-de-la-cnmc/>. L'any 2016 la Comissió Europea va realitzar una investigació d'ofici que culminà amb un Dictamen motivat on es constata la incorrecta transposició de les Directives esmentades. Fet pel que posteriorment, l'Estat va elaborar aquest Reial Decret Llei que està vigent en l'actualitat. Les Directives pretenen una major protecció del consumidor i l'establiment d'unes normes comunes respecte a tot el procediment de generació, transport, distribució i subministrament de l'electricitat i el gas.

²⁸ La CNMC supervisa de forma continua los mercados eléctricos y gasistas ante el incremento de los precios energéticos.(2021) CNMC. Recuperat de: <https://www.cnmc.es/prensa/supervision-mercados-el%C3%A9ctrico-gas-20210113>

últim s'explica breument l'estructura de l'organització administrativa catalana en matèria d'energia i si hi ha subvencions per aquestes relacions.

a) Competències de Catalunya en matèria energètica de l'Estatut d'Autonomia

En relació a les competències explicades en l'àmbit estatal, les Comunitats Autònomes, han de tenir capacitat per desenvolupar i concretar les lleis i normes dictades en aquell nivell per tal d'aconseguir una execució eficient. L'Estatut d'Autonomia de Catalunya (en endavant, EAC) ²⁹ defineix les competències d'aquesta CCAA.

L'article 133.1 de l'EAC estableix que Catalunya disposa d'una competència compartida en matèria d'energia. En aquest article enumera però no esgota, aspectes materials d'actuació que necessàriament s'han d'entendre inclosos en aquesta de competència³⁰. Per exemple, l'article especifica que aquesta competència en tot cas inclou; “La regulació de l'activitat de distribució d'energia que s'acompleixi a Catalunya, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions corresponents i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya” com també “el foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica³¹”.

---

²⁹ Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña. *BOE* nº 172, 20.07.2006. Article 110 a article 173. Catalunya, assumeix les seves competències a través de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya; aquesta Llei Orgànica, dedica el seu Títol IV a les competències. En el Capítol I s'expressen la tipologia de competències i en el Capítol II s'elabora el llistat de competències assumides mitjançant l'Estatut.

³⁰ Martín Alonso, G. (2010). *Materia de Energías Renovables: Aspectos Generales y Ámbitos Problemáticos*, *Revista d'Estudis Autònoms i Federals*, 11, pp. 309–351. La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, va determinar que la regulació establerta per l'EAC és de conformitat amb la distribució de competències que realitza la CE. Doncs la tècnica que utilitza l'EAC de desglossar en submatèries una matèria concreta, ha d'entendre's en “un sentit descriptiu o indicatiu del contingut de la realitat material” i que, en cap cas, resultin un impediment o limitació per a les competències de l'Estat.

³¹ EAC. L'article 133.1 de estableix:

“Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'energia. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions que transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

No obstant, la capacitat autonòmica de legislar en matèria energètica no s'esgota en el títol de l'EAC, ja que la connexió entre el sector mediambiental i energètic, permet l'actuació de les CCAA en matèria energètica mitjançant altres preceptes. Entre d'altres, un exemple és en relació a les energies renovables, específicament l'energia hidràulica; l'article 117 del mateix text normatiu esmentat atorga a la Generalitat competència exclusiva en matèria d'aigües que pertanyin a les conques hidrogràfiques ubicades en el territori autonòmic català i, novament, utilitza la tècnica de desglossament enumerant aquelles submatèries que necessàriament integren aquesta competència i que estan relacionades amb l'energia. I un altre exemple seria en relació amb la biomassa forestal; Catalunya té atribuïda la competència de desenvolupament legislatiu i execució en matèria d'espais i aprofitaments forestals i l'article 116 de l'EAC detalla les activitats principals que assumeix la Generalitat.

b) Com s'han desenvolupat aquestes competències?

Les competències esmentades en l'apartat anterior es concreten desenvolupant les lleis que l'Estat espanyol promulga en aquest matèria. Així com en l'àmbit estatal apuntàvem la multitud de normativa que aquest ha dictat, el mateix succeeix en l'àmbit autonòmic, pel que enumerarem els exemples, que al nostre parer, són més destacats:

- **Avantprojecte de la Llei de Transició energètica de Catalunya i transformació de l'Institut Català d'energia en l'Agència d'Energia de Catalunya.** L'avantprojecte d'aquesta llei centra l'atenció en l'àmbit energètic com a sector de vital importància per mitigar el canvi climàtic.

---

b) La regulació de l'activitat de distribució d'energia que s'acompleixi a Catalunya, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions corresponents i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

c) El desplegament de les normes complementàries de qualitat dels serveis de subministrament d'energia.

d) El foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica.”

En aquest sentit, la memòria preliminar de l'avantprojecte³² preveu a l'Administració local com a agent indispensable per al procés de la transició energètica, introduint l'aportació realitzada en consulta pública³³ de les comunitats energètiques locals com a actor central en aquest procés i que, tal i com s'ha anunciat, hi dedicarem un capítol sencer. **La llei va ser sotmesa a una fase de consulta pública i actualment es troba en fase de procés participatiu a l'espera d'una segona tramesa. Imminentment es publicarà la nova fase de participació tant per a la ciutadania com per a les entitats implicades on podran fer valoracions i propostes a l'articulat desenvolupat en base a la primera consulta.**

- **Decret Llei 24/2021, de 26 d'octubre, d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades³⁴** promulgat amb motiu de la Directiva 2018/2001³⁵. Aquest Decret Llei, que té per objecte simplificar les tramitacions administratives en matèria d'autoconsum d'energia i **crear una taula de Diàleg Social de les Energies renovables**. El que es pretén és **introduir en la planificació energètica mecanismes que permetin l'ús de les energies renovables** en els processos de producció agrària per afavorir un avanç de la mà entre l'eficiència energètica i el manteniment de la biodiversitat. **La creació d'aquesta taula contribueix al Diàleg entre els municipis, els tècnics, el sector de**

---

³²Acord del Govern pel qual s'aprova la Memòria Preliminar de l'Avantprojecte de Llei de La Transició Energètica a Catalunya i de transformació de l'Institut Català de l'Energia en l'Agència Catalana d'Energia. (19.11.2019). Recuperat de: <https://participa.gencat.cat/uploads/decidim/attachment/file/1512/diligencia.pdf>

³³ Institut Català d'Energia. (2019). *Consulta pública sobre la Llei de Transició Energètica de Catalunya i de la transformació de l'Institut Català d'Energia en l'Agència Catalana d'Energia*. Resum de la participació d'entitats. Principals aportacions acceptades que s'incorporaran al redactat d'avantprojecte de la llei. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/web/.content/35_Participacio/Llei_Transicio_AEC/arxiu/ResumAportacionsEntitats_LleiTransicioEnergetica.pdf

³⁴ Decret Llei 24/2021, de 26 d'octubre, d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades. (2021). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, nº 8531, 27.10.2021. Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?action=fitxa&documentId=913061&validity=1886669&traceability=02>

³⁵ Directiva (UE) 2018/2001 del Parlamento Europeu y del Consejo, de 11 de diciembre de 2018, relativa al fomento del uso de energía procedente de fuentes renovables. *DOUE*, L328, 21.12.2018. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX%3A32018L2001>

l'energia i agents econòmics i té com a objectiu definir els mecanismes necessaris per implementar les energies renovables en els nuclis urbans per tal d'equilibrar la producció d'energia que actualment està concentrada en el món rural. Aquestes energies són, principalment la eòlica i la solar fotovoltaica. La constitució de la Taula de Diàleg Social de les Energies Renovables va ser el passat 1 de març, presidida per la consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, la Teresa Jordà i Roura. **Aquesta Taula de Diàleg, donada la seva representativitat va ser utilitzada també com a taula de debat per al procés participatiu de la Llei de Transició Energètica.**

- **Pla de l'energia i canvi climàtic de Catalunya 2020 – 2021**³⁶. Aquest pla és el full de ruta per a l'estratègia en matèria energètica del Govern Català. Respecte a la cooperació interlocal, és interessant veure com en el procediment d'elaboració d'aquest Pla, queda plasmat com els ens locals esdevenen, i esdevindran cada cop més, agents indispensables i necessàriament gestors de les energies. Pel que el Pla reforça el paper actiu de les administracions locals en matèria energètica.
- **Pacte Nacional per a la Transició energètica de Catalunya**³⁷. És el compromís d'avançar en l'eficiència energètica a Catalunya a través de la implementació d'un nou model energètic que assoleixi els objectius establerts en el paquet Europeu *Clean Energy for all European Union*³⁸ i que té per objectius abandonar les energies de combustió fòssil, millorar l'eficiència energètica i aconseguir una energia totalment provinent de fonts renovables.

---

³⁶ Institut Català d'Energia. (2020). Pla de l'Energia i Del Canvi Climàtic de Catalunya. Recuperat de https://icaen.gencat.cat/web/.content/30_Plans_programes/31_PlaEnergiaCanviClimatic_PECAC/arxius/20121001_pecac.pdf

³⁷ Institut Català de l'Energia. (2017). *Pacte Nacional per a la transició energètica de Catalunya*. Recuperat de https://icaen.gencat.cat/web/.content/10_ICAEN/17_publicacions_informes/11_altres_publicacions/arxius/20170125_documentPNTE.pdf

³⁸ European Commission. (2019). *Clean Energy for All Europeans Package, Energy strategy*. Recuperat de: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans-package_en

c) L'organització administrativa catalana bàsica en matèria energètica:

En aquest apartat explicarem l'organigrama en què s'organitzen diferents òrgans que actuen en l'àmbit energètic en el territori català.

- **El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.** És el Departament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya que té com a funció la de planificació i qualitat ambiental, així com l'establiment de les polítiques necessàries davant del canvi climàtic. El Departament està conformat per quatre Secretaries, entre elles la **Secretaria d'Acció Climàtica** i dins al qual trobem al **Direcció General d'Energia**. En termes generals, és aquesta Direcció l'encarregada de “dirigir, executar i coordinar les actuacions del Departament en matèria de règim energètic i eficiència energètica”. Disseny les polítiques energètiques de Catalunya i assumeix les actuacions d'inspecció i control³⁹.
- **L'Oficina Catalana del Canvi Climàtic⁴⁰.** Està adscrita a la Direcció General de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic, òrgan paral·lel a la Direcció General de l'Energia. L'oficina és l'òrgan tècnic del Govern de la Generalitat de Catalunya encarregat d'impulsar al territori català l'establiment d'estratègies, plans i projectes en matèria de canvi climàtic.
- **L'ICAEN. L'Institut Català de l'Energia** és l'entitat de la Generalitat de Catalunya que elabora i duu a terme la política d'estalvi i eficiència energètica. Aquest institut treballa conjuntament amb el món local.

---

³⁹ Decret 253/2021, de 22 de Juny, de Reestructuració Del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, nº 8442, (23.06.2021). Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=904528&traceability=01&language=ca>

⁴⁰ Generalitat de Catalunya. (2021). *L'Oficina: Canvi Climàtic*. Recuperat de : <https://canviclimatic.gencat.cat/ca/oficina/>

Realitza cursos de formació en matèria d'eficiència energètica per als ens locals i multitud d'estudis que serveixen com a base per a l'actuació estratègica en aquesta matèria.

En l'**annex II** d'aquest treball s'exposa un **organigrama** que s'ha elaborat per a una comprensió visual més directe de l'estructura del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, centrada en els departaments mencionats i que tenen relació amb l'àmbit de l'energia.

1.1.4 A nivell Local

Hem pogut comprovar que l'Estat, d'acord amb les directrius comunitàries, té competència exclusiva per legislar respecte el marc de referència de l'àmbit energètic. A més, que aquest marc vinculant és desenvolupat per la Comunitat Autònoma de Catalunya, la qual assumeix la competència mitjançant l'EAC, i que les normes que aquesta darrera dicta impliquen l'actuació dels ens locals. Així, cal determinar quin és l'abast competencial dels ens locals en aquesta matèria, tal i com analitzarem en aquest apartat.

Atès que la Constitució espanyola no determina les competències que disposa cada ens territorial, és mitjançant la Llei de Bases de Règim Local (en endavant LBRL)⁴¹ i, en el cas de la Comunitat Autònoma de Catalunya, el Decret Legislatiu 2/2003 del Text Refós de la Llei municipal i de Règim Local de Catalunya (en endavant TRLMRLC)⁴², que es determinen les competències que, en tot cas, han d'exercir les entitats locals.

---

⁴¹ Llei 7/1985, de 2 de Abril, Reguladora de Las Bases Del Règim Local. *BOE*, núm. 80, 03.04.1985. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-5392>

⁴² Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya, *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 3887, pg. 10237 a

Els ens locals no disposen d'una competència general en matèria energètica. Nogensmenys, tots els ens locals, han de disposar de les competències necessàries per a la gestió dels seus interessos, això és el servei a la ciutadania. Per aquesta raó, ja que l'ens local és l'entitat d'organització territorial més propera al ciutadà i, per tant, la que presta els serveis bàsics a la ciutadania, els ens locals actuen indirectament, mitjançant les habilitacions competencials en altres àmbits materials, en l'àmbit energètic per tal d'executar eficientment la implementació, per exemple, dels serveis mínims que un municipi ha de prestar. Ja que la majoria d'aquests serveis, per no dir tots, necessàriament comporten la instal·lació d'una estructura energètica bàsica i eficient, consegüentment, la cooperació esdevé un pilar fonamental en termes d'eficiència, subministrant assequible i sostenibilitat. Un clar exemple seria l'enllumenat de les vies públiques. El municipi ha de garantir la prestació d'aquest servei pel que necessàriament té capacitat d'actuació de forma proporcional a l'execució d'aquest servei en l'àmbit energètic.

Realitzada aquesta puntualització cabdal, en aquest apartat diferenciarem tres subgrups segons el tipus d'entitat local; la província, la comarca i el municipi.

a) Les competències de la província

L'article 141 de la CE determina la naturalesa de la província: “ La província és una entitat local amb personalitat jurídica pròpia, determinada per l'agrupació de municipis i divisió territorial per al compliment de les activitats de l'Estat⁴³”. I seguidament determina que el govern i la gestió de la província està encomanat a la Diputació Provincial.

1269, 20.05.2003. Recuperat de: <https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=320821>

⁴³ Constitució Espanyola. *BOE*. Cit.

Com anunciàvem, la LBRL⁴⁴ en el seu article 1 atribueix a la província l'autonomia necessària per a la gestió dels seus interessos i, posteriorment, en l'article 36 del mateix text normatiu determina les competències de la província. Entre d'altres, podem dir que l'essència i deure de les províncies és la **d'assistència als ens municipals**, garantir la prestació de serveis públic de caràcter supramunicipal i cooperar per al foment i el desenvolupament econòmic i social. Pel que la coordinació amb les Municipis i altres ens supramunicipals esdevé un eix fonamental per a l'exercici de les seves competències.

Aquesta assistència es materialitza en l'exemple que la Diputació de Barcelona gestiona les subvencions per finançar projectes que tinguin com a objectiu dotar als ens locals d'instal·lacions de plaques solar fotovoltaïques d'autoconsum⁴⁵.

Les Diputacions provincials realitzen una tasca importantíssima de gestió, foment i execució en el pla energètic. Pel que volem destacar la tasca que desenvolupen mitjançant un exemple, el paper de la Diputació de Barcelona:

Òrgans de la Diputació destacats en l'àmbit energètic:

La Diputació de Barcelona treballa des de la **Gerència de Serveis de Medi Ambient** en xarxa amb els Ajuntament de Barcelona per a l'eficient implementació d'estructures i subministrament energètic eficient i assequible. Actualment, estan vigents dos programes dins el Programa general d'inversions del Pla de concertació **Pla Xarxa de Governos Locals (PXGL)**. L'objectiu és donar suport al món local perquè “cap municipi es quedi enrere”:

---

⁴⁴ LBRL. Article 1.

⁴⁵ Extracte de l'Acord de 28 de maig de la Junta de Govern de la Diputació de Barcelona, pel qual es convoquen subvencions per la Gerència de Serveis de Medi Ambient per a l'atorgament de subvencions a Ens locals municipals i EMDS de la província de Barcelona de plaques solars fotovoltaïques, any 2020. *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, BDNS (identificació): 508011, de 03.06.2020. Recuperat de: <https://bop.diba.cat/anuncis/antic/022020006803>.

- i. El programa sectorial per a fer front a l'emergència climàtica
- ii. I, el programa sectorial Renovables 2030

El programa sectorial per a fer front a l'emergència climàtica disposa de tres línies d'actuació: la instal·lació de plantes fotovoltaïques en edificis públics, la instal·lació d'enllumenat LED en la xarxa d'enllumenat de la via pública i l'augment de la recollida selectiva de residus. Aquest programa compta amb un pressupost de 12.000.000 euros, 6 milions per l'any 2022 i els 6 restants per al 2023.

El segon programa dona suport a projectes d'inversions d'actuacions d'alt impacte en les línies d'actuació següents; la instal·lació de plantes fotovoltaïques d'autoconsum, la instal·lació de calderes de biomassa i les inversions en la millora de l'enllumenat públic. La quantia del programa és de 50.000.000 euros. Aquest pressupost es reparteix en 5 milions d'euros al 2022, 20 milions d'euros al 2023 i 25 milions d'euros al 2024.

Els beneficiaris d'ambdós programes són els ajuntaments de la província de Barcelona a excepció de l'Ajuntament de Barcelona i també alguns ens supramunicipals.

b) Les competències de la comarca

L'article 92 de l'EAC⁴⁶ defineix la comarca com l'ens local amb personalitat jurídica pròpia formada per municipis per a la gestió de competències i serveis locals. En el mateix sentit, l'article 84 del TRLMRLC⁴⁷ estableix que la comarca es constitueix com una entitat local per l'agrupació de municipis contigus, la qual té personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'autonomia pel compliment dels

---

⁴⁶ EAC. (2006). Article 92.

⁴⁷ TRLMRLC. (2003). Article 84.

seus fins. Aquest darrer text normatiu, estableix en el seu article 85 que li correspon a la comarca realitzar activitats i prestar serveis públics d'interès supramunicipal, així com assegurar l'adequada prestació de serveis dels municipis del territori comarcal. L'òrgan de govern de la comarca és el Consell Comarcal. Les competències de la comarca estan definides en el Text Refós de la Llei d'Organització Comarcal de Catalunya (en endavant, TRLOCC)⁴⁸ i es basen en la **cooperació, l'assessorament i la coordinació dels Ajuntaments. Parlem d'assistència tècnica, jurídica i econòmica. A més, les comarques han de garantir, subsidiàriament, la prestació dels serveis municipals obligatòria i cooperar amb els municipis per a l'establiment de nous serveis necessaris.** Altrament, les comarques, com els altres ens locals, poden assumir competències a través de la delegació per part de la Generalitat, la diputació, els municipis, les mancomunitats, altres comunitats de municipis i organitzacions associatives d'ens locals que estiguin regulades al TRLMRLC.

En definitiva, la comarca té capacitat per realitzar obres i prestar serveis en cooperació amb els Ajuntaments, pel que únicament mitjançant aquesta assistència als municipis podrien actuar en matèria energètica.

Un exemple de l'actuació comarcal en matèria energètica és el Servei comarcal de biomassa forestal del Consell Comarcal del Vallès Occidental⁴⁹:

---

⁴⁸ Decret Legislatiu 4/2003, de 4 de Novembre, pel qual s'aprova el Text Refós de La Llei de l'Organització Comarcal de Catalunya. *DOGC*, nº 4013, 19.11.2003. Article 25. Recuperat de : <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=315198&validity=1727828&traceability=02&language=ca>

⁴⁹ Consell Comarcal del Vallès Occidental (2018). *Servei Comarcal de Biomassa Forestal*. Recuperat de: <http://www.ccvoc.cat/consell-comarcal/serveis/transicio-energetica/servei-comarcal-de-biomassa-forestal>

Òrgans del Consell Comarcal destacats en l'àmbit energètic; el Servei Comarcal del Vallès Occidental:

Servei Comarcal de Biomassa Forestal. Es tracta d'un **servei Públic integrat en el programa Boscos pel Vallès. L'objectiu del programa és reduir el risc d'incendis utilitzant la biomassa forestal, l'estella, però a la vegada implica directament una cooperació i col·laboració interadministrativa en matèria energètica**, i que contempla dos **tipus de serveis: d'una banda el subministrament d'energia tèrmica i d'altra el subministrament d'estella forestal**, és a dir, el subministrament del combustible directament. Els usuaris poden ser Administracions Públiques, empreses o privats, titulars o gestors d'equipaments amb necessitats d'energia tèrmica que, amb el seu projecte, contribueixin a assolir els objectius marcats pel Servei Comarcal de Biomassa Forestal en el seu conjunt. La pròpia Universitat Autònoma de Barcelona és un dels primers usuaris que accedeix al subministrament d'energia tèrmica del programa i disposa d'una caldera de propietat del Consell Comarcal instal·lada a les seves dependències, concretament al SAF⁵⁰.

c) Competències del municipi

Per últim, parlarem de les competències municipals. Tal i com hem esmentat anteriorment, les entitats locals disposen de competències pròpies o atribuïdes per delegació de l'Estat o de les Comunitats Autònomes: en relació amb els ens municipals, l'article 25 de la Llei de Bases de règim local defineix el llistat de competències pròpies i l'article 26 del mateix text normatiu estableix els serveis que els municipis han de prestar. L'atribució d'aquestes competències es realitza en base al principi de proximitat i subsidiarietat establert en la Carta Europea

---

⁵⁰ Universitat Autònoma de Barcelona. (2018) Sala de Premsa: *La UAB Estrena Una Caldera de Biomassa Forestal Al SAF (Servei d'Activitat Física)*. Recuperat de: <https://www.uab.cat/web/sala-de-premsa/detalle-noticia-1345667994339.html?noticiaid=1345763628802>

d'Autonomia Local de 1985, doncs “l'exercici de les competències públiques ha d'incumbir, preferentment a les autoritats més properes als ciutadans⁵¹”.

Tanmateix, l'article 66.2 del Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya estableix les competències municipals i locals, i explícitament en l'apartat segon es determina **l'abastiment energètic** com una d'aquestes, competència que haurà de ser determinada per llei segons els principis de descentralització, autonomia, subsidiarietat i proximitat, així com la capacitat de gestió dels municipis. És a dir, que de nou, **la cooperació esdevé un mecanisme clau per a l'exercici d'aquesta competència d'abastiment energètic**, en tant que equilibraria els recursos i correspondria a l'exercici d'aquesta competència, tenint en compte les possibilitats econòmiques i materials, en relació amb les necessitats de cada municipi.

Per tal de corroborar les habilitacions competencials mitjançant les quals actuen els ens locals, ens referim per exemple a l'Ordenança del medi ambient de Barcelona⁵² la qual fonamenta la seva autonomia local en els articles esmentats, és a dir, l'article 66 del TRLMRLC, així com l'article 137 i 140 de la CE i l'article 86 de l'EAC els quals estableixen que els ens locals han de gaudir de l'autonomia necessària per a la gestió dels seus propis interessos. L'article 4 de la LBRL mitjançant el qual es dota a les Administracions Públiques de caràcter territorial, als nostres efectes, la potestat reglamentària i d'autoorganització i l'article 25 del mateix text normatiu que dota al municipi de competència per a la protecció del medi ambient, entre d'altres.

---

⁵¹ Carta Europea de Autonomía Local. Hecha En Estrasburgo El 15 de Octubre de 1985. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 47, de 24.02.1989. Article 4.3 referent a l'abast de l'autonomia local. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1989-4370>

⁵² Ordenança Del Medi Ambient de Barcelona. *Bulletí Oficial de la Província de Barcelona*, 022011010381 de 2.05.2011, pg. 11. Exposició de motius. Recuperat de: <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/sites/default/files/opus/Ordenansa-Medi-Ambient-versio-reduida.pdf>

Organitzacions destacades en matèria energètica a nivell municipal

Un exemple clar, de la possibilitat de cooperació interadministrativa a nivell municipal és:

El Pacte d'Alcaldes per l'Energia i el Clima. Aquest és el moviment europeu que involucra a les Autoritats Locals de tot el territori d'Europa contra el canvi climàtic. Es tracta d'una **iniciativa de la qual ja formen part més de 700 municipis catalans i mitjançant el qual s'estableixen compromisos climàtics**⁵³. En aquest pacte s'involucren altres administracions: La Diputació de Barcelona i L'ICAEN, com a coordinadors, la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la sostenibilitat com a promotora del pacte i el Club d'alcaldes a Catalunya que és l'espai de trobada dins la xarxa.

Tal i com hem esmentat per a tots aquests serveis i competències, entre d'altres, la gestió de l'urbanisme, el medi ambient, concretament la protecció contra tot tipus de contaminació: acústica, lumínica, atmosfèrica en les zones urbanes, abastament d'aigua potable, instal·lacions esportives, etc., l'eficiència energètica esdevé un punt clau que implica, avui en dia, la necessària cooperació interadministrativa, doncs amb la unió dels recursos col·lectius per un objectiu comú, s'obtidran millors resultats.

En conclusió, a mesura que anem baixant de nivell, com es pot comprovar en el nivell local, la cooperació esdevé l'eina clau per a l'actuació en matèria energètica. A més, és rellevant que els efectes d'aquestes cooperacions esdevenen palpables amb diferents accions exemplificades en aquest treball, i en moltes d'altres que incideixen en el funcionament dels serveis públics del nostre dia a dia.

---

⁵³ Diputació de Barcelona (2021). Pacte dels Alcaldes pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/el-pacte>

1.2 Competències en matèria Mediambiental

Tal i com apuntàvem a l'inici del treball, el sector energètic és avui més que mai inseparable de les qüestions mediambientals. El primer ha d'actuar necessàriament d'acord amb els límits establerts en matèria de medi ambient. A més, no existeix una línia clara i precisa d'on acaba un àmbit i s'inicia l'altre ja que, per exemple, al moment d'implementar els programes energètics es tenen en compte els aspectes mediambientals. Aquesta interrelació és el motiu pel qual les Administracions Públiques poden actuar en matèria energètica basant-se en competències mediambientals. Una matèria incideix en l'altra i viceversa.

En aquest apartat farem un **breu resum** respecte les competències en matèria mediambiental de que disposen els diferents nivells de les Administracions Públiques. L'estructura serà la mateixa que s'ha utilitzat per a les competències energètiques, això és: nivell europeu, estatal, autonòmic i local.

1.2.1 A nivell Europeu

És important parlar de les competències europees en matèria medi ambiental ja que són els fonaments que dirigeixen l'actuació de les polítiques locals. Actualment, la Unió Europea disposa de **competència compartida amb els Estats Membres en l'àmbit de medi ambient en base a l'article 4.2 e) del Tractat de Funcionament de la Unió Europea**⁵⁴. I, com és sabut, l'exercici de competències entre els Estats Membres i la Unió Europea emanat del Tractat de de la Unió Europea⁵⁵ es fonamenta en el principi de subsidiarietat i el de proporcionalitat. És a dir, són la magnitud, la dimensió dels fets i el grau necessari d'actuació els que regulen la intervenció de la UE o els EEMM en aquelles matèries no exclusives de la Unió.

---

⁵⁴ Tratado de Funcionamiento de la Unión Europea. Article 4.2 e).

⁵⁵ Tratado de la Unión Europea.. Article 5.

És per això que la Unió Europea actua en multitud d'ocasions en matèria de medi ambient, coordinant els límits i actuacions dels EEMM, perquè és més eficient que intervingui la UE, degut a la dimensió de les actuacions necessàries. Ja que si la UE no establís una estructura d'actuació, la falta de coordinació, entre d'altres motius, impediria una actuació suficient en el sector i es contradirien principis fonamentals en els que es basa la Unió.

Els objectius de la política de la Unió en matèria mediambiental estan definits en el títol XX del TFUE i són la premissa bàsica que prenen totes les AAPP per a les seves polítiques i actuacions. Aquests objectius són:

- d) La Conservació, la protecció i la millora de la qualitat del medi ambient,
- e) La protecció i la salut de les persones,
- f) La utilització prudent i racional dels recursos naturals,
- g) El foment de mesures a escala internacional destinades a fer front els problemes regionals o mundials del medi ambient, i en particular a lluitar contra el canvi climàtic.

A més, la UE té el deure d'obrar d'acord amb els principis de desenvolupament sostenible, el principi d'integració de la protecció al medi ambient en totes les polítiques europees i els principis de subsidiarietat i proporcionalitat ja esmentats, i actuar d'acord amb el principi de prevenció. Això és prendre les mesures necessàries quan hi ha un risc conegut. També regeix el principi de cautela, el qual comporta prendre les mesures que redueixin sofrir un dany tot i no tenir la certesa que aquest ocorri, el principi de rectificació en la font, és a dir reduir la contaminació i risc màxim en el punt d'origen, i el principi de qui contamina paga, d'atorgar responsabilitats al responsable dels fets que contaminen. Tots els principis estan dirigits a una alta protecció del medi ambient i estan establerts al TUE i al TFUE.

Altrament, la UE disposa d'una eina que serveix com a guia i que estableix, cada un període determinat d'anys, els **principis generals de la Política Mediambiental**

de la Unió Europea, es tracta del **Programa d'Acció Mediambiental**. El primer programa es va elaborar quan encara no es disposava d'un títol en matèria de medi ambient en el TFUE, i es va establir pel període de 1973 al 1976. **Actualment, està vigent el VIII PMA**⁵⁶ establert pel període 2021-2030 i que té per objectiu accelerar al transició energètica de manera justa i inclusiva, sumant la previsió que va establir el programa anterior; “viure bé, respectant els límits del nostre planeta” d'aquí a 2050.

De forma resumida, el VIII PMA es centra en sis objectius prioritaris; reduir les emissions de gasos efecte hivernacle, l'adaptació al canvi climàtic, un model de creixement circular, contaminació zero, la protecció i recuperació de la biodiversitat i la reducció de les principals pressions climàtiques i mediambientals associades a la producció i el consum. Pel que tots els objectius estan relacionats amb un canvi d'estil de vida, que es centra en l'adaptació i la formulació de nous models, que sembla ser, necessàriament afecten a un canvi de gestió i ús de l'energia.

Com es pot observar, tots aquests principis involucren de forma directa una política energètica sostenible pel que, necessàriament, de nou, les competències mediambientals permeten actuar en matèria energètica. A continuació, parlarem d'aquesta relació entre l'àmbit medi ambiental i l'energètic que succeeix també a nivell Estatal.

---

⁵⁶ Decisión (UE) 2022/591 del Parlamento Europeo y del Consejo de 6 de abril de 2022 relativa al Programa General de Acción de la Unión en materia de Medio Ambiente hasta 2030. *DOUE*, 114, 12.04.2022. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:32022D0591>

1.2.2 A nivell Estatal

La CE en el seu article 45 estableix la protecció del medi ambient com un dels principis rectors de les polítiques socials i econòmiques d'aquest país⁵⁷.

En aquest sentit, l'Estat té competència en la legislació bàsica en matèria sobre la protecció del medi ambient en base a l'article 149.1.23 de la Constitució i disposa també de competència parcial respecte la legislació, l'ordenació i la concessió de recursos i aprofitaments hidràulics quan les aigües transcorrin per més d'una comunitat autònoma en base a l'article 149.1.22. Pel que, de la mateixa manera que succeïa en matèria energètica, l'Estat té competència per dictar la normativa bàsica mentre que les CCAA, com veurem a continuació, podran assumir competències de desenvolupament normatiu i execució de la referida normativa estatal.

1.2.3 A nivell Autonòmic

A nivell autonòmic, concretament a Catalunya, d'acord amb la normativa europea i estatal, l'EAC estableix que els poders públics han de vetllar per a la protecció del medi ambient mitjançant l'aprovació de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional. L'article 144.1 de l'EAC preveu la competència de la Generalitat, compartida amb l'Estat, en "matèria de medi ambient i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció⁵⁸". Això suposa que li correspon a la Generalitat l'establiment de la planificació ambiental, que incideix directament en el sector energètic.

Altrament, el punt 2 del mateix article 144 estableix la competència de la Generalitat en matèria d'espais naturals, en relació amb l'article 149.1.23 de la Constitució citat anteriorment. Així, la CCAA de Catalunya és competent en la

---

⁵⁷ CE. (1978). Article 45.

⁵⁸ EAC. (2006). Article 144.1.

planificació i la gestió dels espais naturals i hàbitats protegits situats a Catalunya, competència que de nou, té efectes indirectament en el sector energètic.

En conclusió, les competències legislatives en matèria mediambiental a Catalunya són desenvolupar les normes estatals i dictar normes addicionals de protecció, ja sigui perquè es vol una protecció més severa o bé, per regular sectors no normats per l'Estat, com per exemple en l'àmbit de la contaminació lumínica⁵⁹. I d'altra banda, Catalunya disposa de competències executives, és a dir, té capacitat per atorgar i denegar autoritzacions i sancionar.

És evident que les competències en matèria medi ambiental que li corresponen a Catalunya incideixen de forma indirecta en el sector energètic. Recordem que la contaminació pot ser lumínica, atmosfèrica, acústica, hídrica i del sòl pel que la forma de gestió dels recursos naturals, com és la producció d'energia, són summament importants per un desenvolupament sostenible.

1.2.4 A nivell Local

L'article 25.2 b) de la LBRL⁶⁰ preveu les **competències relatives al medi ambient urbà que el Municipi pot exercir com a pròpies**, amb els límits de la legislació estatal i de la Comunitat Autònoma i que són en matèria de:

- h) Parcs i jardins públics
- i) Gestió dels residus sòlids urbans
- j) Protecció contra la contaminació acústica, lumínica i atmosfèrica

També el Decret legislatiu 2/2003 referent al Text Refós de la Llei municipal i de Règim local de Catalunya atribueix al municipi com a **competència pròpia la**

---

⁵⁹ Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn. DOGC, 12.06.2001.

⁶⁰ LBRL. (1985). Article 25.2 b).

protecció del medi ⁶¹. A més, hi ha altres competències relacionades amb la gestió i protecció del medi ambient que necessàriament incorporaran gestió energètica com són el serveis mínims que el Municipi ha de prestar, com per exemple la recollida de residus, que es troba establerta a l'article 67 del mateix text normatiu.

Per finalitzar, es vol destacar dues qüestions que afecten a l'exercici de les competències en l'àmbit de medi ambient assumides per les administracions públiques:

- k) El principi d'integració de la protecció del medi ambient en altres polítiques. El principi d'integració, establert al TFUE⁶², comporta que totes les polítiques han d'integrar les previsions necessàries per assolir de forma satisfactòria un alt nivell de protecció del medi ambient, pel que en multitud d'àmbits no estrictament mediambientals, es veuran regulades qüestions d'aquesta matèria pel fet que sí que hi tenen incidència.
- l) D'altra banda el concepte de medi ambient és ampli i evolutiu⁶³. Pel que en primer lloc, parlem que aquest concepte inclou la protecció i gestió de l'aigua, l'aire, el sòl, els residus i la biodiversitat. I en segon lloc, l'evolució del concepte comporta que la competència de protecció que del medi ambient que tenen encomanada totes les AAPP, es vegi transformada i adaptada a les necessitats del context i la ciutadania.

En conclusió, els ens locals disposen competències i vies d'actuació en l'àmbit mediambiental a través de l'exercici de les competències atorgades per la LBRL i l'EAC i aquestes competències afecten indirectament en la seva capacitat de gestió energètica.

---

⁶¹ TRLMRLC. (2003) Article 66.3 f).

⁶² TFUE. (2010). Article 11.

⁶³ Choy i Tarrés, A. (1992). Revista Catalana de Dret Públic: *Competencias y Funciones Del Municipio En Materia de Medio Ambiente*, nº 15, pág. 79. Recuperat de: <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rcdp/article/viewFile/1824/n15-choy-es.pdf>

CAPÍTOL II. Experiències de col·laboració intermunicipal i interadministrativa

---

Preliminar

Fins ara s'han analitzat les competències de què disposen els diferents nivells d'Administracions Públiques per actuar en matèria energètica. En aquest apartat ens centrarem en la capacitat de col·laboració i cooperació dels ens locals, en matèria energètica.

Malgrat que ens interessa la col·laboració intermunicipal, les Administracions amb funcions d'assistència als municipis són les que gestionen els fons econòmics potencialment més rellevants, pel que no es poden desconèixer. Aquestes AAPP constitueixen un motor impulsor fonamental en la col·laboració dels ens locals en general i en particular en matèria energètica. Per aquest motiu des d'aquest treball es creu oportú realitzar un epígraf dedicat al paper de la Generalitat, les Diputacions Provincials i els Consells Comarcals com a dinamitzadors de la col·laboració interlocal en matèria energètica.

En aquest sentit aquest capítol II s'estructura en tres blocs; en el primer es realitza una explicació dels **fonaments jurídics de la col·laboració entre les AAPP**, en el segon s'expliquen les **entitats i òrgans de la Generalitat, les Diputacions i els Consells Comarcals** que es creuen especialment rellevants en aquesta matèria i que impulsen la cooperació, i finalment en el tercer bloc s'exposen **exemples de la cooperació intermunicipal** actual.

2.1. La col·laboració i la cooperació entre les AAPP

Respecte al règim jurídic de les relacions interadministratives:

El fet que hi hagi diverses AAPP, cadascuna amb la seva pròpia personalitat jurídica i el seu àmbit d'actuació concret, no comporta una independència total en les seves actuacions del dia a dia, sinó que, **en general, les actuacions que les AAPP realitzen es duen a terme en el marc de les relacions de coordinació i cooperació.**

Respecte tots els nivells d'AAPP, l'article 103 de la CE disposa que l'Administració Pública “serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la llei i al Dret⁶⁴”. Aquests principis que regeixen a les AAPP poden dividir-se en principis aplicables a les relacions entre les administracions: autonomia, descentralització, coordinació i cooperació administrativa, i principis específics d'organització interna: jerarquia, desconcentració i coordinació⁶⁵.

El règim jurídic de les relacions interadministratives de cooperació, col·laboració, coordinació i assistència a nivell estatal està establert a la **Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim jurídic del Sector Públic** (en endavant LRJSP)⁶⁶ i a la **LBRL**⁶⁷. En l'àmbit autonòmic, concretament a Catalunya, el trobem a l'**EAC**⁶⁸ i a la **Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les Administracions Públiques de Catalunya** (en endavant LRJPAPC)⁶⁹.

---

⁶⁴ CE. Article 103

⁶⁵ Escola Balear Administració Pública. (2021). Les relacions de col·laboració i cooperació entre les administracions. Recuperat de: https://ebapenobert.caib.es/pluginfile.php/6369/mod_resource/content/10/1_les_relacions_de_collaboraci_i_cooperaci_entre_administracions.html

⁶⁶ Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic. *BOE*, núm. 236, 02.10.2015. Article 140 i ss.

⁶⁷ LBRL. Article 55 i ss.

⁶⁸ EAC. Article 87.2, 160.

⁶⁹ Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya. *DOGC*, núm. 5686, 05.08.2010. Article 107 i ss.

Les **tècniques de cooperació** estan enumerades a l'**article 144 de la LRJSP** i es tracta d'una enumeració *numerus apertus*⁷⁰.

És a dir, que **les relacions interadministratives poden prendre multitud de formes jurídiques**, sempre que estiguin previstes a la llei, i que mitjançant aquesta cooperació les AAPP serveixin amb objectivitat i de forma més eficient a l'interès general.

En aquest treball hem localitzat eines que poden ser utilitzades, pel que en l'**annex III s'exposa un anàlisi sintètic de fórmules de col·laboració** possibles per tal que les entitats locals tinguin al seu abast altres modalitats de cooperació i saber quins avantatges els hi ofereixen per als objectius que es proposen.

---

⁷⁰ LRJSP. Article 144, el qual disposa: 1. *Se podrá dar cumplimiento al principio de cooperación de acuerdo con las técnicas que las Administraciones interesadas estimen más adecuadas, como pueden ser:*

a) La participación en órganos de cooperación, con el fin de deliberar y, en su caso, acordar medidas en materias sobre las que tengan competencias diferentes Administraciones Públicas.

b) La participación en órganos consultivos de otras Administraciones Públicas.

c) La participación de una Administración Pública en organismos públicos o entidades dependientes o vinculados a otra Administración diferente.

d) La prestación de medios materiales, económicos o personales a otras Administraciones Públicas.

e) La cooperación interadministrativa para la aplicación coordinada de la normativa reguladora de una determinada materia.

f) La emisión de informes no preceptivos con el fin de que las diferentes Administraciones expresen su criterio sobre propuestas o actuaciones que incidan en sus competencias.

g) Las actuaciones de cooperación en materia patrimonial, incluidos los cambios de titularidad y la cesión de bienes, previstas en la legislación patrimonial.

h) Cualquier otra prevista en la Ley.

2. En los convenios y acuerdos en los que se formalice la cooperación se preverán las condiciones y compromisos que asumen las partes que los suscriben.

3. Cada Administración Pública mantendrá actualizado un registro electrónico de los órganos de cooperación en los que participe y de convenios que haya suscrito.

En matèria energètica, la col·laboració esdevé de vital importància. Es tracta d'una matèria que requereix una capacitat econòmica elevada i són les entitats locals amb capacitat d'assistència als municipis les que disposen dels fons econòmics més importants. En aquest sentit, es creu oportú fer referència als articles relatius a les competències i la cooperació interadministrativa entre la província, la comarca i el municipi;

Respecte el municipi, els articles 25 i 26 de la LBRL estableixen les **competències pròpies i els serveis mínims** que aquest ens local ha de prestar segons el nombre d'habitants⁷¹. Com s'ha explicat tot i que els ens locals no disposen d'una competència pròpia en matèria energètica, si que disposen de competències que, en el seu exercici, incideixen en l'àmbit energètic. L'article 26.1 s'estableix que **tots** els municipis, independentment del nombre d'habitants, **han de prestar el servei d'enllumenat de la via pública. Pel que, aquest és un exemple clar de la necessitat de cooperació interadministrativa. No tots els municipis disposen dels recursos suficients per la prestació de serveis mínims.** És per això que, concretament en relació amb els municipis de menys de 20.000 habitants, degut a la menor disposició de recursos, el mateix text normatiu esmentat estableix la possibilitat de fórmules de cooperació. En particular es determina que, per coordinar la prestació de serveis d'aquests municipis, **la Diputació proposarà formes de prestació, que podran ser mitjançant la prestació directa de la Diputació o bé la implementació de fórmules de gestió compartida a través de consorcis, mancomunitats o altres fórmules**⁷².

Respecte la relació de suport que mantenen els municipis amb les Diputacions Provincials, l'article 36 de la LBRL estableix que li correspon a la província la prestació de serveis públics de caràcter supramunicipal i supracomarcal, la coordinació de la prestació unificada de serveis dels municipis i del seu respectiu àmbit territorial, entre d'altres⁷³. **En tot cas, correspon a la Diputació assistir jurídicament, econòmicament i tènicament als municipis.**

---

⁷¹ LBRL. Article 25 i 26.

⁷² LBRL. Article 26.2.

⁷³ LBRL. Article 36.1 c).

En quant a **la comarca**, és el TRLMRLC el qual determina que és de la seva competència **assegurar l'establiment i l'adequada prestació dels serveis municipals**, sense perjudici de les competències supramunicipals que li corresponen⁷⁴. A més el TRLOCC, estableix que també correspon a la comarca la cooperació, l'assessorament i la coordinació als Ajuntaments en matèria d'assistència tècnica, jurídica i econòmica, així com **garantir, subsidiàriament, la prestació de serveis municipals obligatoris**, en el cas anteriorment esmentat, és a dir, quan els municipis, per raó del nombre d'habitants no està obligat a prestar-lo⁷⁵.

En conclusió, la **cooperació és un mecanisme d'actuació previst legalment** com a exercici habitual de les competències dels ens locals i evidentment necessari entre les AAPP. Les **fórmules associatives** mitjançant les quals es pot assolir aquest **cooperació és àmplia i no limitada**. I el paper de **la Generalitat, la Diputació i els Consells Comarcals com a assistents en la prestació de serveis dels municipis és clau en matèria energètica**. Per aquest motiu, en el següent bloc s'exposaran exemples de com les AAPP competents en assistència, coordinació i col·laboració als municipis, ja sigui directament o través de la creació d'altres entitats, que impulsen la cooperació local en matèria energètica.

2.2. El paper de la Generalitat, la Diputació Provincial i el Consell Comarcal com a dinamitzadors de la col·laboració dels ens locals en matèria energètica

Fins ara s'ha vist que la cooperació i la col·laboració són mecanismes de relació entre les AAPP indispensables per assolir l'exercici de les seves competències. En aquest apartat s'exposaran exemples dels tres nivells; la Generalitat, les

---

⁷⁴ TRLMRLC. Article 85.

⁷⁵ TRLOCC. Article 25 i 25.

Diputacions Provincials i els Consells Comarcals que s'han cregut més rellevants en matèria energètica i que desenvolupen accions concretes de suport, assistència i coordinació als municipis.

2.2.1 La Generalitat i l'ICAEN

L'entitat dinamitzadora en l'àmbit autonòmic català per excel·lència en matèria energètica és l'ICAEN. En el Capítol I d'aquest treball s'ha realitzat una breu referència a aquest Institut. En relació amb el món local, l'ICAEN realitza diverses d'accions relacionades amb l'energia, concretament, l'eficiència energètica en edificis municipals, l'enllumenat públic o la mobilitat eficient. Aquest treball no pot pretendre realitzar un examen acurat de tots els projectes que l'Institut realitza, pel que en aquest apartat s'especificaran algunes de les tasques que desenvolupa l'ICAEN en col·laboració amb els ens locals. S'han diferenciat diversos àmbits d'actuació en el món local on l'energia és un aspecte clau i on l'ICAEN presta el seu suport de diverses formes. En relació amb:

a) La Gestió energètica municipal

L'ICAEN, en col·laboració amb els Consells Comarcals, ha impulsat la Xarxa de gestors energètics, mitjançant la qual es compromet a finançar durant dos anys a gestors que estaran al servei dels Ajuntaments. Aquesta és una iniciativa que l'ICAEN realitza amb fons propis. L'objectiu d'aquesta línia d'ajuts és, concretament, facilitar als consells comarcals la contractació de tècnics especialitzats que assessorin i coordinin les estratègies comarcals en matèria de transició energètica, els ajudin a implantar i integrar instal·lacions fotovoltaïques en els equipaments municipals per tal d'esdevenir productors d'energia, minimitzar la dependència energètica i afavorir un model d'energia renovable⁷⁶. Els beneficiaris són els Consells Comarcals i el pressupost total de

---

⁷⁶ Institut Català d'Energia. (2022). *Ajuts per a la creació d'oficines comarcals d'impuls de la transició energètica*. Recuperat de: <https://icaen.gencat.cat/ca/energia/ajuts/sector-public/ajuts-per-a-la-creacio-doficines-comarcals-dimpuls-de-la-transicio-energetica/>

la dotació és de 3.645.000 euros. El termini de sol·licituds va finalitzar el dia 10 de maig de 2022, fa escassament un mes i segons el propi ICAEN, tots els Consells s'han presentat⁷⁷. A banda d'aquesta iniciativa, l'ICAEN respon a consultes concretes dels municipis i, quan hi ha una nova dinàmica a implantar dóna un suport més estructurat per a tots els municipis.

b) Els edificis municipals i l'enllumenat públic, l'ICAEN com a assessor tècnic energètic

Els Ajuntaments disposen de diversitat de dependències municipals, les quals utilitzen diferents fonts d'energia i cadascuna amb la seva pròpia organització interna. Escollir una tecnologia eficient i adient d'energia per a cada cas suposa un repte per a qualsevol Municipi.

Per aquest motiu, l'ICAEN ha elaborat el **Programa d'Assessorament Energètic** per tal d'incorporar criteris d'ús racional i eficient de l'energia tant a centres existents com a projectes previstos en els municipis ja sigui per a la construcció d'edificis com per a la implementació o modificació de les instal·lacions de l'enllumenat de la via pública. L'ICAEN elabora un estudi que consta de dues fases: la primera on s'elabora una “radiografia energètica”, s'examinen les condicions actuals o previstes com, per exemple, la font energètica, el consum o el cost, i una segona fase on es proposen les mesures i actuacions més idònies a cada cas⁷⁸. Aquesta col·laboració per part de l'ICAEN amb els municipis, proporciona eines als Ajuntaments que, probablement, serien molt més costoses de forma individual o inclús inaccessible per als municipis amb recursos més limitats.

---

⁷⁷ Resolució ACC/1203/2022, de 19 d'abril, per la qual es modifica la Resolució ACC/3764/2021, de 17 de desembre, s'obre nou termini per presentar sol·licituds de les subvencions per a la creació d'oficines d'impuls de la transició energètica en el marc de l'estratègia SOLARCAT a fi de preparar Catalunya per a la captació, l'aprofitament i l'emmagatzematge elèctric de l'energia solar corresponents a 2022, i s'incrementa la dotació pressupostària. *DOGC*, núm. 8658, 02.05.2022.

⁷⁸ Institut Català de l'Energia. (2016). *Programa d'assessorament energètic*. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/energia/usos_energia/mon_local/edificis/programa_asessorament_energetic/

c) El Transport i la mobilitat, l'ICAEN com a impulsor de la cooperació intermunicipal i ens convocant d'ajuts

Al 2017, en un marc normatiu on l'exclusivitat en els punts de recàrrega era vigent, l'ICAEN va impulsar la creació de **l'Aliança de Municipis per a la interoperabilitat de les estacions públiques de recàrrega ràpida per a vehicles elèctrics**. Aquesta col·laboració permetia que qualsevol usuari pogués accedir a qualsevol estació de la xarxa mitjançant una targeta emesa pels Ajuntaments integrants de l'aliança. Aquesta acció es va realitzar dins el pla estratègic PIRVEC de la Generalitat de Catalunya⁷⁹.

d) Convocatòries actives d'ajuts als ens locals en matèria energètica

A banda de les accions directes que realitza, l'ICAEN gestiona i tramita administrativament convocatòries estatals i europees en matèria energètica, de les quals són possibles beneficiaris els ens locals.

Un dels exemples és el *Programa MOVES III Incentivos a la movilidad eficiente y sostenible 2021*⁸⁰ finançat per l'IDAE i que està vigent en aquest moment. En aquest cas, l'ICAEN actua com a òrgan convocant. L'objectiu dels ajuts és dotar als beneficiaris, entre ells els ens locals, de vehicles elèctrics i dels respectius punts de recàrrega. La dotació total per a Catalunya és de 63.948.070,88 euros, els quals es dividiran en les dues accions esmentades. El termini per a la presentació de sol·licituds és fins el dia 31 de desembre de 2023, sempre que no s'hagi esgotat el pressupost. És cert però, que els ens locals estan

---

⁷⁹ Institut Català de l'Energia. (2016). *Pla estratègic per al desplegament d'infraestructura de recàrrega per al vehicle elèctric a Catalunya 2016-2019 (PIRVEC)*. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/plans_programes/pirvec/

⁸⁰ Real Decreto 266/2021, de 13 de abril, por el que se aprueba la concesión directa de ayudas a las comunidades autónomas y a las ciudades de Ceuta y Melilla para la ejecución de programas de incentivos ligados a la movilidad eléctrica (MOVES III) en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia Europeo. BOE, núm. 89, 14.04.2021. Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-5869

previstos com a destinataris últims i es tracta d'una convocatòria de concessió directa⁸¹.

Un altre exemple és la *Convocatòria PREE Rehabilitació energètica d'edificis*. Es tracta d'una convocatòria estatal que s'emmarca en el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència i està finançat pels fons *Next Generation EU*. Pretén impulsar models sostenibles en l'edificació. És una convocatòria complexa pels tràmits a realitzar respecte la sol·licitud inicial, i posteriorment, hi ha supervisió per part del Ministeri (MITECO) i una altra supervisió a nivell europeu. L'ICAEN, a través de sessions informatives, acompanya als ens locals en els processos de sol·licitud d'aquestes ajudes per a la rehabilitació dels seus edificis.

S'ha vist com la Generalitat actua a través d'ICAEN donant suport tant als municipis, com als consells comarcals, entre altres ens locals, en matèria energètica. Ara es parlarà del paper de suport de les Diputacions als municipis en aquesta matèria;

2.2.2 Les Diputacions provincials com a ens impulsors i assistencials dels municipis

Les **Diputacions ofereixen suport en la gestió energètica municipal**. Aquesta activitat de suport la realitzen directament, és a dir, des de la mateixa Diputació, per exemple la Diputació de Barcelona ofereix serveis **d'elaboració d'informes de consum d'energia dels edificis d'equipaments públics municipals** per tal de millorar la gestió energètica del mateix. O bé, de forma indirecta, com a **pont d'accés entre els municipis i les subvencions i ajudes que s'ofereixen a nivell europeu i estatal**. Per exemple respecte les actuals convocatòries dels fons *Next Generation EU* que són d'interès pel món local, la Diputació de Barcelona, manté actualitzada la informació sobre les convocatòries existents, els possibles

---

⁸¹ Diputació de Barcelona. (2022). *Convocatorias sobre los fondos Next Generation EU de interés para el mundo local*. DIBA. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/next-diba/convocatories>

beneficiaris i les quanties de les mateixes, de forma estructurada i clara en un web⁸². Aquesta acció de divulgació de la informació respecte a les subvencions i ajudes que realitza la Diputació, és importantíssima, ja que facilita l'accés de tots els Municipis a la informació necessària per poder implementar mesures d'eficiència energètica que repercutiran directa i indirectament en els seus pressupostos.

a) Actuacions directes de la Diputació de Barcelona en el món local i energètic: Projecte Biomassa pel Clima

Una de les formes de col·laboració entre la Diputació de Barcelona i els municipis és la que il·lustra el projecte **Biomassa pel Clima**. En aquest projecte la Diputació, a través del programa FEDER amb un pressupost de 3,8 milions d'euros⁸³, ha **finançat la instal·lació de calderes de biomassa forestal en varis municipis les quals donaran energia per als diferents equipaments municipals**. La Diputació dóna suport als Municipis d'una forma directa i impulsa així la capacitat dels municipis de generar la seva pròpia energia i revertir-la en el seu benefici. Es tracta de calderes que cremen l'estella dels boscos locals, ja siguin boscos del mateix municipi, o bé de les proximitats, i que generen energia que directament s'utilitza en els equipaments municipals: les escoles, els pavellons, els Centres d'Atenció Primària, piscines municipals o els Jutjats, entre d'altres. És a dir, hi ha un ús circular dels recursos. S'afavoreix a la gestió forestal, és a dir s'eviten incendis i s'ajuda al manteniment de la biodiversitat, es redueixen els costos, ja que l'energia es genera amb recursos propis, pel que tant econòmicament com ambientalment és positiu, i es reverteixen en beneficis comunitaris del municipi, això és que els equipaments gaudeixen d'energia a un cost molt més favorable.

---

⁸² Diputació de Barcelona. (2022). Convocatorias sobre los fondos *Next Generation EU* de interés para el mundo local. DIBA. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/next-diba/convocatories>

⁸³ Diputació de Barcelona. (2020). *Biomassa pel Clima*. Recuperat de : <https://www.diba.cat/es/web/biomassa/biomassa-pel-clima>

Els municipis on s'han instal·lat aquestes calderes són: Sant Martí Sarroca, Sant Fruitós de Bages, Santa Margarida de Montbui, Navàs, Vilassar de Dalt, Balenyà, Figaró-Montmany, L'Ametlla del Vallès, Caldes de Montbui, Sant Pere de Vilamajor, Monistrol, Alella, Olost i Argentona.

Aquest projecte requereix d'una inversió considerable i que, tot i que proporciona beneficis mediambientals molt rellevants, ja que es redueixen molt les emissions de CO₂, els beneficis econòmics són a llarg termini. Pel que els fons FEDER han estat indispensables per poder realitzar aquest projecte.

En resum, la Diputació realitza una tasca de foment de les energies renovables imprescindible; s'han instal·lat 14 calderes, que donen servei de calefacció i aigua calenta a 40 edificis municipals. **La Diputació realitza tota la gestió tècnica i finança tot el projecte a través d'un FEDER, pel que aquest no suposa cap inversió per part dels Municipis.** Aquesta col·laboració comporta beneficis pels Ajuntaments perquè l'energia que es genera és energia neta, es produeix un estalvi econòmic pel ajuntaments i s'ajuda a la gestió sostenible dels boscos locals.

b) Convocatòries actives d'ajuts als ens locals en matèria energètica

En l'actualitat està vigent el "*Programa de ayudas para proyectos singulares de energía limpia en municipios de reto demográfico (Programa DUS 5000)*⁸⁴". Tot i que l'òrgan convocant és el MITECO i la entitat gestora l'IDAE, és a dir es tracta d'una ajuda estatal, **la Diputació de Barcelona ofereix dos recursos** per tal de donar suport als Ajuntaments, Diputacions i/o altres ens locals que sol·licitin les ajudes. D'una banda per als ens locals de fins a 2.000

---

⁸⁴ Real Decreto 692/2021, de 3 de agosto, por el que se regula la concesión directa de ayudas para inversiones a proyectos singulares locales de energía limpia en municipios de reto demográfico (PROGRAMA DUS 5000), en el marco del Programa de Regeneración y Reto Demográfico del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. *BOE*, núm. 185, 04.08.2021. Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-13269

habitants, la Diputació de Barcelona ofereix l'assessorament integral en la fase de sol·licitud, per tal de preparar al memòria de sol·licitud i revisar la documentació a presentar. I d'altra banda, respecte els ens de fins a 5.000 habitants, la Diputació de Barcelona ofereix l'assessorament procedimental en la fase de sol·licitud, és a dir, supervisar la documentació a presentar. La dotació per a Catalunya d'aquestes ajudes és d'un total de 8.673.750 euros, tot i que pot ésser ampliada. El termini de presentació de sol·licituds és fins els dia 5 de novembre de 2022, si encara no s'ha exhaurit el crèdit.

En conclusió, concretament la Diputació de Barcelona desenvolupa un paper decisiu en l'assistència als municipis per a una transició energètica. Dona suport als municipis en l'elaboració de documents, tràmits i sol·licituds però també **impulsa projectes** concrets en el territori com és el projecte Biomassa pel Clima. A continuació es parla del paper dels Consells Comarcals, que com es veurà, també desenvolupen una actuació de suport i coordinació important en quant a l'àmbit municipal energètic.

2.2.3 Els consells comarcals

Els Consells comarcals actuen com a ens assistencials i de suport per a la prestació de serveis dels municipis. Essencialment realitzen una funció de coordinació i cooperació amb els Ajuntaments. En matèria energètica esdevenen un actor fonamental per a garantir la prestació de serveis de forma eficient en un municipi. Els recursos de que disposa un Consell Comarcal ja siguin econòmics, de personal i tècnics comporta que puguin dur a terme projectes beneficiosos pels Municipis.

a) Les Agències Locals i Comarcals d'Energia

Diversos Consells Comarcals han impulsat la creació de les Agències d'energia locals i comarcals. Es tracta **d'entitats que pretenen promoure un ús eficient de l'energia basat en energies renovables.** La majoria són iniciativa dels

Consells Comarcals. Els serveis de l'Agència estan adreçats a les pròpies Administracions Públiques en tant que funcionen com a enllaç entre els mateixes. A més, actuen com a assessors en matèria energètica de l'àmbit municipal, així com de particulars, empreses i tècnics⁸⁵.

Les Agències donen suport al municipis en la gestió energètica dels seus equipaments, l'enllumenat de la via pública, acompanyen en la tramitació de sol·licituds d'ajudes, ajuden en la contractació de subministres, entre d'altres qüestions⁸⁶. De forma resumida, faciliten la informació necessària en aquesta matèria, concretament sobre com realitzar un bon ús de l'energia i també sobre les possibilitats de les noves tecnologies energètiques. L'objectiu és que l'Agència sigui un punt d'informació per a tothom. A més, realitzen informes i estudis sobre els consums energètics i, el més destacat, realitza projectes clau per la transició energètica.

Per tal d'entendre quines actuacions realitzen les Agències Locals i Comarcals d'Energia i **com col·laboren amb els municipis en matèria energètica s'exposen alguns projectes** i actuacions en la **Comarca del Bages**;

Un exemple; L'Agència d'Energia del Consell Comarcal del Bages:

A l'Agència s'han adherit fins ara 24 dels 30 municipis que conformen la Comarca del Bages. Ha realitzat multitud de projectes, sessions informatives i de formació als tècnics i personal de l'Ajuntament en matèria energètica⁸⁷;

Al 2020, l'Agència va oferir suport jurídic per tal que els municipis implementessin ordenances que afavorissin l'ús d'energies renovables, a més

---

⁸⁵ Institut Català de l'energia. (2022). Les Agències locals d'energia. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/energia/usos_energia/mon_local/les-agencies-locales-denergia/

⁸⁶ Diputació de Barcelona. (2021). Les Agències Comarcals i Locals d'energia comparteixen experiències. Recuperat de: https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/-/trobada_agencies_noticia_mar%C3%A72021

⁸⁷ Consell Comarcal del Bages. (2022). Agència de l'Energia. Recuperat de: <https://www.ccbages.cat/category/agencia-de-lenergia/>

va organitzar un debat sobre els Parcs fotovoltaics al Bages, que va permetre conèixer les oportunitats que aportaven i parlar de les possibles amenaces.

Al 2021, L'Agència va realitzar un **informe contrari a una línia elèctrica que es considerava que tindria un gran impacte mediambiental** al territori, i que **va suportar la decisió del Consell Comarcal d'oposar-se a la instal·lació** d'aquesta línia elèctrica. Aquest mateix any l'Agència va realitzar **12 projectes per instal·lar plaques solars als equipaments públics i va coordinar i impulsar 4 projectes als municipis de Sant Feliu Sasserra, Artés, Avinyó i Castellnou de Bages de comunitats energètiques** mitjançant una entitat privada.

Aquest any 2022, l'Agència ha realitzat una sessió informativa per a tots els Ajuntaments per tal d'explicar i, posteriorment, que el Consell Comarcal tramités, la possibilitat d'ajudes per a les Administracions en matèria de transició energètica. També ha elaborat un informe respecte el consum d'energia elèctrica a la comarca destacant que únicament el 9,3% d'aquesta energia prové d'energies renovables. I ha redactat 27 projectes d'instal·lacions solars fotovoltaïques per al equipaments de diferents municipis per tal de presentar-los com a projectes sol·licitants en els programes actuals d'ajust dels *Fons Next Generation UE*.

En conclusió, **l'ICAEN, les Diputacions Provincials i els Consells Comarcals juguen un paper importantíssim en matèria energètica**. Són actors indispensables, dinamitzadors de la cooperació entre municipis, furs d'intercanvi d'informació i experiències que contribueixen de forma molt significativa a les possibilitats dels municipis d'actuar em matèria energètica. **Els costos econòmics i la disponibilitat de tot tipus de recursos que suposa l'elaboració d'informes, estudis o bé, la instal·lació de diferents tecnologies en matèria energètica en els Municipis, no seria possible sense el suport de la Generalitat, la Diputació i el Consell Comarcal.**

Com s'ha explicat, **s'inicien projectes d'una naturalesa fins ara no tant utilitzada**, que no es troba actualment totalment perfilada, parlem de les **comunitats energètiques**. Aquestes entitats, actualment, s'utilitzen mitjançant la participació, a part de l'Administració Pública, d'altres entitats de naturalesa privada i dels propis ciutadans. És per això que a continuació es dedica un apartat a aquesta figura en ares de preguntar-nos **fins a quin punt pot arribar a consolidar-se una nova forma d'actuació cooperativa interadministrativa en matèria energètica**.

2.3 Exercici de les modalitats de col·laboració actuals

Un cop exposades les possibles formes de col·laboració i el paper que realitzen les AAPP amb fons econòmics més importants, en aquest apartat es fa referència a modalitats de col·laboració i cooperació en matèria energètica entre els municipis realitzades fins a dia d'avui que semblen més rellevants. Aquests exemples permetran dilucidar quines són les fórmules associatives que utilitzen.

Un fet que demostra que la col·laboració i la cooperació interadministrativa és necessària en aquest sector és precisament que s'hagi creat una associació amb l'objectiu únic declarat de col·laboració en matèria energètica.

a) L'Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública (AMEP)

L'AMEP va ser creada a tal any 2020, amb l'objectiu de promoure la titularitat i la gestió pública de l'energia. Actualment quasi ha doblat els seus integrants; la conformen 74 municipis i 4 entitats i és l'exemple més rellevant que actualment es disposa de cooperació inermunicipal en matèria energètica. A continuació es subratllen els punts més destacats d'aquesta entitat;

El **perquè fonamental de la creació de l'AMEP** és la necessitat que els municipis no siguin mers espectadors del sistema elèctric, sinó un actor clau en la transició energètica.

El món local pateix diàriament la coacció de les empreses distribuïdores d'energia; la manca d'informació al ciutadà, el preu cada cop més elevat de l'energia i la poca capacitat d'actuació que resta a mans dels usuaris són fets existents que provoquen aquesta iniciativa dels municipis d'unir-se i constituir una associació per tal de gestionar l'energia de forma pública a fi d'intervenir en la seva regulació, participar en el procés de transició i d'alguna forma, democratitzar i municipalitzar l'energia⁸⁸.

Les actuacions de cooperació entre municipis que duu a terme l'AMEP es centren en l'organització de seminaris i cursos de formació pels municipis, també proporciona assessorament tècnic i jurídic als Ajuntaments en matèria d'energia sobre com assolir la titularitat, la propietat i la gestió pública de les xarxes de distribució d'energia elèctrica. I acompanya als municipis en el procés de sol·licitud de subvencions.

L'AMEP està constituïda com a associació sense ànim de lucre, amb personalitat jurídica pròpia i capacitat jurídica en el territori català. El pressupost inicial va ser de 81.000 euros aportats pels seus membres: els municipis i les entitats. Les quotes s'aproven anualment i al 2021 l'aportació dels membres va suposar d'una banda 150 euros per a les entitats i els municipis van aportar l'equivalent del 5% dels habitants del municipi en euros. Els estatuts de l'AMEP estableixen que les entitats col·laborades, com és el cas de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, no han de realitzar cap aportació de

---

⁸⁸ Ajuntament de Terrassa. (2021). Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública. Ajuntament de Terrassa: Transició energètica. Recuperat de: <https://www.terrasa.cat/amep>

la mateixa manera que no tenen dret a vot a l'Assemblea ni poden participar en els òrgans de govern doncs no tenen la condició de membre⁸⁹.

L'AMEP està constituïda per diversos municipis amb característiques molt dispars; des de Barcelona amb una població de 1.636.732 habitants (2021)⁹⁰ fins a Sobremunt amb una població de 75 habitants⁹¹, tres entitats, les quals són l'Associació Nacional d'Autoconsumidors, l'Associació Catalana d'Enginyeria sense fronteres i l'Associació de Micro pobles de Catalunya, i la col·laboració de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la sostenibilitat⁹². El quadre de participació de l'any 2020 seria el següent:

Província	Població 2020	Número
Col·laboradora	0	1
Entitats	0	3
Barcelona	2.461.798	45
Girona	129.970	10
Lleida	11.558	12
Tarragona	146.613	7
TOTAL	2.909.939	78

*Quadre extret del web de l'Ajuntament de Terrassa

⁸⁹ Els Estatuts de l'AMEP. (2021). Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública. Ajuntament de Terrassa. Recuperat de: https://www.terrassa.cat/documents/12006/43434239/Estatuts_aprovat_plenaris_signatures_AMEP.pdf/2fb9d010-ee1-4a12-a26b-c58cc4a2ff16

⁹⁰ Institut d'Estadística de Catalunya. (2021). El municipi en xifres: Barcelona. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: <https://www.idescat.cat/emex/?id=080193>

⁹¹ Institut d'Estadística de Catalunya. (2021). El municipi en xifres: Sobremunt. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: <https://www.idescat.cat/emex/?id=082711>

⁹² Ajuntament de Terrassa. (2020). Llistat de municipis i entitats de l'AMEP. Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública. Recuperat de: https://www.terrassa.cat/documents/12006/40122926/Llistat_municipis_entitats_fundadors.pdf/b1becb98-4c7c-48af-b296-b171c81be1f0

L'AMEP està oberta a tot tipus de participació sempre que es tracti d'institucions amb personalitat jurídica pròpia que comparteixin la objectius de l'AMEP. Pel que poden formar-ne part tot tipus d'ens locals, cooperatives, universitats, entitats protectores amb el medi ambient, comercialitzadores elèctriques, entre d'altres.

b) La Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat

El títol mateix d'aquesta entitat ja demostra que té uns objectius molt més amplis, malgrat això em de posar en evidència que hi ha grups de treball precisament especialitzats en la matèria que ens ocupa i és per aquesta raó que s'explicaran aquests grups de treball.

La Xarxa, que com s'ha explicat també forma part de l'AMEP, és **una associació de municipis** que es va crear al 1997 a Manresa. Es tracta d'una **plataforma de cooperació entre municipis a l'hora d'abordar projectes relacionats amb el desenvolupament sostenible.** Tot i que la finalitat de la xarxa no està únicament vinculada amb l'energia, tal i com s'ha explicat, la sostenibilitat està indiscutiblement lligada amb com es gestiona l'energia, pel que, necessàriament, aquesta Xarxa realitza accions en matèria energètica. La constitueixen 236 municipis de la província de Barcelona i 33 de la resta de Catalunya, 18 entitats supramunicipals i 24 observadors. En l'últim mandat, l'Assemblea va acordar que es centrarien en **l'agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.**

La Xarxa treballa mitjançant grups de treball. Quan hi ha un tema d'interès comú es crea un grup de treball per gestionar el projecte. Aquests grups estan formats per tècnics dels municipis. Actualment, hi ha tres grups de treball que clarament s'enfoquen en la matèria energètica:

- **El Club del Pacte d'Alcaldes i les Alcaldesses pel Clima i l'Energia a Catalunya, que es desenvolupa en l'ODS 17 "Aliances pels objectius".** El Club és l'agrupació dels representants dels Municipis que formen part del Pacte d'Alcaldes. Anteriorment, s'ha explicat què és el Pacte en aquest treball, doncs és el compromís a nivell europeu pel qual els ens locals adherits es comprometen a assolir uns objectius. Aquests objectius evolucionen constantment en funció de les necessitats i els compromisos establerts en matèria mediambiental i energètica a nivell europeu. Actualment, els ens locals han establert com a metes; la reducció de les emissions d'efecte hivernacle, l'adaptació al canvi climàtic i una transició justa a través de diferents actuacions en els seus territoris com millora de la instal·lació elèctrica en els edificis públics o la millora de la xarxa energètica en l'enllumenat viari. Per assolir aquests objectius, els ens locals disposen de 2 anys per redactar un Pla d'acció per l'Energia Sostenible i el Clima (PAESC)⁹³. Per tal que aquests Plans siguin eficients la coordinació i cooperació és essencial. És per això que **la Xarxa actua com a promotora del Pacte, dona suport als Municipis que l'integren mitjançant l'assessorament tècnic i actuant com a informadora de l'Oficina del Pacte, que és l'òrgan de contacte a nivell europeu entre els Municipis**⁹⁴. La Diputació de Barcelona també actua com a coordinadora en el Pacte, dona suport als municipis en la planificació i redacció dels PAESC i acompanya als municipis en la cerca de finançament⁹⁵.

---

⁹³ Diputació de Barcelona. (2021). *El Pacte, pas a pas: Compromís local*. Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/pas-a-pas>

⁹⁴ Diputació de Barcelona. (2017). *La Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat*. Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/la-xarxa-promotora-del-pacte>

⁹⁵ Diputació de Barcelona. (2017). *La Diputació de Barcelona, coordinador territorial*. Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/la-diputacio-de-barcelona-coordinador-territorial>

- **El grup de treball de Transició energètica Local⁹⁶, que s'emmarca en l'ODS 7 "Energia neta i assequible".** En aquest grup de treball **la Xarxa organitza en col·laboració amb la Diputació de Barcelona, l'ICAEN i Ecoserveis⁹⁷, un cicle de seminaris sobre la transició energètica local.** Aquest any 2022 s'han realitzat diverses sessions diferenciades en tres àmbits. El primer grup de sessions van ser al febrer d'aquest any 2022 en relació a com abordar la pobresa energètica des del món local. El segon en relació a la transició energètica i la participació del món local que van realitzar-se al mes de març i el tercer sobre la mobilitat elèctrica al món local al mes de maig⁹⁸. En aquestes sessions els municipis comparteixen les accions que realitzen, pel que es posen en comú experiències d'èxit o no, que ajuden a millorar les seves estratègies.
- **El grup de treball d'adaptació al canvi climàtic i resiliència.** A través aquest grup es va crear el DESGEL que és un Programa de Diagnòstic Energètic i Simulador de Gasos d'Efecte Hivernacle Locals, una eina que permet fer un seguiment els consums energètics i les emissions de gasos d'efecte hivernacle del municipi. Els Municipis membre de la Xarxa tenen accés gratuït al Programa. A aquesta eina és utilitzada pels municipis a l'hora d'elaborar els Plans d'acció per l'Energia Sostenible i el Clima (PAESC), esmentats anteriorment, perquè els permet obtenir un inventari de les dades, comparar-les i preveure el consum i emissions futures⁹⁹. Aquest programa es va actualitzar al 2011 i està emmarcat en l'ODS 13 "Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes, en relació a les fites d'enfortir la resiliència i la capacitat d'adaptació, incorporar l'acció climàtica a les polítiques locals,

---

⁹⁶ Diputació de Barcelona. (2022). *Grup de treball de Transició energètica local*. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/transicioenergetica>

⁹⁷ Ecoserveis. (2022). *Ecoserveis*. Associació sense ànim de lucre que es dedica a la consultoria especialitzada en energia. Recuperat de: <https://www.ecoserveis.net/>

⁹⁸ Diputació de Barcelona. (2022). *Cicle de Seminaris sobre la transició energètica al món local*. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/seminaris-t%C3%A8cnics-te>

⁹⁹ Diputació de Barcelona. (2022). *DESGEL: Programa de Diagnòstic energètics i Simulador de Gasos d'Efecte d'hivernacle Locals*. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/desgel>

millorar l'educació, la conscienciació i la capacitat humana d'adaptació, i promoure la reducció dels efectes del canvi climàtic i l'alerta diligent¹⁰⁰”.

En conclusió, els **municipis adopten formes de cooperació intermunicipal en matèria energètica**. Sembla ser que actualment l'associació és una de les formes que utilitzen i a través d'aquestes entitats uneixen recursos per a objectius comuns. Tot i això **les possibilitats d'associació són múltiples, i el paper dels ens assistencials és predominant**. Actualment hi ha una nova forma de cooperació que tot i poder estar pensada per una col·laboració entre persones i empreses, la llei preveu que els ens locals en formin part. Es fa referència a les comunitats energètiques. És per això que en el següent capítol es profunditzarà en aquesta figura.

---

¹⁰⁰ Diputació de Barcelona. (2022). *Grup de treball d'Adaptació al canvi climàtic i resiliència. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat*. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/adapts>

CAPÍTOL III Les comunitats energètiques des d'una perspectiva de l'Administració Local

---

Preliminar

Fins ara coneixem que els ens locals disposen de competències per cooperar i col·laborar amb altres municipis. No pot finalitzar aquest treball sense incidir en l'existència d'iniciatives recents que també podran donar lloc, en el propers anys, a la col·laboració interadministrativa. Malgrat que a dia d'avui pot semblar que estiguin pensades més en col·laboracions entre persones i empreses, des d'aquest treball es pensa que l'Administració local pot jugar un paper important. En particular, ens referim a les comunitats energètiques.

Sense perjudici del que es precisarà més endavant, una **comunitat energètica és una entitat jurídica**, ja sigui una associació, una cooperativa o qualsevol altra fórmula associativa, **sense ànim de lucre i que es dedica a activitats en el sector energètic**¹⁰¹. Pot vendre, distribuir, inclús dedicar-se a al generació d'energia, entre d'altres activitats. El seu objectiu ha de ser sempre el benefici social i pot estar conformada per ciutadans particulars, ens locals o petites i mitjanes empreses.

En aquest capítol s'explicarà de forma sintetitzada el fonament jurídic europeu i estatal de les comunitats energètiques. I, posteriorment es respondrà a una sèrie de preguntes clau per a l'enteniment d'aquesta figura.

---

¹⁰¹ Diputació de Barcelona. (2021). *Comunitats energètiques*. Diputació de Barcelona. Medi ambient. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/mediambient/comunitats-energ%C3%A8tiques>

3.1 Una nova eina organitzativa en matèria energètica. Les comunitats energètiques

Règim jurídic de les comunitats energètiques

En els capítols anteriors hem pogut comprovar que els ens locals disposen de competències que permeten l'exercici en matèria energètica i que actualment col·laboren entre ells en aquesta matèria. A continuació, per tancar aquest treball, considerem d'importància posar de relleu un nou instrument i que pot servir al propòsit final que ens plantejem que és un ús més eficient de l'energia i garantir-ne l'accés en aquest entorn de canvi climàtic, es tracta de les comunitats energètiques.

En aquest sentit, en aquestes pàgines que segueixen es pretén explicar el règim jurídic existent de les comunitats energètiques. Principalment s'estudiarà l'àmbit europeu i estatal i es posaran alguns exemples.

3.1.1 Acords internacionals

A nivell internacional no tenim coneixement que existeixi cap instrument jurídic on s'insti a l'establiment de comunitats energètiques o s'estigui avançant en l'harmonització del seu règim jurídic. Nogensmenys, no podem desconèixer que aquesta iniciativa s'està duent a terme en un context alineat amb la vocació internacional de prevenir els efectes del canvi climàtic i adaptar-se. Pel que encara que no es parli de comunitats energètiques, les polítiques internacionals servien en línia al propòsit d'utilitzar fonts d'energia locals, per a un ús local, basat en energies renovables. Pel que es creu oportú esmentar que són els objectius fixats a l'Acord de París de l'any 2015¹⁰² els que podrien identificar-se amb els propòsits de la creació de les comunitats energètiques.

---

¹⁰² *Instrumento de ratificación del Acuerdo de París, hecho en París el 12 de diciembre de 2015.* BOE, núm. 28, 2.02.2017. Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2017-1066

3.1.2 Règim jurídic europeu

Actualment el règim jurídic de les comunitats energètiques el trobem en dues Directives. Des d'aquest treball es considera que els dos conceptes que s'exposen en cadascuna són compatibles entre ells i que no té gran rellevància la diferent denominació que se'ls dóna, tenint en compte la reflexió que exposa Isabel González Ríos, en un article sobre la matèria concreta¹⁰³.

En aquest sentit, **el concepte de “comunitat energètica” és un concepte obert, pel que pot materialitzar-se en diversitat de formes jurídiques.** Això és així per dos motius; principalment, perquè la regulació europea no estableix una definició estricta sinó una definició funcional i que deixa en mans dels Estats Membres l'elecció de les fórmules associatives per les quals s'hagi de concretar aquesta figura. I, en segon lloc, **perquè, tot allò que es defineix com a “comunitat energètica” té objectius i característiques comunes: que essencialment són “proporcionar beneficis mediambientals, econòmics i socials als seus socis o membres o a les zones locals on opera, en lloc de beneficis econòmics”¹⁰⁴.**

Com s'ha anunciat, són **dues les Directives de la Unió Europea mitjançant les quals s'introdueix el concepte de comunitats energètiques.** Aquestes Directives fan referència a **dues denominacions diferents; comunitats ciutadanes d'energia i comunitats d'energia renovables.** Les dues tenen la mateixa finalitat i es tracta igualment d'entitats jurídiques amb objectius energètics i socials. Però, de forma succinta, els estudis doctrinals conclouen que **una denominació engloba a l'altra**¹⁰⁵. És a dir, les comunitats d'energia renovables, s'especialitzen en aquest tipus d'energies seguint sent comunitats ciutadanes d'energia. Des d'aquest treball s'està en línia amb aquesta concepció ja que les definicions a les directives són molt similars i pràcticament canviaria la tipologia d'energia.

---

¹⁰³ González Ríos, I. (2020). *Las Comunidades Energéticas Locales: Un Nuevo Desafío Para Las Entidades Locales*, Revista Vasca de Administración Pública / Herri-Arduralaritzarako Euskal Aldizkaria, núm. 117, pág. 154. “El concepte de Comunitat Ciutadana d'energia és una expressió, és més àmplia que la de Comunitat d'energies renovables”. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7563618>

¹⁰⁴ González Ríos, I. Op. cit., pág. 152.

¹⁰⁵ González Ríos, I. Op. cit., pág. 154.

La **Directiva (UE) 2018/2001**¹⁰⁶ incorpora el concepte de “**comunitat d’energia renovable (CER)**”, i la **Directiva (UE)**¹⁰⁷ fa referència al concepte de “**comunitat Ciutadana d’Energia (CCE)**”. Aquest darrer és el concepte més ampli i en el que s’han d’entendre incorporades les comunitats d’energies renovables.

Puntualitzar que la terminologia “comunitats locals d’energies renovables” que s’utilitza en el considerant 71 de la Directiva 2018/2001¹⁰⁸ fa referència a comunitats d’energies renovables d’àmbit local, pel que tampoc hauria de suposar un nou concepte¹⁰⁹.

Aquestes dues Directives s’adopten en el marc de l’anomenat “paquet d’Hivern de l’energia” conformat per textos normatius de diferent naturalesa (Reglaments i Directives), o el que és el mateix el *Clean energy for all Europeans Package*¹¹⁰ que va proposar la Comissió l’any 2016 i es va adoptar quatre anys més tard al 2019 amb el propòsit de desvincular el consum i la producció d’energies fòssils del

---

¹⁰⁶ Directiva 2018/2001 del Parlamento Europeo y del Consejo de 11 de diciembre de 2018 relativa al fomento del uso de energía procedente de fuentes renovables. *DOUE*, L 328/82, 21.12.2018. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&from=ES>

¹⁰⁷ Directiva 2019/944 del Parlamento Europeo y del Consejo de 5 de junio de 2019 sobre normas comunes para el mercado interior de la electricidad y por la que se modifica la Directiva 2012/27/UE. *DOUE*, L158/125, 14.06.2019. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944&from=ES>

¹⁰⁸ Directiva 2018/2001 del Parlamento Europeo y del Consejo de 11 de diciembre de 2018 relativa al fomento del uso de energía procedente de fuentes renovables. *DOUE*, L 328/82, 21.12.2018.

¹⁰⁹ González Ríos, I . Op. cit., pág. 155. En aquest es fa referència a la proposta de Directiva, no obstant, el terme “comunitats locals d’energies renovables” finalment també es va incorporar a la Directiva 2018/2001, però únicament en el preàmbul, entenem, per tal “d’evitar possibles confusions”.

¹¹⁰ European Commission. (2019). *Clean Energy for All Europeans Package, Energy strategy*. Recuperat de: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans-package_en. Aquest paquet està conformat per quatre Directives i quatre Reglaments; La *Directiva 2018/844 relativa a la eficiència energètica de los edificios*, la *Directiva 2018/2001*, que introdueix el concepte de Comunitat d’energia renovable, *para el fomento de energia procedente de fuentes renovables*, la *Directiva 2018/2002 de eficiencia energética* i la *Directiva 2019/944 sobre normas comunes para el mercado interior de la electricidad* que incorpora la Comunitat Ciutadana d’energia. Tanmateix, aquest paquet està conformat pel següents reglaments: El *Reglamento 2019/1999 sobre la gobernanza de la Unión de la Energía y de la Acción por el Clima*, el *Reglamento 2019/943 relativo al mercado interior de la electricidad*, el *Reglamento 2019/941 sobre la preparación frente a los riesgos en el sector de la electricidad* i el *Reglamento 2019/942 por el que se crea la Agencia de la Unión Europea para la Cooperación de los Reguladores de la Energía (ACER)*.

sistema energètic de la Unió Europea d'acord amb els objectius establert pel **Green Deal**¹¹¹. Altrament, és significativament el *Reglamento 2018/1999 sobre Gobernanza de la Unión de la Energía y de la Acción por el Clima*, que també s'incorpora al paquet d'Hivern d'energia i pel qual s'estableix l'obligació dels EEMM d'elaborar els **Plans Nacionals Integrats d'Energia i Clima (PNIEC)**¹¹² que abordaran les cinc dimensions estratègiques que la Unió Europea va establir com a paràmetres capitals d'actuació en matèria energètica i que, de forma molt sintètica són: la descarbonització, l'eficiència energètica, la seguretat energètica, un mercat interior de l'energia, la investigació, la innovació i la competitivitat¹¹³.

En conclusió, les comunitats energètiques estan regulades mitjançant dues Directives; la Directiva (UE) 2019/944 és la que proclama el concepte general. En el moment de sorgiment del concepte, la UE va posar de relleu la voluntat que la ciutadania s'impliqués com a actor en la gestió de l'energia. Nogensmenys, actualment sembla ser que prenen més protagonisme altres necessitats com la de posar fi a la dependència energètica que pateix la UE d'Estats tercers a través d'un nou model de gestió de l'energia basat en energies renovables. Per aquest motiu, esdevé tant imprescindible l'ens local en relació amb aquesta figura. Qui millor que l'Administració local, propera, coneixedora i competent en les gestions del dia a dia del ciutadà, per impulsar aquesta activitat d'autogestió d'energia.

Com és sabut, els EEMM tenen l'obligació de transposar les Directives, pel que a continuació s'analitzarà la normativa estatal que regula les comunitats energètiques.

---

¹¹¹ European Commission. (2019). *A European Green Deal, Strategy Priorities 2019 - 2024*. Recuperat de: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en. Pel que la UE estableix els objectius de zero emissions de gasos d'efecte hivernacle per al 2050, la consolidació del creixement Europeu basat en l'economia circular, és a dir, deslligat de l'ús dels recursos, sense deixar ningú enrere, això és tenint en compte les diferències i els desequilibris dels territoris i de les persones.

¹¹² Reglamento UE 2018/1999 Del 11 de Diciembre de 2018 sobre la Gobernanza de la Unión de la Energía y de la Acción por el Clima, y por el que se modifican los Reglamentos (CE) N° 663/2009 y (CE) N° 715/2009 Del Parlamento Europeo y Del Consejo. *DOUE*, n° L 328 de 21.12.2018. Article 3.1. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1999&from=ES>

¹¹³ European Commission. (2021). *Energy Union, The Energy Union Strategy*. Recuperat de: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/energy-union_en

3.1.3 Règim jurídic estatal

Atès que l'Estat ha transposat aquestes dues Directives, en aquest apartat es farà referència a la normativa estatal relativa a les comunitats energètiques. Tot i això, podríem dir que la regulació a nivell estatal ha estat lleugera i mins; s'adopta el mateix concepte i sembla ser que no es concreta ni es limiten les possibles fórmules associatives.

L'Estat ha introduït el concepte de comunitat energètica i el de comunitats d'energia renovable en l'ordenament jurídic espanyol mitjançant el *Real Decreto Ley 23/2020, de 23 de juny*¹¹⁴ que modifica diversos articles de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric¹¹⁵, i concretament respecte al nostre interès afegeix l'apartat j) de l'article 6 en el qual defineix a les Comunitats d'Energia Renovables i que diu:

“Las comunidades de energías renovables, que son entidades jurídicas basadas en la participación abierta y voluntaria, autónomas y efectivamente controladas por socios o miembros que están situados en las proximidades de los proyectos de energías renovables que sean propiedad de dichas entidades jurídicas y que estas hayan desarrollado, cuyos socios o miembros sean personas físicas, pymes o autoridades locales, incluidos los municipios y cuya finalidad primordial sea proporcionar beneficios medioambientales, económicos o sociales a sus socios o miembros o a las zonas locales donde operan, en lugar de ganancias financieras”

Tal i com s'ha esmentat en l'apartat del règim jurídic europeu, Espanya **disposa del PNIEC 2021 – 2030**. El Pla que defineix els objectius de reducció de gasos d'efecte hivernacle i eficiència energètica, entre d'altres, i determina les línies d'actuació.

---

¹¹⁴ Real Decreto-ley 23/2020, de 23 de junio, por el que se aprueban medidas en materia de energía y en otros ámbitos para la reactivación económica. *BOE*, nº 175, 26.06.2020. Recuperat de : <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-6621>

¹¹⁵ Ley 24/2013, de 26 de diciembre, del Sector Eléctrico. *BOE*, nº 310, 27.12.2013. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-13645>

Aquest Pla fa referència a la necessitat d'actuació mitjançant la creació de comunitats energètiques que apoderin a la ciutadania, permetin la seva participació i assegurin l'abastiment energètic. Tanmateix s'introdueix a la comunitat energètica com a agent actiu en l'assoliment dels objectius generals del PNIEC¹¹⁶.

Pareix que, tot i haver introduït el concepte, en l'actualitat no es disposa de normativa estatal que reguli de forma pròpia les comunitats energètiques.

Tal i com s'expressa en el PNIEC 2021 – 2030, les comunitats energètiques formen part del motor de la transició energètica, i **“hauran d'incorporar-se a l'ordenament jurídic espanyol”**. En aquest sentit el Pla determina que **“se desenvoluparà un marco normativo apropiado para definir estas entidades jurídicas y favorecer su desarrollo, en particular para cumplir con lo dispuesto en el artículo 22 de la Directiva 2018/2001 y en el artículo 16 de la Directiva 2019/944”**¹¹⁷.

En resum, a nivell estatal el concepte de comunitat energètica s'ha definit al **Real Decreto Ley 23/2020, de 23 de juny**¹¹⁸. Tot i això, sembla ser que no hi ha una normativa estatal pròpia que reguli de forma complerta el concepte. Semblaria doncs que aquesta manca de regulació, permet que les comunitats

---

¹¹⁶ Resolución de 25 de marzo de 2021, conjunta de la Dirección General de Política energética y mines y de la Oficina Española de Cambio Climático, por la que se publica el Acuerdo del Consejo de Ministros de 16 de marzo de 2021, por el que se adopta la versión final del Plan Nacional Integrado de Energía y Clima 2021-2030. BOE, núm. 77, 31.03.2021, págs. 36796 a 37220. Pág. 77 Tabla 2.10 “Objetivos y prioridades” per la que es relaciona a les comunitats energètiques i l'objectiu de reduir en un 23% les emissions dels gasos d'efecte hivernacle respecte l'any 1990 (objectiu general del PNIEC), i també amb l'objectiu de millorar l'eficiència energètica en un 39,5% (altrament, objectiu general del PNIEC). Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-5106

¹¹⁷ Resolución de 25 de marzo de 2021, conjunta de la Dirección General de Política energética y mines y de la Oficina Española de Cambio Climático, por la que se publica el Acuerdo del Consejo de Ministros de 16 de marzo de 2021, por el que se adopta la versión final del Plan Nacional Integrado de Energía y Clima 2021-2030 Cit. Pág. 105. Concretament en la “Medida 1.13. Comunidades energéticas”. En referència a la dimensió de la “descarbonització” que el Pla té com a objectiu, s'incorpora la figura de les comunitats energètiques com a mesura contribuïen per a aquesta finalitat (pág. 81 “Políticas y medidas”). En l'apartat de mecanismes d'actuació de la pàgina 105 és on s'apel·la al posterior desenvolupament normatiu de la figura.

¹¹⁸ Real Decreto-ley 23/2020, de 23 de junio, por el que se aprueban medidas en materia de energía y en otros ámbitos para la reactivación económica. BOE, nº 175, 26.06.2020. Recuperat de : <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-6621>

energètiques puguin subsumir-se en diferents fórmules associatives que s'alineïn amb els seu subjectius.

3.1.4 Règim autonòmic i local

Malgrat seria convenient harmonitzar alguns aspectes mínims de les comunitats energètiques a Catalunya, no es té coneixement d'una iniciativa específica respecte les comunitats energètiques d'aquestes característiques que podria ser generada en un futur. Únicament sabem que el **Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible ja ha realitzat diferents informes** pels que diu que l'endarreriment en l'ús de les energies renovables a Catalunya pot comportar la dependència energètica respecte d'altres territoris, amb els corresponents impactes mediambientals. Pel que el context **d'emergència climàtica requereix un canvi en el desplegament de les fonts renovables**¹¹⁹.

A més, en aquest treball s'ha fet esment a **l'avantprojecte de la Llei de Transició energètica i de transformació de l'Institut Català d'Energia (ICAEN) en l'Agència Catalana d'Energia**, la memòria preliminar del qual parla de les comunitats locals d'energia. Aquesta proposta **anuncia que la transició energètica requereix de nous models de gestió de l'energia, contemplant aquesta figura**¹²⁰.

Per aquests motius, seria esperable que Catalunya realitzés accions per determinar i detallar el marc jurídic de les comunitats energètiques atès que és un dels reptes per a la sostenibilitat de Catalunya.

---

¹¹⁹ 10 Reptes per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya. (2021). Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible. Pàg. 14. Recuperat de: http://cads.gencat.cat/web/.content/Documents/Informes/2021/10_Reptes_desenvolupament_sostenible_Catalunya_2021.pdf

¹²⁰ Acord del Govern pel qual s'aprova la Memòria Preliminar de l'Avantprojecte de Llei de La Transició Energètica a Catalunya i de transformació de l'Institut Català de l'Energia en l'Agència Catalana d'Energia. (19.11.2019). Recuperat de: <https://participa.gencat.cat/uploads/decidim/attachment/file/1512/diligencia.pdf>

3.2 Conceptes clau d'una comunitat en energètica

a) Què entenem per comunitat energètica?

Tal i com esmentat anteriorment, segons la definició establerta a l'ordenament jurídic espanyol, podem dir que les **comunitats energètiques són entitats jurídiques de participació voluntària i oberta**, on els **usuaris prenen el protagonisme per gestionar la seva pròpia energia**, pel que la **utilització dels recursos locals** és un pilar clau, així es fomenta la generació d'energia sostenible.

A més, aquesta definició s'argumenta amb els objectius de les comunitats energètiques, que és doble; obtenir un **benefici mediambiental**, degut a la utilització de recursos locals i sense la utilització de combustibles fòssils i contaminants en el cas de les CER, i un **benefici Socio-econòmic**, ja que hi ha una reducció de la dependència energètica i un accés a l'energia assequible¹²¹.

L'article 16.2 b) de la Directiva 2019/944¹²² determina les capacitats d'acció d'una comunitat energètica, i que per tant, tal com hem explicat anteriorment, les Comunitats d'energies renovables hauran d'estar capacitades de les mateixes accions, doncs la particularitat d'aquestes darreres és la seva especificitat en energies renovables. Les capacitats de les comunitats energètiques seran: posseir, establir, adquirir i arrendar xarxes de distribució i gestionar-les autònomament. A més, els EEMM hauran de garantir que les CCE puguin accedir a tots els mercats organitzats directament o mitjançant la compra agregada (art. 16.3 a). Que es beneficiïn d'un tracte no discriminatori i proporcionat (Art. 16.3 b). I que respecte a l'energia auto generada, les CCE siguin tractades com a clients actius d'acord amb l'article 15.2 e) de la mateixa Directiva, és a dir, que els participants de les CCE tinguin dret a tarifes no discriminatòries i transparents, assegurant que

---

¹²¹ Instituto para la Diversificación y Ahorro de Energía. (2020). Comunidades energéticas en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. IDAE. Recuperat de: <https://www.idae.es/ca/ajuts-i-financament/comunidades-energeticas>

¹²² Directiva 2019/944 del Parlamento Europeo y del Consejo de 5 de junio de 2019 sobre normas comunes para el mercado interior de la electricidad y por la que se modifica la Directiva 2012/27/UE. *DOUE*. Cit.

contribueixen de forma adequada i equilibrada en el repartiment general del sistema (Art. 16.3 d).

És a dir, les **principals activitats** d'una comunitat energètica/ comunitat d'energia renovable que estableix la normativa poden ser:

- e) Generar energia / de fonts renovables
- f) Subministrament, consum, emmagatzemat energètic i distribució
- g) Prestació de serveis de recàrrega de vehicles elèctrics o d'altres serveis energètics¹²³

En conclusió, l'article 16 defineix a les comunitats energètiques com una fórmula associativa de cooperació, a determinar per els EEMM, amb capacitat de posseir, establir, adquirir i arrendar xarxes de distribució i gestionar-les de forma autònoma, emfatitzant en el caràcter de client final i actiu, i per tant atorgant els drets d'aquest, que tot i capacitats de gestió que té la comunitat, mantindran els seus components.

Per exemple , una comunitat de veïns podria conformar mitjançant una cooperativa una comunitat energètica. On ells generessin energia mitjançant la instal·lació de plaques solars en els seus habitatges i la consumissin, inclús la venguessin. Pel que gestionarien una energia local però seguirien disposant dels drets d'un consumidor.

b) Qui pot ser comunitat energètica?

Tal i com estableix l'article 6.1 j) de la Llei 23/2020, de 23 de juny¹²⁴ els participants poden ser:

---

¹²³ Instituto para la Diversificación y Ahorro de Energía. (2020). Comunidades energéticas en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. IDAE. Cit.

¹²⁴ Real Decreto-ley 23/2020, de 23 de junio, por el que se aprueban medidas en materia de energía y en otros ámbitos para la reactivación económica. *BOE*. Cit.

- h) **Persones físiques.** D'acord amb la Directiva 2018/2001, d'apoderar als ciutadans i a les autoritats locals en els models implementats fomentar la transició energètica.
- i) **Empreses.** Micro, petites i mitjanes empreses
- j) **Autoritats locals.** (Diputacions provincials, Consells Comarcals, Municipis, etc.)

És a dir, la participació en les Comunitats energètiques és molt àmplia, podríem dir que tothom, qualsevol persona física o jurídica, pot formar-ne part.

c) Reptes actuals que afronten les Comunitats Energètiques

Actualment, els reptes per a aquestes comunitats energètiques es fonamenten en el recent sorgiment de les mateixes. Tot just s'estan conformant les fórmules possibles i la figura es troba en un estat incipient. La falta d'una regulació pròpia, és a dir, la **falta d'un marc normatiu definit** dificulta el camí a seguir per implementar aquestes figures. L'estat emergent d'aquesta figura resulta en que hi ha una **escassa experiència per resoldre les barreres administratives** en aquest àmbit, això és per accedir al mercat i conformar una CCE/CER i tot i que són diversos el projectes i convocatòries¹²⁵ que fomenten la creació de les comunitats energètiques, el **finançament** és un handicap rellevant. A més, després de realitzar entrevistes amb agents del sector, tal i com apunta l'Óscar Sánchez, gestor de projectes de l'ICAEN, des d'aquest treball també es creu que, degut a aquesta falta de regulació, **no hi ha uns incentius definits que proporcionin avantatges** a l'hora de conformar una cooperativa que es denomini com a comunitat energètica que una altra que no. És per això que actualment hi ha una línia de treball en direcció a regular possibles

---

¹²⁵ Extracto de la Resolución de 12 de enero de 2022, de la Dirección General de la E.P.E Instituto para al Diversificación y Ahorro de la Energía (IDAE), M.P., por la que se establece la Segunda Convocatoria del Programa de incentivos a Proyectos piloto singulares de Comunidades Energéticas (Programa CE Implementa), en el marco del Plan de Recuepración, Transformación y Resiliencia. Boe, nº 12, pp. 1609 a 1611, 14.01.2022. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-B-2022-923>

incentius i avantatges que, sembla ser, facilitarien la creació i augmentarien certes capacitats de les comunitats energètiques.

En definitiva, tenim una figura molt potent, perfecte per a exercir com a motor de la transició energètica que es tracta d'un model d'energia basat en la participació ciutadana i local. Les dificultats que es presenten poden ser proporcionals a l'estat d'evolució que pateix aquesta figura, ja que es troba en un estat incipient. Pel que tota l'estructura, l'engranatge administratiu està començant a rodar. Falta un marc normatiu definit que ens doti d'eines suficients i eficients: definicions, capacitats, procediments concrets i incentius. Els dubtes són múltiples. Les possibilitats també.

d) Exemples actuals de comunitats energètiques

- **Balenyà Sostenible SCCL:** Es tracta d'una comunitat energètica que pren la forma jurídica de cooperativa. L'entitat consta inscrita al registre de cooperatives de Catalunya amb el número 15759¹²⁶. La cooperativa disposa de diferents projectes com: una instal·lació de plaques fotovoltaïques a 5 teulades públiques cedides per l'Ajuntament de Balenyà que té per objectiu dotar d'energia a 400 habitatges mitjançant l'autoconsum compartit. També disposen d'una instal·lació de punts de recàrrega elèctrica de vehicles i vehicles elèctrics d'ús compartit. La participació del ciutadà s'efectua mitjançant una aportació única de 50 euros al capital social per tal de convertir-se en soci. I ser soci permet participar en la governança de la cooperativa a través de les comissions de treball i l'Assemblea General i accedir als serveis que ofereix la cooperativa¹²⁷.

- **Olost i Santa Creu Sostenible SCCL:** OSCS és una comunitat energètica que es constitueix a través de la forma de cooperativa. Està conformada per productors i

---

¹²⁶ Balenyà Sostenible SCCL. (2021). *Balenyà Sostenible*. Balenyà Sostenible SCCL. Recuperat de: <https://www.balenyasostenible.cat/balenya-sostenible-ja-esta-inscrita-al-registre-de-cooperatives-de-catalunya/>

¹²⁷ Balenyà Sostenible SCCL. (2022). La Comunitat energètica de Balenyà (Tríptic). Balenyà Sostenible SCCL. Recuperat de: <https://www.balenyasostenible.cat/wp-content/uploads/2022/03/Triptic-Balenya-Sostenible-Final.pdf>

consumidors, veïns i veïnes d'Olost i Santa Creu. Té per objectiu la instal·lació de plaques fotovoltaïques per compartir-ne el consum, l'assessorament en l'estalvi energètic, la gestió de compra agregada d'energia i d'instal·lacions. Actualment, enter d'altres, tenen com a projecte previst: la instal·lació de plaques fotovoltaïques al Pavelló d'Olost i al camp de futbol de Santa Creu, està previst que el finançament necessari per a aquestes instal·lacions provingui de subvencions per a comunitats energètiques si energies renovables i/o de "crèdit socials justos de la banca ètica"¹²⁸.

---

¹²⁸ Olost i Santa Creu SCCL. (2022). Comunitat energètica OSCS. Recuperat de: <https://olostisantacreusostenible.cat/presentacio-de-la-comunitat-2/>

Conclusions i propostes de *lege ferenda*

L'objecte d'aquest treball ha estat conèixer i analitzar les relacions de col·laboració i cooperació interadministrativa en matèria energètica. Algunes de les fórmules associatives interadministratives es troben en un estat de formulació incipient, concretament el de les comunitats energètiques. Pel que la falta de consolidació ens situa en un punt molt inicial per aventurar-se a posicionar-se. Per avançar en l'estudi s'han emprat instruments jurídics de Dret Català, així com estatals i de Dret de la Unió Europea; en particular respecte l'àmbit competencial en matèria energètica i mediambiental. Endemés, per completar l'anàlisi han estat especialment productives les informacions obtingues de diferents nivells de les Administracions Públiques que actuen diàriament en el sector de l'energia. En conjunt, l'estudi realitzat ha permès les següents conclusions:

PRIMERA.- Els ens locals no disposen d'una competència general en matèria d'energia. No obstant, necessàriament actuen de forma indirecta en aquesta matèria mitjançant l'exercici d'altres competències, com per exemple, la del medi ambient o la prestació dels serveis mínims. Pel que aquesta falta de competència directa en la matèria no suposa que l'ens local no exerceixi competències que impliquen la gestió de l'energia.

SEGONA.- Les fórmules de col·laboració i cooperació són obertes i no limitades. Segons els objectius, recursos i característiques dels integrants, sobretot si es preveu com a membre participant una entitat privada, seran unes o altres.

TERCERA.- La col·laboració entre ens locals en matèria energètica és necessària: tenint en compte l'actual repte de transició energètica, sembla ser que alguns municipis, degut a les seves capacitats i recursos, es recolzen substancialment en altres ens locals. Pel que el suport de la Generalitat, sobretot a través de l'ICAEN, les Diputacions i els Consells Comarcals és indispensable tant per a un eficient exercici de les competències com per assolir objectius energètics i mediambientals.

QUARTA.- Tot i que els esforços i l'ànim de col·laboració i cooperació és indubtablement present i considerable, és necessari fixar objectius més ambiciosos i coordinats. En l'àmbit energètic, el sector privat segueix essent un actor principal. Pel que les fórmules de col·laboració han d'evolucionar i adaptar-se al context actual per combatre els reptes existents; garantir l'accés de la ciutadania a l'energia i un canvi de model de la gestió de l'energia basat en les renovables.

CINQUENA.- La transició energètica està en procés i s'acompanya del sorgiment de noves fórmules de gestió de l'energia com són les comunitats energètiques. Nogensmenys, falta una regulació adequada i l'establiment d'incentius per que es pugui apostar per aquesta fórmula. Podria ser que la participació dels ens locals en aquestes noves fórmules de gestió desvirtuïn la seva essència; les comunitats energètiques existents on és membre una Administració local, aquesta acaba exercint com a líder i subministradora dels altres membres. No obstant, aquesta hipòtesi haurà de ser valorada amb el pas del temps.

SISENA.- La manca de desenvolupament normatiu respecte les comunitats energètiques ha tingut una avantatge fins l'actualitat, i és que amb aplicació de la normativa vigent, els Ens Locals, particularment els Ajuntaments, han pogut modular i adaptar la participació en aquesta figura en la seva idiosincràsia.

Finalment és possible concloure que el règim de col·laboració interadministrativa en matèria energètica és ampli. L'energia afecta a diversos sectors i això comporta que les Administracions Públiques puguin actuar en aquesta matèria en multitud d'ocasions mitjançant l'exercici d'altres competències. Que els objectius establerts en matèria mediambiental estan íntimament lligats a l'àmbit energètic, i que el principi d'integració en totes les polítiques és clau. Conseqüentment la col·laboració entre administracions és necessària i té presents reptes ineludibles per a una eficient gestió de l'energia. És el moment d'estudiar, preveure, coordinar i establir fórmules d'actuació eficients en aquesta matèria que permetin assolir els

objectius d'adaptació i mitigació del canvi climàtic així com el desenvolupament d'un model de transició energètica.

Fonts consultades

Règim jurídic

Internacional

- Instrumento de Ratificación del Protocolo de Kyoto al Convenio Marco de las Naciones Unidas sobre el Cambio Climático, hecho en Kyoto el 11 de diciembre de 1997. BOE, núm. 33, 08.02.2005, págs. 4131 a 4143. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2005-1967>
- Instrumento de ratificación del Acuerdo de París, hecho en París el 12 de diciembre de 2015. BOE, núm. 28, 2.02.2017. Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2017-1066
- Carta Europea de Autonomía Local. Hecha En Estrasburgo El 15 de Octubre de 1985. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 47, de 24.02.1989. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1989-4370>
- Resolución aprobada por la Asamblea General el 25 de septiembre de 2015. Transformar nuestro mundo: la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. A/RES/70/1, 21.10.2015. Recuperat de: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=S

Europeu

- Tratado de Funcionamiento La Unión Europea. (2012). *Diario Oficial de La Unión Europea*, C 83, 26.10.2012. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT>
- Tratado de la Unión Europea. (2012). *Diario Oficial de la Unión Europea*, C 326, 26.10.2012. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT>
- Tratado Constitutivo de la Comunidad Europea del Carbón y del Acero (1952-2002). Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:11951K/TXT&from=ES>

- Reglamento (UE) 2018/842 Del Parlamento Europeo y del Consejo de 30 de mayo de 2018 sobre reducciones anuales vinculantes de las emisiones de gases de efecto invernadero por parte de los Estados Miembros entre 2021 y 2030 que contribuyan a la acción por el clima, con objeto de cumplir los compromisos contraídos en el marco del Acuerdo de París, y por el que se modifica el Reglamento (UE) n.o 525/2013. *DOUE* n° L 156 de 19.06.2018. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0842&from=ES>
- Reglamento UE 2018/1999 Del 11 de Diciembre de 2018 sobre la Gobernanza de la Unión de la Energía y de la Acción por el Clima, y por el que se modifican los Reglamentos (CE) N° 663/2009 y (CE) N° 715/2009 Del Parlamento Europeo y Del Consejo. *DOUE*, n° L 328 de 21.12.2018. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1999&from=ES>
- Directiva 2009/72/CE del Parlamento y del Consejo de 13 de julio de 2009 sobre normas comunes para el mercado interior de la electricidad y por la que se deroga la Directiva 2003/54/CE *Diario Oficial de la Unión Europea*, n° L 211 (14.08.2009). Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0072&from=DE>
- Directiva 2009/73/CE del Parlamento y del Consejo de 13 de julio de 2009 sobre normas comunes para el mercado interior del gas natural y por la que se deroga la Directiva 2003/55/CE, *Diario Oficial de la Unión Europea* n° L211 (14.08.2009). Recuperat de: <https://www.boe.es/doue/2009/211/L00094-00136.pdf>
- Directiva 2018/2001 del Parlamento Europeo y del Consejo de 11 de diciembre de 2018 relativa al fomento del uso de energía o procedente de fuentes renovables, *DOUE*, n° L328 (21.12.2018). Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&from=ES>
- Directiva 2019/944 del Parlamento Europeo y del Consejo de 5 de junio de 2019 sobre normas comunes para el mercado interior de la electricidad y por la que se modifica la Directiva 2012/27/UE. *DOUE*, L158/125, 14.06.2019. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944&from=ES>
- Directiva 2003/55/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 26 de junio de 2003, sobre normas comunes para el mercado interior del gas natural y por la que se deroga la Directiva 98/30/CE. *Diario Oficial de la Unión Europea* n° L 176 de 15.07.2003. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0055&from=ES>
- Directiva (UE) 2018/2001 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 11 de

diciembre de 2018, relativa al fomento del uso de energía procedente de fuentes renovables. *DOUE*, L328, 21.12.2018. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX%3A32018L2001>

- Decisión (UE) 2022/591 del Parlamento Europeo y del Consejo de 6 de abril de 2022 relativa al Programa General de Acción de la Unión en materia de Medio Ambiente hasta 2030. *DOUE* 114, 12.04.2022. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:32022D0591>

Estatal

- Constitució Espanyola. *BOE* nº 311, 29.12.1978. Recueperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>
- Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació. *BOE*, núm. 73, 26.03.2002. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2002-5852>
- Llei 7/1985, de 2 de Abril, Reguladora de Las Bases Del Règim Local. *BOE*, núm. 80, 03.04.1985. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-5392>
- Ley 24/2013, de 26 de diciembre, del Sector Eléctrico. *BOE* nº 310, 27.12.2013. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-13645>
- Ley 40/2015, de 1 de octubre, de Régimen Jurídico del Sector Público. *BOE* núm. 236, 02.10.2015. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-10566>
- Llei 27/1999, de 16 de juliol, de Cooperatives. *BOE*, núm. 170, 17.07.1999. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1999-15681>
- Reial Decret Legislatiu 781/1986 de 18 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de Règim Local. *BOE*, núm. 96, 22.04.1986. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1986-9865>
- Real Decreto-ley 23/2020, de 23 de junio, por el que se aprueban medidas en materia de energia y en otros ámbitos para la reactivación econòmica. *BOE*, nº 175,

26.06.2020. Recuperat de : <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-6621>

- Real Decreto 692/2021, de 3 de agosto, por el que se regula la concesión directa de ayudas para inversiones a proyectos singulares locales de energía limpia en municipios de reto demográfico (PROGRAMA DUS 5000), en el marco del Programa de Regeneración y Reto Demográfico del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. *BOE*, núm. 185, 04.08.2021. Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-13269
- Real Decreto 266/2021, de 13 de abril, por el que se aprueba la concesión directa de ayudas a las comunidades autónomas y a las ciudades de Ceuta y Melilla para la ejecución de programas de incentivos ligados a la movilidad eléctrica (MOVES III) en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia Europeo. *BOE*, núm. 89, 14.04.2021. Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-5869
- Orden TED/1446/2021, de 22 de diciembre, por la que se aprueban las bases reguladoras para la concesión de ayudas del programa de incentivos a proyectos piloto singulares de comunidades energéticas (Programa CE Implementa) en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. *BOE*, nº 308, 24.12.2021. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2021-21343>
- Extracto de la Resolución de 12 de enero de 2022, de la Dirección General de la E.P.E Instituto para al Diversificación y Ahorro de la Energía (IDEA), M.P., por la que se establece la Segunda Convocatoria del Programa de incentivos a Proyectos piloto singulares de Comunidades Energéticas (Programa CE Implementa), en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. *Boe*, nº 12, pp. 1609 a 1611, 14.01.2022. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-B-2022-923>

Autonòmic

- Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. *BOE* nº 172, 20.07.2006. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-13087>
- Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya. *DOGC*, núm. 5686, 05.08.2010. Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=546116&validity=1793333&traceability=02&language=ca#11>

[79606](#)

- Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn. DOGC, 12.06.2001. Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=259200&validity=1886681&traceability=02&language=ca>
- Llei 7/1997, de 18 de juny, d'Associacions. BOE, núm. 176, 24.07.1997, pg. 22612 a 22620. Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1997-16590>
- Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives. DOGC, núm. 6914, 16.07.2015. Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=698366&validity=1622272&traceability=02&language=ca>
- Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques. DOGC, núm. 5123, 02.05.2008. Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=490798>
- Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya, *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 3887, pg. 10237 a 1269, 20.05.2003. Recuperat de: <https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=320821>
- Decret Legislatiu 4/2003, de 4 de Novembre, pel qual s'aprova ql Text Refós de La Llei de l'Organització Comarcal de Catalunya. DOGC, n° 4013, 19.11.2003. Recuperat de : <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=315198&validity=1727828&traceability=02&language=ca>
- Decret 253/2021, de 22 de Juny, de Reestructuració Del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, n° 8442, (23.06.2021). Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=904528&traceability=01&language=ca>
- Decret Llei 24/2021, de 26 d'octubre, d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades. (2021). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, n° 8531, 27.10.2021. Recuperat de: <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?action=fitxa&documentId=913061&validity=1886669&traceability=02>

Local

- Extracte de l'Acord de 28 de maig de la Junta de Govern de la Diputació de Barcelona, pel qual es convoquen subvencions per la Gerència de Serveis de Medi Ambient per a l'atorgament de subvencions a Ens locals municipals i EMDS de la província de Barcelona de plaques solars fotovoltaïques, any 2020. *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, BDNS (identificació): 508011, de 03.06.2020. Recuperat de: <https://bop.diba.cat/anuncis/antic/022020006803>
- Ordenança Del Medi Ambient de Barcelona. *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, 022011010381 de 2.05.2011. Recuperat de: <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/sites/default/files/opos/Ordenansa-Medi-Ambient-versio-reduida.pdf>
- Resolució ACC/1203/2022, de 19 d'abril, per la qual es modifica la Resolució ACC/3764/2021, de 17 de desembre, s'obre nou termini per presentar sol·licituds de les subvencions per a la creació d'oficines d'impuls de la transició energètica en el marc de l'estratègia SOLARCAT a fi de preparar Catalunya per a la captació, l'aprofitament i l'emmagatzematge elèctric de l'energia solar corresponents a 2022, i s'incrementa la dotació pressupostària. DOGC, núm. 8658, 02.05.2022. Recuperat de: <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8658/1904068.pdf>

Internacionals

- ONU. (1992). Informe de la Conferencia de la Conferencia de Naciones Unidas sobre el Medio Ambiente y El Desarrollo. Recuperat de: <https://www.preventionweb.net/files/resolutions/N9283658.pdf>
- ONU. (1972) *Informe de La Conferencia de Las Naciones Unidas Sobre El Medio Humano, Conferencia de Las Naciones Unidas Sobre El Medio Humano*. Recomendación 57, 58 y 59. Recuperat de: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N73/039/07/PDF/N7303907.pdf?OpenElement>

Europeus

- Propuesta de la Directiva del Parlamento Europeo y del Consejo por la que se modifican la Directiva 2018/2001, relativa al fomento del uso de energía procedente de Fuentes renovables, la Directiva 2010/31/UE, relativa a la eficiencia energética de los edificios, y la Directiva 2012/27/UE, relativa a la eficiencia energética. Comisión Europea 2022/0160 (COD), 18.05.2022. L'article 2 introdueix un nou article 9 bis a la Directiva 2010/31/UE respecte l'obligació dels EEMM de garantir que els edificis nous estiguin preparats per instal·lacions d'energia solar. Recuperat de: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0222&from=EN>
- Agencia Europea del Medio Ambiente. (2019). Noticias: *El aumento del consumo de energía frena los avances de la UE en materia de energía renovable y los objetivos de eficiencia energética*. Recuperat de: <https://www.eea.europa.eu/es/highlights/el-aumento-del-consumo-de>
- Agencia Europea de Medio Ambiente. (2021). Energía. AEMA. Recuperat de: <https://www.eea.europa.eu/es/themes/energy/intro>
- European Commission. *Paquete de Medidas Sobre Clima y Energía Hasta 2020, Estrategias y objetivos climáticos*. Recuperat de: https://ec.europa.eu/clima/eu-action/climate-strategies-targets/2020-climate-energy-package_es
- European Commission. (2019). *Clean Energy for All Europeans Package, Energy strategy*. Recuperat de: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans-package_en
- European Commission. (2019). *A European Green Deal, Strategy Priorities 2019 -*

2024. Recuperat de: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

- European Comission. (2021). *Energy Union, The Energy Union Strategy*. Recuperat de: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/energy-union_en

Estatals

- Gobierno de España. Plan de recuperación Transformación y Resiliencia. Convocatoria de Concesión directa de ayudas para Inversiones a proyectos singulares locales de energía limpia en municipios de reto demográfico. Recuperat de: <https://planderecuperacion.gob.es/como-acceder-a-los-fondos/convocatorias/BDNS/578594/concesion-directa-de-ayudas-para-inversiones-a-proyectos-singulares-locales-de-energia-limpia-en-municipios-de-reto-demografico>
- La CNMC supervisa de forma continua los mercados eléctricos y gasistas ante el incremento de los precios energéticos.(2021) CNMC. Recuperat de: <https://www.cnmc.es/prensa/supervision-mercados-el%C3%A9ctrico-gas-20210113>
- Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico. (2021). *Funciones y Estructura*. Recuperat de: <https://www.miteco.gob.es/es/ministerio/funciones-estructura>
- Resolución de 25 de marzo de 2021, conjunta de la Dirección General de Política energética y mines y de la Oficina Española de Cambio Climático, por la que se publica el Acuerdo del Consejo de Ministros de 16 de marzo de 2021, por el que se adopta la versión final del Plan Nacional Integrado de Energía y Clima 2021-2030. BOE, núm. 77, 31.03.2021. Págs. 36796 a 37220. Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-5106
- Instituto para la Diversificación y Ahorro de la Energía (2021). *Ayudas y Financiación*. Recuperat de: <https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion>
- Instituto para la Diversificación y Ahorro de Energía. (2020). *Comunidades energéticas en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia*. IDAE. Recuperat de: <https://www.idae.es/ca/ajuts-i-financament/comunidades-energeticas>

Autonòmics

- Acord del Govern pel qual s'aprova la Memòria Preliminar de l'Avantprojecte de Llei de La Transició Energètica a Catalunya i de transformació de l'Institut Català de l'Energia en l'Agència Catalana d'Energia. (19.11.2019). Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/web/.content/35_Participacio/Llei_Transcio_AEC/arxius/DiligenciaAG_MemoriaPreli_LleiTranscio.pdf
- Proposta de Llei de Transició energètica de Catalunya i transformació de l'Institut Català d'Energia en l'Agència d'Energia de Catalunya. (2020). Institut Català de l'Energia. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/web/.content/35_Participacio/Llei_Transcio_AEC/arxius/20191219_ICAEN_-EstrategiesLLEI.pdf
- Departament d'Economia i Hisenda (2020). Energia: *Consum d'energia final*. Recuperat de: <http://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/trets/energia/consum-energia-final/>
- Generalitat de Catalunya. (2021). *L'Oficina: Canvi Climàtic*. Recuperat de : <https://canviclimatic.gencat.cat/ca/oficina/>
- Institut Català d'Energia. (2019). *Consulta pública sobre la Llei de Transició Energètica de Catalunya i de la transformació de l'Institut Català d'Energia en l'Agència Catalana d'Energia*. Resum de la participació d'entitats. Principals aportacions acceptades que s'incorporaran al redactat d'avantprojecte de la llei. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/web/.content/35_Participacio/Llei_Transcio_AEC/arxius/ResumAportacionsEntitats_LleiTranscioEnergetica.pdf
- Institut Català d'Energia. (2020). Pla de l'Energia i Del Canvi Climàtic de Catalunya. Recuperat de : https://icaen.gencat.cat/web/.content/30_Plans_programes/31_PlaEnergiaCanviClimatic_PECAC/arxius/20121001_pecac.pdf
- Institut Català de l'Energia. (2017). *Pacte Nacional per a la transició energètica de Catalunya*. Recuperat de : https://icaen.gencat.cat/web/.content/10_ICAEN/17_publicacions_informes/11_al tres_publicacions/arxius/20170125_documentPNTE.pdf
- Institut Català de l'Energia. (2017). Pacte Nacional per a la transició energètica de Catalunya. Objectius del Pacte. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/plans_programes/transicio_energetica/objectius-del-pacte/

- Institut Català de l'Energia. (2016). Programa d'assessorament energètic. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/energia/usos_energia/mon_local/edificis/programa_ase_sorament_energetic/
- Institut Català de l'Energia. (2017). Aliança de municipis. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/energia/usos_energia/mobilitat/la-mobilitat-als-municipis/alianca-de-municipis-per-la-interoperabilitat-en-estacions-de-recarrega-de-vehicles-electrics-a-catalunya/
- Institut Català de l'Energia. (2016). Pla estratègic per al desplegament d'infraestructura de recàrrega per al vehicle elèctric a Catalunya 2016-2019 (PIRVEC). Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/plans_programes/pirvec/
- Institut Català d'Energia. (2022). *Ajuts per a la creació d'oficines comarcals d'impuls de la transició energètica*. Recuperat de: <https://icaen.gencat.cat/ca/energia/ajuts/sector-public/ajuts-per-a-la-creacio-doficines-comarcals-dimpuls-de-la-transicio-energetica/>
- Institut d'Estadística de Catalunya. (2021). El municipi en xifres: Barcelona. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: <https://www.idescat.cat/emex/?id=080193>
- Institut Català de l'energia. (2022). Les Agències locals d'energia. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: https://icaen.gencat.cat/ca/energia/usos_energia/mon_local/les-agencies-locales-denergia/
- 10 Reptes per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya. (2021). Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible. Pàg. 14. Recuperat de: http://cads.gencat.cat/web/.content/Documents/Informes/2021/10_Reptes_desenvolupament_sostenible_Catalunya_2021.pdf

Locals

- Ajuntament de Barcelona. Consell d'Associacions de Barcelona. *Legislació relacionada amb les associacions*. Guia d'assessorament. Torrejussana: centre de serveis a les associacions. Recuperat de: http://tjussana.cat/pdf/Legislacio_relacionada_amb_les_associacions.pdf
- Ajuntament de Terrassa. (2021). Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública. Ajuntament de Terrassa: Transició energètica. Recuperat de: <https://www.terrassa.cat/amep>
- Ajuntament de Terrassa. (2020). Llistat de municipis i entitats de l'AMEP.

Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública. Recuperat de: https://www.terrassa.cat/documents/12006/40122926/Llistat_municipis_entitats_fundadors.pdf/b1becb98-4c7c-48af-b296-b171c81be1f0

- Consell Comarcal del Vallès Occidental (2018). *Servei Comarcal de Biomassa Forestal*. Recuperat de: <http://www.ccvoc.cat/consell-comarcal/serveis/transicio-energetica/servei-comarcal-de-biomassa-forestal>
- Consell Comarcal del Bages. (2022). Agència de l'Energia. Recuperat de: <https://www.ccbages.cat/category/agencia-de-lenergia/>
- Diputació de Barcelona. Medi ambient: *Comunitats energètiques*. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/mediambient/comunitats-energ%C3%A8tiques>
- Diputació de Barcelona. Medi Ambient: *Subvencions per a energies renovables*. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/mediambient/subvencions-energies-renovables>
- Diputació de Barcelona (2021). Pacte dels Alcaldes pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/el-pacte>
- Diputació de Barcelona. (2022). Convocatorias sobre los fondos *Next Generation EU* de interés para el mundo local. DIBA. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/next-diba/convocatories>
- Diputació de Barcelona. (2017). La Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/la-xarxa-promotora-del-pacte>
- Diputació de Barcelona. (2017). La Diputació de Barcelona, coordinador territorial. Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/la-diputacio-de-barcelona-coordinador-territorial>
- Diputació de Barcelona. (2021). El Pacte, pas a pas: Compromís local. Pacte d'ales Alcaldies pel Clima i l'Energia. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/alcaldespelclima/pas-a-pas>
- Diputació de Barcelona. (2022). Cicle de Seminaris sobre la transició energètica al món local. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/seminaris-t%C3%A8cnics-te>
- Diputació de Barcelona. (2022). Grup de treball de Transició energètica local.

- Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/transicioenergetica>
- Diputació de Barcelona. (2022). *DESGEL: Programa de Diagnòstic energètics i Simulador de Gasos d'Efecte d'hivernacle Locals*. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/desgel>
  - Diputació de Barcelona. (2022). *Grup de treball d'Adaptació al canvi climàtic i resiliència*. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. Recuperat de: <https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/adapts>
  - Diputació de Barcelona. (2020). *Biomassa pel Clima*. Recuperat de : <https://www.diba.cat/es/web/biomassa/biomassa-pel-clima>
  - Diputació de Barcelona. (2021). *Les Agències Comarcals i Locals d'energia comparteixen experiències*. Recuperat de: https://www.diba.cat/es/web/xarxasost/-/trobada_agencies_noticia_mar%C3%A72021
  - Escola d'Administració Pública de Catalunya. (2018). *Unitat 3. Altres formes organitzatives: fundacions, consorcis, administracions independents i agències*. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: <https://formaciooberta.eapc.gencat.cat/contingutsdels cursos/igp/unitat3/inici.html>
  - Escola Balear Administració Pública. (2021). *Les relacions de col·laboració i cooperació entre les administracions*. Recuperat de: https://ebapenobert.caib.es/pluginfile.php/6369/mod_resource/content/10/1_les_relacions_de_collaboraci_i_cooperaci_entre_administracions.html
  - Els Estatuts de l'AMEP. (2021). *Associació de Municipis i Entitats per l'Energia Pública*. Ajuntament de Terrassa. Recuperat de: https://www.terrassa.cat/documents/12006/43434239/Estatuts_ aprovat_ plenaris_ signatures_ AMEP.pdf/2fb9d010-eecl-4a12-a26b-c58cc4a2ff16
  - Universitat Autònoma de Barcelona. (2018) Sala de Premsa: *La UAB Estrena Una Caldera de Biomassa Forestal Al SAF*. Recuperat de: <https://www.uab.cat/web/sala-de-premsa/detalle-noticia-1345667994339.html?noticiaid=1345763628802>

Bibliografia

- Calancha, F. (2019). *Novedades Regulatorias Del Real Decreto-Ley 1/2019 y Nuevas Competencias de La CNMC, Periscopio Fiscal y Legal*. Recuperat de: <https://periscopiofiscalylegal.pwc.es/novedades-regulatorias-del-real-decreto-ley-1-2019-y-nuevas-competencias-de-la-cnmc/>
- Caramizaru, A. and Uihlein, A., *Energy communities: an overview of energy and social innovation*, EUR 30083 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-10713-2, doi:10.2760/180576, JRC119433. Recuperat de: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC119433>
- Choy i Tarrés, A. (1992). *Revista Catalana de Dret Públic: Competencias y Funciones Del Municipio En Materia de Medio Ambiente*, nº 15, pág. 79.
- Ciucci, M. (2021). *La Política Energética: Principios Generales, Fichas Temáticas sobre la Unión Europea. Parlamento Europeo*. Recuperat de : <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/es/sheet/68/la-politica-energetica-principios-generales>
- Feliu i Torrent, D. (1994). *La Conflictivitat Competencial: Indústria i Energia* (Primera ed.). Barcelona: VIENA Serveis Editorials, pp. 101–139
- Gifreu i Font, Judith. (2015). *Las mancomunidades provinciales en el marco de la reforma de la Administración local de principios del siglo XX. El eslabón perdido en el proceso de descentralización del Estado*. *Revista catalana de dret públic*, núm. 51, pp. 34-53, DOI: 10.2436/20.8030.01.52.
- González Ríos, I. (2020). *Las Comunidades Energéticas Locales: Un Nuevo Desafío Para Las Entidades Locales*, *Revista Vasca de Administración Pública / Herri-Arduralaritzarako Euskal Aldizkaria*, núm. 117, pág. 152, 154 i 155.
- Martí Sardà, I. *Seminari sobre els instrumentals i de cooperació dels ens locals; Les mancomunitats de municipis a Catalunya*. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Recuperat de: https://eapc.gencat.cat/web/.content/home/biblioteca/fons-coleccions/docs_eapc/juridica/00-seminari-ens-instrumentals-cooperacio/2022/2a-sessio/Marti_Isidre.pdf

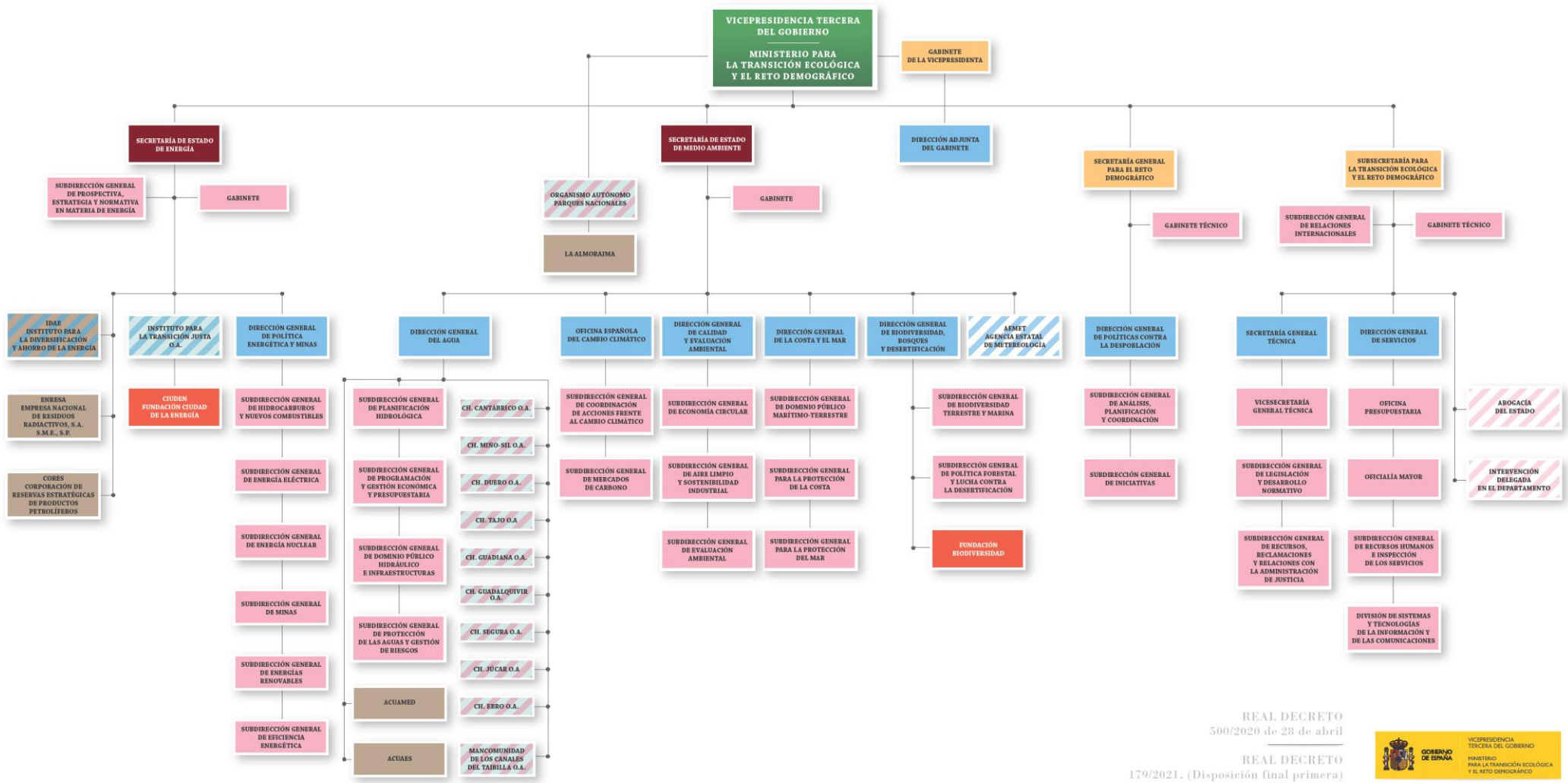
- Martín Alonso, G. (2010). *Materia de Energías Renovables: Aspectos Generales y Ámbitos Problemáticos*, Revista d'Estudis Autònoms i Federals, 11, pp. 309–351
- Torres Espinosa, E. (2008). La Comunidad Europea Del Carbón y Del Acero. *Un Exitoso y Aún Inacabado Experimento Institucional*. Anuario Mexicano de Derecho Internacional, 8.
- Urrea Corres, M. (2011). La Política Energética de La Unión Europea a La Luz Del Tratado de Lisboa. *Seguridad, Modelo Energético y Cambio Climático*, 115–144.

Webgrafia

- La energia de Barcelona. (2021). Agència d'Energia de Barcelona. Recuperat de: <https://www.energia.barcelona/es/agencia-de-energia-de-barcelona>
- Balenyà Sostenible SCCL. (2021). Balenyà Sostenible. Recuperat de: <https://www.balenyasostenible.cat/baleny-a-sostenible-ja-esta-inscrita-al-registre-de-cooperatives-de-catalunya/>
- Balenyà Sostenible SCCL. (2022). La Comunitat energètica de Balenyà (Tríptic). Balenyà Sostenible SCCL. Recuperat de: <https://www.balenyasostenible.cat/wp-content/uploads/2022/03/Triptic-Baleny-a-Sostenible-Final.pdf>
- Ecoserveis. (2022). *Ecoserveis*. Consultoria especialitzada en energia. Recuperat de: <https://www.ecoserveis.net/>
- Enerdata. (2022). *Consumo energético total*. Tendencia durante 1998-2020. Recuperat de: <https://datos.enerdata.net/energia-total/datos-consumo-internacional.html>
- Energía y Sociedad. (2022). *Los modelos de mercado para la energia*. Recuperat de: <https://www.energiaysociedad.es/manual-de-la-energia/1-1-energia-y-sociedad/>
- Olost i Santa Creu SCCL. (2022). La Comunitat energètica OSCS. Recuperat de: <https://olostisantacreusostenible.cat/presentacio-de-la-comunitat-2/>
- Presentació de la Mancomunitat d'Abastament d'aigua del Solsonès. (2008). MAAS. Recuperat de: <http://maas.cat/index.php?sec=2>

- Statista. (2022). *Consumo mundial de energía primaria de 1998 a 2020*. Energía y Medio ambiente. Recuperat de: <https://es.statista.com/estadisticas/635499/volumen-de-energia-primaria-consumido-a-nivel-mundial/>

ANNEX I: Organització Administrativa estatal en matèria energètica

REAL DECRETO 500/2020 de 28 de abril
 REAL DECRETO 179/2021, (Disposición final primera)

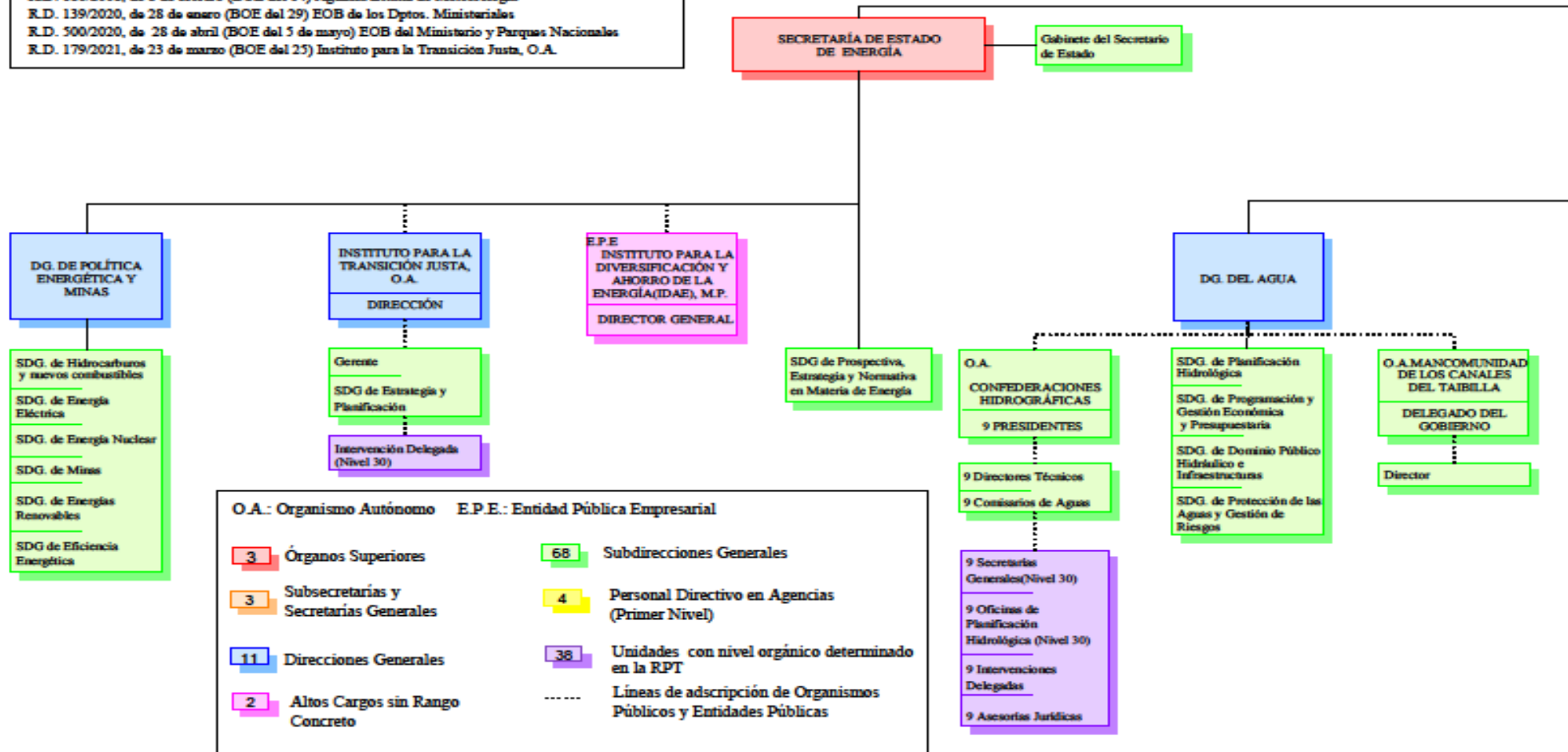

Extret de: *Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico.*

MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y EL RETO DEMOGRÁFICO

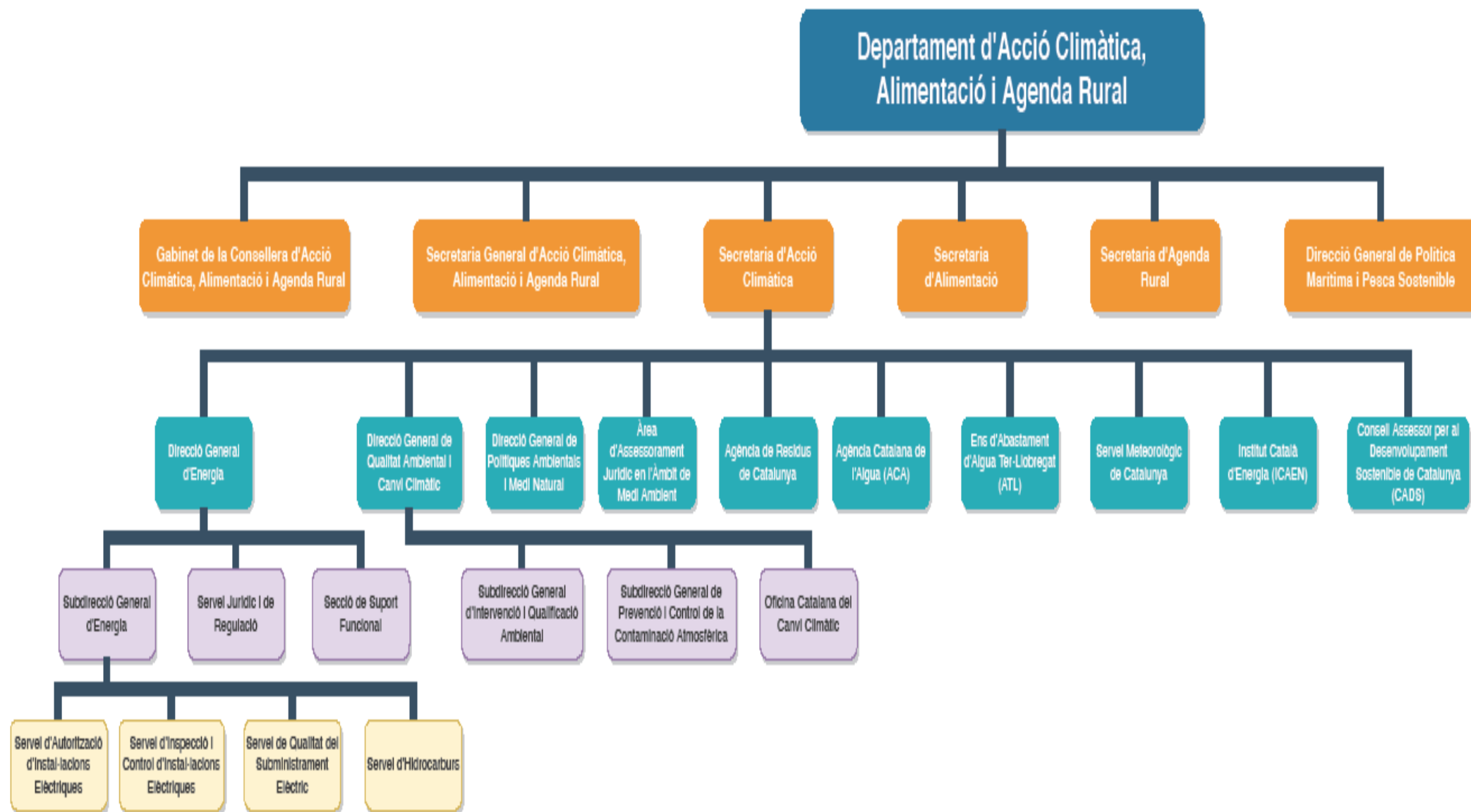
Última actualización:
25-03-2021

NORMATIVA:
 R.D. 2714/1976, de 30 de octubre (BOE del 27 de nov.) Canales del Taibilla
 R.D. 18/2014, de 17 de enero (BOE del 28) IDAE
 R.D. Legislativo 1/2001, de 20 de julio (BOE del 24) Confederac. Hidrográficas
 R.D. 186/2008, de 8 de febrero (BOE del 14) Agencia Estatal de Meteorología
 R.D. 139/2020, de 28 de enero (BOE del 29) EOB de los Dptos. Ministeriales
 R.D. 500/2020, de 28 de abril (BOE del 5 de mayo) EOB del Ministerio y Parques Nacionales
 R.D. 179/2021, de 23 de marzo (BOE del 25) Instituto para la Transición Justa, O.A.

Extret de: *Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico.*

ANNEX II. Organigrama del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

ANNEX III: Modalitats de col·laboració i cooperació possibles

A continuació es farà un resum d'algunes de les fórmules associatives susceptibles d'adoptar-se per assolir objectius en matèria energètica, des de la perspectiva local, concretament de l'àmbit territorial de Catalunya:

La **Mancomunitat**: El legislador estatal regula la mancomunitat municipal mitjançant la LBRL i el Reial Decret Legislatiu 781/1986 de 18 d'abril¹²⁹. Les Mancomunitats de municipis tenen el caràcter d'ens locals però no territorial¹³⁰, són entitats de base associativa amb personalitat i capacitat jurídica pròpia, és a dir, independent de la dels municipis que la constitueixen, per al compliment dels seus fins i es regeixen pels seus propis estatuts¹³¹. El Reial Decret esmentat disposa que no és indispensable que els municipis pertanyin a la mateixa província per tal de mancomunar-se, ni que hi hagi continuïtat territorial¹³². No es pot deixar de nombrar la Mancomunitat de Catalunya, l'únic exemple de mancomunitat provincial que s'ha donat en territori espanyol¹³³. A Catalunya hi ha diverses mancomunitats de municipis, particularment per a la gestió de l'aigua. Els municipis deleguen els seves competències en les mancomunitats que s'ocupen per exemple de gestionar i instal·lar diferents estacions de tractament de l'aigua que donen servei a un conjunt de municipis. Reuneixen recursos i es treballa de forma més eficient aconseguint beneficis mediambientals i econòmics. Es redueixen les estacions de tractament ja que s'uneixen vàries, redueixen l'impacte mediambiental

---

¹²⁹ Reial Decret Legislatiu 781/1986 de 18 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de Règim Local. BOE, núm. 96, 22.04.1986. Article 35 i ss.

¹³⁰ Martí Sardà, I. Seminari sobre els instrumentals i de cooperació dels ens locals; Les mancomunitats de municipis a Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Pàg. 15.

¹³¹ LBRL. Article 3 i 44.

¹³² Reial Decret Legislatiu 781/1986 de 18 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de Règim Local. Article 35.

¹³³ Gifreu i Font, Judith. (2015). *Las mancomunidades provinciales en el marco de la reforma de la Administración local de principios del siglo xx*. El eslabón perdido en el proceso de descentralización del Estado. Revista catalana de dret públic, núm. 51, pp. 44, DOI: 10.2436/20.8030.01.52.

i els costos. Un exemple seria la Mancomunitat d'abastament d'aigua del Solsonès (MAAS)¹³⁴.

El Consorci: La cooperació interadministrativa en forma de consorci està regulada a la LRJSP¹³⁵, mitjançant LBRL, de forma supletòria i la LRJPAPC¹³⁶. El consorci és una entitat de dret públic, amb personalitat jurídica pròpia creada per diverses Administracions Públiques o entitats del sector públic institucional entre sí o amb altres entitats privades per al desenvolupament d'activitats d'interès comú dins el seu àmbit de competència. Els consorcis tenen caràcter associatiu i de naturalesa voluntària i tenen personalitat jurídica pròpia. Els consorcis poden desenvolupar activitats de prestació, foment o gestió comú dels serveis públics. A més, la LBRL determina que el consorci únicament podrà constituir-se quan la cooperació no es pugui realitzar mitjançant un conveni¹³⁷. És habitual la creació de consorcis, un exemple seria l'Agència d'Energia de Barcelona (AEB)¹³⁸ està formada per l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'ICAEN, la UAB i la Universitat Politècnica de Catalunya, el consorci realitza tasques de millora de la qualitat ambiental i la implantació d'un model sostenible basat en l'ús d'energies renovables, l'eficiència energètica, entre d'altres. És un exemple de consorci que uneix el coneixement tècnic de la matèria a través de les universitats i l'ICAEN i el coneixement de les necessitats locals, a través de l'AMB i l'Ajuntament de Barcelona per objectius comuns.

El Conveni administratiu: el trobem regulat a la LRJSP és un acord amb efectes jurídics adoptat per les AAPP, els organismes públics o entitats de dret públic vinculades o dependents o les Universitats públiques entre sí o amb altre subjectes de dret privat per a un objectiu comú¹³⁹. La subscripció de convenis per part de les AAPP no suposa, en cap cas, la cessió de la titularitat d'una competència. En aquest

---

¹³⁴ Presentació de la Mancomunitat d'Abastament d'aigua del Solsonès. (2008). MAAS. Recuperat de: <http://maas.cat/index.php?sec=2>

¹³⁵ LRJSP. Article 118 i ss.

¹³⁶ LRJPAPC. Article 113 a 115.

¹³⁷ LBRL. Article 57.

¹³⁸ La energia de Barcelona. (2021). Agència d'Energia de Barcelona. Recuperat de: <https://www.energia.barcelona/es/agencia-de-energia-de-barcelona>

¹³⁹ LRJSP. Article 47 i ss.

text normatiu s'estableix un règim complet del convenis on es fixa el contingut mínim, les classes, la durada i l'extinció¹⁴⁰. El mateix text normatiu estableix que les AAPP cooperaran al servei de l'interès general i podran acordar de manera voluntària la manera d'exercir les seves respectives competències que serveixi millor a aquest principi. Tanmateix, el text normatiu esmentat disposa que la formalització de relacions de cooperació requerirà l'acceptació expressa de les parts, formulada en acords d'òrgans de cooperació o en convenis¹⁴¹. Tanmateix la LRJPAPC determina que s'entén per conveni de col·laboració “tot acord subjecte al dret públic, del qual es deriven obligacions jurídiques directes a les parts, amb independència de la denominació de l'instrument que el contingui¹⁴²”.

La **Fundació**: “és aplicable tant a persones físiques com jurídiques, incloent-hi les administracions públiques¹⁴³” està regulada com a persona jurídica a l'article 331-2 de la Llei 4/2008, del 24 d'abril, per la qual s'aprova el llibre tercer del Codi Civil de Catalunya¹⁴⁴ i es regeix per la LRJSP. És una organització sense ànim de lucre amb un fons patrimonial la destinació del rendiment del qual s'ha de destinar a finalitats d'interès general. Pot ser constituïda per un o varis fundadors. No obstant, les persones públiques únicament poden constituir fundacions conjuntament amb persones privades. La Fundació requereix la inscripció per a adquirir personalitat jurídica en el Registre de Fundacions. En tot cas, el dret de fundació està reconegut a l'article 34 de la CE.

L'**Associació**: a Catalunya hi ha diversa normativa reguladora del règim jurídic de les associacions¹⁴⁵; principalment la llei 7/1997, de 18 de juny, d'Associacions la qual determina l'associació com una entitat, sense ànim de lucre constituïda per tres o més persones físiques o jurídiques, privades o públiques, de forma lliure,

---

¹⁴⁰ Ley 40/2015, de 1 de octubre, de Régimen Jurídico del Sector Público. BOE núm. 236, 02.10.2015. Articles 47 i ss. Capítol VI.

¹⁴¹ LRJSP. Article 143.

¹⁴² LRJPAPC. Article 108.

¹⁴³ Escola d'Administració Pública de Catalunya. (2018). *Unitat 3. Altres formes organitzatives: fundacions, consorcis, administracions independents i agències*. Generalitat de Catalunya.

¹⁴⁴ Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya relatiu a les persones jurídiques. DOGC, núm. 5123, 02.05.2008.

¹⁴⁵ Ajuntament de Barcelona. Consell d'Associacions de Barcelona. *Legislació relacionada amb les associacions*. Guia d'assessorament. Torrejussana: centre de serveis a les associacions. Pàg. 3 i 4.

voluntària i solidària, per complir una finalitat d'interès general o particular, les quals es comprometen a posar en comú els seus coneixements, activitats o recursos econòmics temporal o indefinidament¹⁴⁶. A més estan regulades al llibre Tercer del Codi Civil de Catalunya relatiu a les persones jurídiques¹⁴⁷. En tot cas, les Associacions han de ser registrades al Registre d'Associacions¹⁴⁸. La disposició addicional cinquena de la LRBRL preveu que les Entitats Locals puguin constituir associacions per a la protecció i promoció dels seus interessos comuns, les quals es regiran pels seus propis estatuts. Aquestes associacions poden celebrar els seus propis convenis amb d'altres AAPP. Fonamentalment, el dret d'associació està regulat a la Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació i contempla la possibilitat que persones jurídiques de naturalesa institucional i persones jurídic-privades constitueixin associacions¹⁴⁹. El patrimoni de les associacions no es pot repartir, en cap cas entre els associats, ni es pot cedir de forma gratuïta a altres persones o entitats.

La **Cooperativa**: és una societat formada per un mínim de dues persones que s'uneixen per satisfer necessitats i aspiracions comunes mitjançant una empresa de propietat conjunta i gestió democràtica. Aquesta fórmula associativa està regulada a la Llei 27/1999, de 16 de juliol, de Cooperatives¹⁵⁰ i en l'àmbit autonòmic per la Llei 12/2015, del 9 de juliol, de Cooperatives¹⁵¹. Al ser una societat s'ha de denominar com a Societat Cooperativa (SC o bé, S. Coop.) i a Catalunya, Societat Cooperativa Catalana (SCC o bé, SoopC). Les cooperatives es constitueixen mitjançant l'escriptura pública que ha de ser inscrita, en el cas de Catalunya, al Registre de Cooperatives de Catalunya.

En conclusió, les possibilitats de fórmules associatives són múltiples i no s'egoten en aquest llistat. Segons les accions principals del projecte, el capital

---

¹⁴⁶ Llei 7/1997, de 18 de juny, d'Associacions. *BOE*, núm. 176, 24.07.1997. Articles 2 i 4.

¹⁴⁷ Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques. DOGC, núm. 5123, 02.05.2008. Article 321-1.

¹⁴⁸ Llei 7/1997, de 18 de juny, d'Associacions. *BOE*, núm. 176, 24.07.1997. Article 9.

¹⁴⁹ Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació. *BOE*, núm. 73, 26.03.2002. Article 3.

¹⁵⁰ Llei 27/1999, de 16 de juliol, de Cooperatives. *BOE*, núm. 170, 17.07.1999. Article 1.

¹⁵¹ Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives. DOGC, núm. 6914, 16.07.2015.

o els recursos que s'aportin, la fórmula de responsabilitat que es pretengui adquirir, els acords que es tingui per objecte realitzar, i les altres entitats amb les quals es vulgui cooperar, ja siguin d'altres AAPP o entitats privades, serà més convenient adherir-se o constituir una fórmula o una altra.

ANNEX IV : Entrevistes realitzades

1. Entrevista amb el Sr. Ramon Roig i Soler, regidor d'Hisenda, Transició energètica, Noves Tecnologies i Participació Ciutadana del terme municipal de Balenyà i president de Balenyà Sostenible SCCL.

Aspectes principals que s'han tractat a l'entrevista:

- La participació de Balenyà en el Pacte d'Alcaldes: Els municipis adherits a aquesta iniciativa han de redactar un Pla d'acció per l'energia sostenible i clima (PAESC) que pretén assolir els objectius establerts en el PACTE. La Diputació dóna molt suport tant en l'elaboració, com en la valoració final d'aquest Pla, com en l'execució del Pla definitiu. D'altra banda, la participació al Pacte té un doble component; d'una banda l'establiment d'objectius mediambientals i més eines per assolir-los i d'altra banda, les portes que t'obre el fet de participar en aquest pacte. Per exemple, tenir més punts en els processos de sol·licitud d'ajudes i subvencions. Els objectius del Pacte d'Alcaldes van evolucionant i es reformulen, pel que les accions que es plantegen són cada cop més eficients. Ara mateix, el pacte incorpora a les AAPP, als veïns i ciutadans, però falta incorporar a la Indústria ja que són un actor principal en matèria mediambiental i energètica, així que aquest és un nou objectiu. El Pacte suposa un assessorament tècnic i una subvenció. Al final la Diputació té eines i contactes que faciliten la implantació de mecanismes per assolir la transició energètica. És cert, però que estaria bé pretendre nous reptes més amplis i que s'incorporés a les indústries en aquest Pacte.
- El Consell Comarcal com ens de suport per a la transició energètica i el *hub* de la cooperació entre municipis: Realment el Consell Comarcal, mitjançant l'Oficina d'Energia, assessora i gestiona projectes per implantar en el municipi que són clau per a canviar la forma de gestió de l'energia. Es tracta

d'un organisme molt proactiu en aquest matèria i són els que han gestionat tot el tema de la domòtica en, pràcticament, tots els edificis municipals de Balenyà. Realitzen informes sobre l'eficiència energètica que comporten accions i t'aporten la relació de beneficis i estalvi econòmic. També comproven totes les factures d'energia, t'avisen respecte els consums i d'altra banda ajuden a plantejar projectes de millora de l'eficiència energètica i estan al dia de les subvencions actuals. L'Oficina de l'energia i el municipi tenen una interacció constant. Actualment el Consell Comarcal d'Osona és un impulsor clau en la creació de comunitats energètiques i se n'han creat moltíssimes.

- Balenyà Sostenible Scel com a comunitat energètica i l'Ajuntament de Balenyà: Vam decidir amb els veïns crear una comunitat energètica, en forma de cooperativa i no d'associació perquè és molt i similar a una SA o una SL i té més força per poder gestionar, subministrar i consumir energia d'una forma democràtica i més eficient. Es tracta d'una organització oberta i voluntària, una persona un vot, i hom és lliure d'entrar i sortir de l'organització. La Llei de Patrimoni Públic preveu en l'article 137 que una Administració Pública cedeixi immobles en favor d'entitats sense ànim de lucre, pel que com l'Ajuntament de Balenyà vol avançar cap a una transició energètica, cedeix en favor de la comunitat energètica teulades d'equipaments perquè aquesta organitzi la gestió de l'energia pels veïns. Segurament aquesta gestió és molt més eficient des d'una cooperativa que no des d'una AP. La clau és que Balenyà Sostenible té objectius més ambiciosos que generar energia a través de les teulades d'equipaments públics; té previst disposar d'un o dos vehicles elèctrics a disposició dels membres, instal·lar punts de recàrrega per incentivar l'ús de vehicles elèctrics en el municipi, assessorem als membres en la gestió d'energia, així com tenim previst cedir un 10% de l'energia generada a famílies en situació de vulnerabilitat, com també tenim en projecte la substitució de calderes de gasoil per una caldera de biomassa sostenible que genera moltes menys emissions. Pel que la cessió de teulades per part de l'Ajuntament és només

una acció més que pretén la cooperativa i té sentit que l'Ajuntament les cedeixi. Diferent seria si aquest fos l'únic objecte de la relació. Endemés el model de cessió és un model sense licitació, l'Ajuntament l'ha assignat directament a Balenyà Sostenible Sccl, i ho fa perquè la cooperativa està oberta a al participació de tothom i per tant, tothom se'n pot beneficiar. La Llei de Patrimoni preveu una assignació de màxim per 75 anys, i aquesta s'ha fet per 25 anys amb ampliacions de 5 fins un màxim de 40 anys.

De moment, l'Ajuntament no forma part com a membre de Balenyà Sostenible Sccl, perquè no s'han trobat raons per forma-hi part sinó, més aviat, raons en contra. Per exemple, Si l'Ajuntament formés part de la cooperativa aquesta ja no podria vendre l'energia a l'Ajuntament, també la forma d'inserció en la cooperativa preveu una aportació de capital de 50 euros, i la forma de com l'Ajuntament hauria d'introduir aquests 50 euros de pagament internament en la seva organització és molt complex, per això, ara per ara, no té sentit que l'Ajuntament participi en la comunitat energètica. No obstant, pot ser que més endavant sorgeixin més pros que contres i llavors es gestioni.

Hi ha altres Ajuntaments que sí han conformat formes similars a les de comunitats energètiques, però finalment ells són els que gestionen i subministren l'energia pel veïns, pel que finalment es perd l'essència de l'apoderament ciutadà. Una comunitat energètica és un projecte molt més ampli que cobrir el subministrament d'energia.

- Reptes del projecte de Biomassa pel Clima i la implantació d'altres projectes: El projecte es va finalitzar aquest any però la biomassa té més beneficis mediambientals que no econòmics, pel que el temps necessari per recuperar la inversió és molt a llarg termini. Per contra, redueixes moltes més emissions de CO2 amb la instal·lació de calderes de biomassa que amb la instal·lació de plaques solars. El projecte de la instal·lació de la caldera finalment es va executar perquè la Diputació va treure uns fons FEDER i va

aportar el 100% del projecte que l'Ajuntament ja havia desenvolupat i que al veure que econòmicament no era tan atractiu havia deixat en *stand by*. Ara comencem per les accions que són econòmicament més viables, per exemple Balenyà té un enllumenat de la via pública LED, però la clau està en trobar l'equilibri entre fer actuacions amb un impacte mediambiental molt rellevant i no tant econòmicament viables i altres actuacions que són econòmicament molt viables però que no tenen un impacte mediambiental tan notable.

També és veritat que el context i les coses no són estàtiques, i si la tendència del preu del gasoil i del gas es manté en aquests anys, el que fa un any no tenia tant sentit econòmic, és possible que tingui sentit mediambiental i econòmic, pel que s'impulsarà més fàcilment.

2. Entrevista amb la Laura Coll Sánchez cap d'unitat de Comunicació i Relacions Institucionals de l'Institut Català de l'Energia i l'Óscar Sánchez Regueras gestor de projectes estratègics de l'ICAEN

Aspectes principals que s'han tractat a l'entrevista:

- Accions de suport als municipis: Els municipis requereixen d'un gestor energètic per tal de valorar i implantar accions en matèria energètica en els municipis. L'ICAEN ha creat una xarxa de col·laboració amb els Consells Comarcals: la Xarxa de gestors per a la transició energètica, amb fons propis, mitjançant la qual dotarà de gestors energètics que assessorin als municipis finançant-los durant dos anys. Actualment tots els Consells Comarcals s'han presentat per beneficiar-se d'aquesta dotació. A més l'ICAEN dona resposta a consultes que realitzen directament els municipis i assessoren en temes novedosos i especialment complexos en la matèria.

Com en el seu dia va ser el model de contractació de serveis energètics aplicat a l'enllumenat públic, on es va assessorar als municipis.

- L'ICAEN com a ens convocant: l'IACEN actua coma ens convocant d'ajuts i subvencions estatals i europees, com les provinents dels *Fons Next Generation EU*. Aquesta és al dinàmica més habitual. En aquest context, l'ICAEN no té capacitat de decisió o modulació de les convocatòries sinó que aquestes ja venen amb destinació fixada com serien el Programa MOVES o el PREE 5000 per a la rehabilitació energètica d'edificis. Pel que l'ICAEN realitza la tramitació i gestió administrativa de les sol·licituds dels diferents ens locals que són beneficiaris de les convocatòries.

- Respecte l'Aliança de Municipis per ala interoperabilitats.: Actualment la normativa obliga a que els punts de recàrrega de vehicles elèctrics siguin oberts i accessibles a tot el públic i amb mitjans de pagament com targetes de crèdit i per tant no tinguin exclusivitat. Però fins fa poc no era així. Anteriorment l'Ajuntament realitzava la inversió i únicament les persones identificades en aquell municipi que estaven autoritzades eren les que podien accedir als punts de recàrrega d'aquell mateix municipi. En aquest entorn, l'Aliança dels municipis pretenia unificar tots els mitjans d'identificació, perquè els usuaris, a través d'una única targeta, tinguessin accés a tots els punts de recàrrega dels municipis que estiguessin subscrits a aquesta iniciativa.

- Respecte el Pacte d'alcaldes: l'ICAEN, juntament amb la Diputació de Barcelona coordinen les iniciatives que es realitzen en el marc del Pacte. Actualment la Diputació ha agafat la responsabilitat de contractar a un coordinador que és una empresa privada que ajuda a dinamitzar totes les jornades de formació i trobades de reflexió que realitzen, anteriorment es feia entre l'ICAEN i la Diputació de Barcelona. Realment les accions que realitza l'ICAEN són les de coordinar i convocar, registrar als assistents, preparar els temes, els ponents i convocar-los, i impartir la formació. Cada

més es donen 3 o 4 jornades de diferents temes i l'ICAEN participa en molts temes, per exemple en el tema d'energies renovables.

- Altres projectes de col·laboració: A nivell de comunicació, l'ICAEN col·labora amb les quatre Diputacions, amb la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, el CILMA (Consell d'Iniciatives Locals per al Medi Ambient d'elles comarques de Girona) i l'AMB. No tenen un conveni signat però hi ha una línia de col·laboració activa on s'organitzen actuacions conjuntes. La més destacada és la setmana de l'energia. Es tracta d'una campanya de sensibilització que es realitza cada any des de fa 15 anys.
- L'Administració local en la participació en les comunitats energètiques. La dificultat de la participació dels ens locals en les comunitats energètiques pot radicar en la condició de participació en igualtat de condicions dels membres. Perquè al participar en igualtat de condicions es perd, d'alguna manera, part del control dels recursos. Ja que la participació es basa en la votació democràtica, un membre un vot. Pel que en el moment que l'Administració formés part d'una cooperativa o una altra forma jurídica que es defineixi com a comunitat energètica, ja que es basa en una participació oberta i democràtica, entraria amb aquesta condició d'igualtat de condicions. Pel que, aquí a Catalunya les AAPP que formen part d'una "comunitat energètica" finalment acaben liderant i es perd l'essència de la comunitat energètica d'una participació oberta i igualitària entre els participants. **És un nou repte veure com pot l'Administració local participar i encaixar en aquesta figura.** Un d'aquests exemples seria el cas de l'Ajuntament de Cornellà de Terri; es tracta d'un projecte d'instal·lació fotovoltaica d'autoconsum col·lectiu que dona servei a tres equipaments públics del municipi i alguns habitatges del poble. En aquest cas, la Diputació de Girona va donar suport en l'àmbit legal a l'Ajuntament per tal d'encaixar les previsions en l'àmbit jurídic. Es tracta d'una comunitat energètica liderada i gestionada per una entitat local, en aquest cas municipal. Els altres associats en la "comunitat energètica" no tenen vot però sí que poden gaudir dels serveis. Es tracta de solucions i d'altres

perspectives de comunitat energètica que observen els ens locals per tal d'assolir objectius en matèria d'eficiència energètica.

Actualment les comunitats energètiques tenen un esperit voluntariós, pel que seria necessari fixar uns incentius que aportessin avantatges al fet de ser comunitats energètiques. Una comunitat energètica ha de poder tenir un abast molt més ampli que el que la normativa actual de consum compartit preveu de 500 metres, ha de poder tenir incentius en el pagament de peatges de la factura elèctrica, perquè sense això hom pot no ser comunitat energètica i fer el mateix. **És per això que actualment està en projecte elaborar i definir els incentius i avantatges que gaudiria una organització conformada com a comunitat energètica.** L'incentiu més sol·licitat és el d'ampliar l'autoconsum compartit a més de 500 metres però també altres incentius com un canvi en la perspectiva que podrien prendre les comunitats energètiques respecte les xarxes de distribució, tot i que es tracta d'un marc normatiu molt complex i no fàcil d'implantar. Ja que sinó es dota d'incentius econòmics, administratius o d'altres tipus, el recorregut d'aquesta figura pot no ser tant esperançador.

- La Llei de Transició energètica i creació de l'Agència de l'energia: sorgeix arran de la llei de canvi climàtic ja aprovada. Una part d'aquesta llei pretén la creació de l'Agència de l'energia de Catalunya, per tant una evolució de l'ICAEN perquè tindria un règim jurídic diferent, segurament s'incorporarien més entitats en el seu consell d'administració i tindria atribucions diferents. Aquesta llei es va sotmetre a un procés de participació ciutadana través del portal Participa Gencat a través del qual, la ciutadania i les entitats implicades realitzaven aportacions a la proposta normativa. A part d'aquest procés participatiu mitjançant el portal web, es van realitzar reunions presencials amb entitats de tots els àmbits relacionats en matèria energètica que també van realitzar diverses aportacions. Aquestes aportacions es van avaluar i es va comunicar a les entitats si s'acceptaven o

es denegaven les propostes donant feedback. Posteriorment, en base a aquest procés es va redactar un articulat. En aquests moments estem en procés de publicar la segona fase del procés participatiu que seria en relació amb aquest articulat que s'ha elaborat.

Paral·lelament a aquest procés, s'ha creat la Taula de Diàleg de els Energies Renovables. Inicialment, aquesta taula era per debatre les compensacions que han de rebre els territoris que hagin de posar instal·lacions de renovables; fotovoltaïques, parc eòlics, etc. Aquesta taula es va crear amb entitats, associacions i l'Administració del territori per consensuar aspectes del model de transició energètica, que es basaria en un model de sobirania energètica, no dependent d'altres territoris i sostenible. Però ja que aquestes entitats són actors principals en qüestions clau d'aquesta Llei de Transició energètica, es va aprofitar aquesta Taula de Diàleg per realitzar aportacions també en la Llei. Ja que no totes les Entitats concernides en la Llei de Transició Energètica eren presents a la taula, per tal que puguin fer les seves aportacions, en aquesta segona fase del procés participatiu de la Llei on s'exposarà l'articulat, podran participar, donar la seva opinió i realitzar aportacions.

Pel que en breu, s'obrirà una nova fase del procés participatiu de la Llei de Transició Energètica i de creació de l'Agència de l'energia. En aquesta segona fase s'obrirà un espai perquè tant ciutadans com entitats puguin fer les seves aportacions a l'articulat exposat i així elaborar una llei amb el màxim consens possible.

3. Entrevista amb el Josep Ramon Bonilla Almendros, tècnic d'infraestructures i de manteniment del Servei d'Activitat Física de la Universitat Autònoma.

Aspectes principals que s'han tractat a l'entrevista:

Projecte de col·laboració amb el Comarcal del Vallès Occidental que va permetre la instal·lació d'una caldera de biomassa forestal a les instal·lacions del SAF de la UAB: El SAF com a centre de serveis esportius pioner i motivat en l'ús d'energies renovables, havia realitzat un projecte per a la possible instal·lació d'una caldera de biomassa pel que, a través de la Diputació de Barcelona, es va connectar al SAF UAB i al Consell Comarcal del Vallès el qual tenia en marxa el Projecte Boscos pel Vallès. La UAB i el Consell Comarcal van signar un conveni de cooperació, pel que el Consell Comarcal assumeix la instal·lació de la caldera i ven l'energia al SAF UAB per un període 10 anys. En el Conveni s'estableix que el finançament de les obres d'instal·lació de la caldera, així com la gestió del servei d'explotació l'assumeix el Consell Comarcal a través de la subvenció PUOSC (Pla únic d'obres i serveis de Catalunya). La caldera es va instal·lar l'any 2017 i es va posar en funcionament l'any 2018. El conveni establí una Comissió de seguiment, mitjançant la qual el Consell Comarcal controla l'evolució del projecte. Tot i que són molts més els beneficis mediambientals que els econòmics, amb la pujada del preu del gas, és veritat que actualment també s'està veient un benefici.

Projectes actuals en vies de desenvolupament: Juntament amb el gestor energètic de la UAB, s'està estudiant la instal·lació de més calderes que proporcionin energia a altres dependències del Campus. No obstant, les mesures de la instal·lació, ja que han d'estar a llocs coberts i el cost, són requisits que requereixen un estudi profund.

Actualment el SAF treballa en dues línies de sostenibilitat; d'una banda reduir el consum, i d'altra banda que els consums provinguin de fonts renovables o neutres;

Per a la reducció del consum el SAF preveu proposar a la Secretaria General d'Esports de la Generalitat l'elaboració d'un estudi que prevegi accions per reduir l'estanqueïtat de les estructures del SAF per tal d'evitar la pèrdua de calor a l'hivern i reduir l'ús de l'aire condicionat a l'estiu, així com propostes d'il·luminació, programacions d'encesa i apagada de motors i la utilització de tecnologies que consumissin menys.

Respecte les fonts d'energia renovables o neutres, **el SAF pretén impulsar-se com a primer centre esportiu que consumeixi 100% energia verda (ECO-SAF 100%)**. Actualment el SAF està al 80%, per exemple l'energia que genera la caldera de biomassa forestal. Pel que, tot i que es troba en un estat molt incipient, es preveu un estudi sobre la instal·lació de plaques solars fotovoltaïques a la coberta de la piscina del SAF, a banda s'estudien mecanismes híbrids que permetrien generar energia tèrmica i fotovoltaïca per tal d'escalfar l'ambient de la piscina amb les plaques.